

SUCCESS

STORY 2023

โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน
และยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

VRU

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

Success Story 2023

โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Success Story 2023 โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปทุมธานี : สำนักส่งเสริม
การเรียนรู้และบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2566.
211 หน้า : ภาพประกอบ.

1. เรื่องเล่าความสำเร็จ 2. คุณภาพชีวิต 3. การพัฒนาชุมชน 1. ชื่อเรื่อง

307.14

ISBN 978-974-337-282-7

พิมพ์ครั้งที่ 1 : ตุลาคม 2566

บรรณาธิการอำนวยการ : รศ.ดร.สมบัติ ศษสิทธิ์

รศ.ดร.ฐิติพร พิษณุกุล

บรรณาธิการ : ผศ.เสกพร ต้นศรีประภาศิริ

ผศ.ดร.มัทนภรณ์ ไหม่คามิ

อาจารย์ ดร.วีรัตน์ สัมพัทธ์พงศ์

อาจารย์วิริยาภรณ์ กล่อมสังข์เจริญ

คณะผู้จัดทำ : ผศ.วินากร ที่รัก

อาจารย์ ดร.ภัทรเวช ธาราเพชรรัตน์

อาจารย์ ดร.เทอดเกียรติ แก้วพวง

อาจารย์ปรียาภา เมืองนก

อาจารย์วิษณุ ติลาน้อย

อาจารย์วิธร ฐานัสสกุล

อาจารย์ปยุตตานันท์ พันธุ์แก่น

อาจารย์เพ็ญศรี ชิตบุตร

อาจารย์วราวุฒิ คำพานิช

อาจารย์เฉลิมพงษ์ จันทร์สุชา

อาจารย์วัชรภรณ์ ถมจ้อหอ

อาจารย์ผกามาศ เลียงธนะฤกษ์

อาจารย์สมชัย แสนภูมิ

อาจารย์ปรีชญา รุ่งวิกรัยกานต์

อาจารย์สลิธดา รัตน์พลที

อาจารย์ไชยวัฒน์ สมสอวงศ์

ประสานงานผลิต : อาจารย์ปรียาภา เมืองนก

จัดทำโดย : สำนักส่งเสริมการเรียนรู้และบริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง

อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 13180

โทรศัพท์ : 02-909-3026

E-mail : learnoffice@vru.ac.th

พิมพ์ที่ : บริษัท เทียนวัฒนาพรินต์ติ้ง จำกัด

16/7 ถนนเดชาวุธ ตำบลทอรัตนไชย

อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

13000

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

เลขที่ 1 หมู่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง

อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 13180

โทรศัพท์ : 0-2529-0674-7 โทรสาร 0-2529-2580

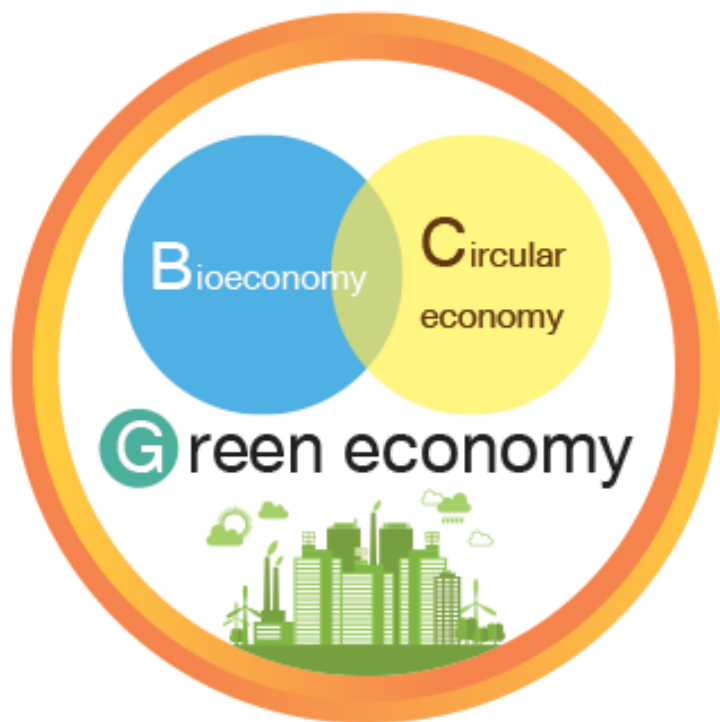
E-mail : presoffice@vru.ac.th

MODEL ปี 2566

โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

เป็นมหาวิทยาลัยที่พระราชประสงค์ให้เป็นมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ที่ระบุให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเสริมพลังปัญญาของแผ่นดิน ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์เพื่อยกคุณภาพมาตรฐานมหาวิทยาลัยราชภัฏสู่คุณภาพเป็นเลิศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตสู่นักปฏิบัติอย่างมืออาชีพ การยกคุณภาพมาตรฐานชีวิตของชุมชน ท้องถิ่น และพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ ที่สอดคล้องกับแนวทางของรัฐบาลที่กำหนดยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ BCG Economy เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยเน้นการพัฒนาในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของตำบลต่างๆ อย่างบูรณาการ เพื่อให้เกิดโครงการในพื้นที่ที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง

การพัฒนาพื้นที่

โดยมหาวิทยาลัยฯ กำหนดกระบวนการในการ
ปฏิบัติการเพื่อพัฒนางานท้องถิ่น ในกรอบการพัฒนา
3 มิติ คือ มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติสิ่งแวดล้อม
ภายใต้โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน
และยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก
ในปี 2566 ผ่าน 7 กระบวนการ ดังนี้

1 ค้นหาปัญหาและความต้องการของพื้นที่ภายใต้กรอบการพัฒนา 3 มิติ
คือ มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติสิ่งแวดล้อม

เขียนโครงการ (Project Brief) เพื่อขออนุมัติงบประมาณ
ผ่านคณะกรรมการของมหาวิทยาลัย ได้แก่ รองอธิการบดี คณบดี
และผู้บริหารสำนักส่งเสริมการเรียนรู้และบริการวิชาการ

2

3

ประสานหน่วยงานในท้องถิ่นก่อนลงพื้นที่เพื่อจับเคลื่อนโครงการ

ดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบการพัฒนา 3 มิติ
คือ มิติสังคม มิติเศรษฐกิจ และมิติสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหา
และสนองความต้องการของท้องถิ่น

4

5

รายงานผลความคืบหน้าของโครงการต่อคณะกรรมการ
ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ รองอธิการบดี คณบดี
และผู้บริหารสำนักส่งเสริมการเรียนรู้และบริการวิชาการ

จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการ

6

7

เผยแพร่ผลการดำเนินงานผ่านสื่อออนไลน์
สื่อสิ่งพิมพ์ และงานแสดงผลงาน

พื้นที่ดำเนินโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน และยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ปี 2566

ในปี 2566 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ดำเนินโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก โดยมีพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 70 ตำบล แบ่งออกเป็น 3 จังหวัด ดังนี้

จังหวัดปทุมธานี

• อำเภอเมืองปทุมธานี

ตำบลบางระไเยง

ตำบลบางเตือ

ตำบลบ้านใหม่

ตำบลสวนพริกไทย

• อำเภอลาดหลุมแก้ว

ตำบลคลองพระอุดม

ตำบลคูขวาง

ตำบลคูบางหลวง

ตำบลบ่อเงิน

ตำบลระแหง

ตำบลหน้าไม้

• อำเภอสามโคก

ตำบลกระแซง

ตำบลคลองควาย

ตำบลเชียงรากน้อย

ตำบลท้ายเกาะ

ตำบลบางกระบือ

ตำบลบางเตย

ตำบลบ้านจิว

ตำบลสามโคก

• อำเภอลองหลวง

ตำบลคลองห้า

ตำบลคลองเจ็ด

• อำเภอหนองเสือ

ตำบลนิงกาสาม

ตำบลนิงชำอ้อ

ตำบลศาลาครุ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• อำเภอบางไทร

ตำบลกกแก้วบุรพา
ตำบลกระแจะ
ตำบลแคตค
ตำบลแคออก
ตำบลโคกช้าง
ตำบลช้างน้อย
ตำบลช้างเหล็ก
ตำบลช้างใหญ่
ตำบลเชียงรากน้อย

ตำบลบางไทร
ตำบลบางพลี
ตำบลบางยี่โก
ตำบลบ้านกลิ่ง
ตำบลบ้านเกาะ
ตำบลบ้านเป็ง
ตำบลบ้านม้า
ตำบลไผ่พระ

• อำเภอบางซ้าย

ตำบลวังพัฒนา

จังหวัดสระแก้ว

• อำเภอเมืองสระแก้ว

ตำบลท่าเกษม
ตำบลบ้านแก้ง
ตำบลสระแก้ว

• อำเภอรัฐประเศ

ตำบลคลองน้ำใส
ตำบลท่าข้าม
ตำบลบ้านด่าน
ตำบลบ้านใหม่หนองไทร
ตำบลป่าไร่
ตำบลเมืองไผ่
ตำบลหันทราย
ตำบลอรัญประเทศ

• อำเภอวังสมบูรณ์

ตำบลวังใหม่

• อำเภอวัฒนานคร

ตำบลหนองตะเคียนบอน

• อำเภอตาพระยา

ตำบลโคกลาน
ตำบลตาพระยา
ตำบลทัพไทย
ตำบลทัพราช
ตำบลทัพเสด็จ

• อำเภอโคกสูง

ตำบลโคกสูง
ตำบลโนนหมากมูน
ตำบลหนองม่วง
ตำบลหนองแวง

• อำเภอลองหาด

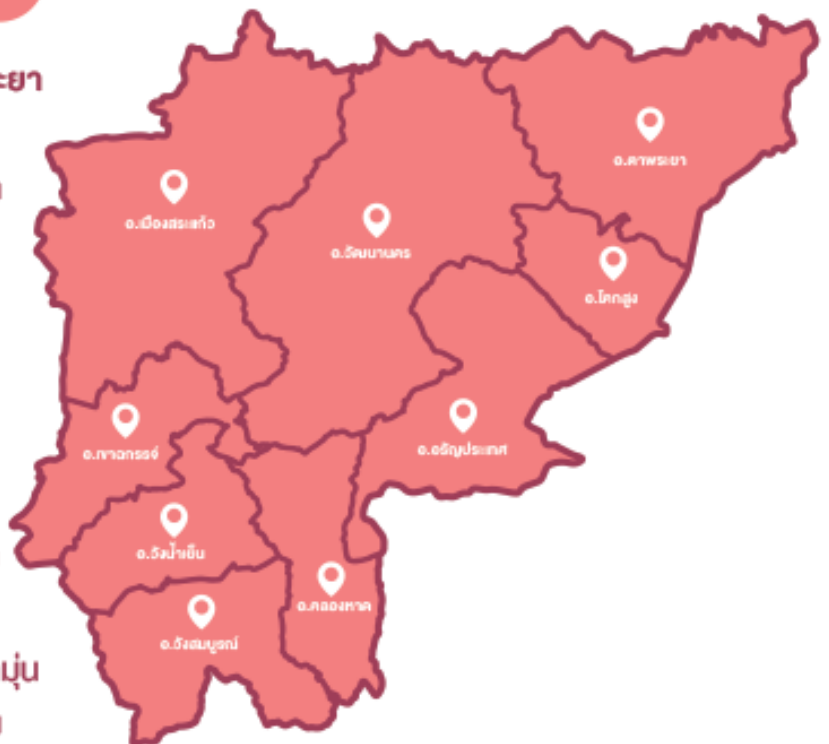
ตำบลคลองไก่อ่เทียม
ตำบลชัยมะกรูด
ตำบลเบญจพร

• อำเภอวังน้ำเย็น

ตำบลตาหลังใน
ตำบลทุ่งมหาเจริญ

• อำเภอเขาฉกรรจ์

ตำบลเขาฉกรรจ์
ตำบลพระเพลิง

สรุปผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต
และยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ปี พ.ศ. 2566

จังหวัดปทุมธานี (23 ตำบล)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (18 ตำบล)

จังหวัดสระแก้ว (29 ตำบล)

สารบัญ | เรื่องเล่าความสำเร็จ จังหวัดปทุมธานี

- 01 ผ้าพิมพ์สี ผ้าพิมพ์ลาย Style “Eco-print” บางชะแยง ตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี
- 04 การส่งเสริมการสร้างอาชีพสำหรับการทำผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ ตำบลบางเดื่อ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
- 07 การสร้างอาชีพเสริมของกลุ่มแม่บ้านเย็บหมอนตำบลบ้านใหม่ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
- 10 การพัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบแก้วและเครื่องแขวนพวงมะโหดระดับถิ่น เพื่อยกระดับรายได้ให้แก่ชุมชน ตำบลสวนพริกไทย อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
- 13 การพัฒนาศักยภาพชุมชนตามแนวทางโมเดลเศรษฐกิจ BCG ตำบลกระแจะ อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- 16 ส่งเสริมการแปรรูป สร้างรายได้ให้ชุมชน “ปลาแดดเดียว คลองควาย” ตำบลคลองควาย อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- 19 อนุรักษ์วัฒนธรรมมอญ ต่อยอดภูมิปัญญา เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- 22 การพัฒนาอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตำบลท้ายเกาะ อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- 25 สวมคีชีชุมชนบางกระปือ ตำบลบางกระปือ อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- 28 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานจากผักตบชวา และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานมูลไส้เดือน ตำบลบางเดย อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- 31 การสืบสาน รักษา ต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมสู่ Creative Economy เพื่อยกระดับและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตำบลบ้านจั่ว อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- 34 พัฒนาอาชีพ เสริมสร้างทักษะ ชุมชนสวมคีชี ตำบลสามโคก อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี
- 37 การเกษตรปลอดภัย เพื่อสุขภาพชาวคลองพระอุดม ตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
- 40 การทำยาต้มสมุนไพร/น้ำมันเขียวเสลดพังพอนและกระเป่าสานจากชองกาแฟ ตำบลคูข่าง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

สารบัญ | เรื่องเล่าความสำเร็จ จังหวัดปทุมธานี

- 43 กาละแมมมอญโบราณ สืบสานวัฒนธรรมมอญ ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
- 46 อนุรักษ์และพัฒนาการแสดงกลองยาวสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
- 49 จุดผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกายและเส้นผมจากน้ำมันข้าว ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
- 52 แปรรูปผลิตภัณฑ์ สร้างสรรค์เศรษฐกิจหมุนเวียน ตำบลหน้าไม้ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
- 55 ช้างแซ่บ ChangZAP ตำบลบึงกาสาม อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
- 58 การพัฒนาชุมชนภายใต้ BCG Model ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งสู่ความยั่งยืน ตำบลบึงชำอ้อ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
- 61 ชุมชนฐานรากมั่นคงด้วยการรวมพลังคนศาลาครู ตำบลศาลาครู อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
- 64 ความมั่นคงด้านอาหารปลอดภัยกับการพัฒนาคลองทำอย่างยั่งยืน ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
- 67 ชุมชนเกษตรปลอดภัย ตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

สารบัญ | เรื่องเล่าความสำเร็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- 70 สู่วัยวังพัฒนาสุขภาพดี วิถีสังคมดี เกษตรกรมีอาชีพเสริม ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 73 การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชนด้วยการผลิตวัสดุปลูกจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและการทำน้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ตำบลกกแก้วบุรพา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 76 โรงเรือนอัจฉริยะประจำตำบล : ปลูกผักปลอดภัย ใส่ใจสุขภาพ ตำบลกระแจะ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 79 ชุมชนแคตกเกษตรและอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ ตำบลแคตก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 82 ผลิตภัณฑ์มูลวัว ตำบลแคออก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 85 เส้นทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนโคกช้าง ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 88 สวนบำบัด... สู่การปลูกผักพิเศษ ตำบลช้างน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 91 เครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ และดินปลูกจากขยะในชุมชน ตำบลช่างเหล็ก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 94 การพัฒนาสูตรปลาช่อนทอดกรอบสมุนไพร ตราบ้านช้าง และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตำบลช่างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 97 การพัฒนาผลิตภัณฑ์สูตรปลาผงโรยข้าว ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 100 การสร้างชุดเพาะต้นอ่อนพีชอร์แกนิกแบบสร้างรายได้ ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 103 การผลิตกระดาษผักตบชวาเพื่อการต่อยอดเป็นภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 106 การพัฒนาสีย้อมแผ่นโสนจากวัสดุธรรมชาติและผลิตภัณฑ์เข็มกลัดดอกไม้จากวัชพืชในนาข้าว ตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 109 กระเป๋าไก่ต็อก สร้างรายได้ ตำบลบ้านกลึง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ | เรื่องเล่าความสำเร็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- 112 โครงการร่วมด้วยช่วยพัฒนาเห็ดตะกะร้า และต่อยอดพัฒนาเห็ดเขย่าปรุงรส ตำบลบ้านเกาะ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 115 งานศิลป์ปูนปั้นเรือพื้นบ้านไทยจากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตำบลบ้านแป้ง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 118 ยกกระต๊อบขนมไทยและบรรจุภัณฑ์ขนม บ้านม้าสู่ตลาดออนไลน์ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 121 น้ำพริกนรกสีทองและน้ำพริกปลาย่างสีทอง ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ | เรื่องเล่าความสำเร็จ จังหวัดสระแก้ว

- 124 ผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
- 127 การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยศักยภาพและทุนทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
- 130 ผลิตภัณฑ์ชุมชน สู้โรค สร้างรายได้ ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว
- 133 การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเขาฉกรรจ์ด้วย BCG Model ตำบลเขาฉกรรจ์ อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว
- 136 เส้นสาย ลายเสือกก ตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว
- 139 โคคลาน สำราญใจ ตำบลโคคลาน อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
- 142 ผลิตภัณฑ์จักสำเร็จรูปเสริมโปรตีนจิ้งหรีดและกระยาสารธัญพืช อัดแท่ง ตรา “จิ้งหรีดแบรนด์ JIRID BRANDS” ตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
- 145 โครงการแปรรูปสมุนไพรไก่ดำสู่ผลิตภัณฑ์สเปรย์กระดุกไก่ดำ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต รายได้ให้ในชุมชนฐานราก ตำบลทัพไทย อำเภอเมืองตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
- 148 ทัพราช สำราญสุข ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
- 151 การพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไหมอีรี่ ตำบลทัพเสด็จ อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว
- 154 “ผลิตภัณฑ์ไข่เยี่ยวม้าชุมชนตาหลังโน” ต้นแบบการพัฒนาพื้นที่เพื่อการสร้างมูลค่าทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ตำบลตาหลังโน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
- 157 ชุมชนท่องเที่ยวทางน้ำ ยลวิถีเกษตรปลอดภัย ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
- 160 กิจกรรมการทำน้ำพริกสมุนไพร ข่า ตะไคร้ ตำบลโคกสูง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
- 163 การพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกเห็ดกรอบและวัสดุปลูกพืชจากก้อนเห็ดเก่า ตำบลโนนหมากมุ่น อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
- 166 เทียนหอมสมุนไพรไผ่ขลุ่ย ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

สารบัญ | เรื่องเล่าความสำเร็จ จังหวัดสระแก้ว

- 169 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไบโหม่อน ตำบลหนองแวง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว
- 172 การอบรมเชิงปฏิบัติการใช้พลังงานเพื่อการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการใช้แก๊สภายในครัวเรือน ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
- 175 ระบบผลิตน้ำดื่มชุมชนตำบลคลองไก่อี้น ตำบลคลองไก่อี้น อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว
- 178 ชัมมะกรุดเมืองสมุนไพร : ชุมชนแห่งความสุข ตำบลชัมมะกรุด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว
- 181 ข้าวเกรียบมันเทศ ตำบลเบญจขจร อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว
- 184 การแปรรูปกระท้อนและเห็ดหลินจือสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชน ตามโมเดล BCG ตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว
- 187 กระเป๋าและหมวก จากการพิมพ์ผ้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco Print) ตำบลคลองน้ำใส อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
- 190 โครงการส่งเสริมการผลิตมูลไส้เดือนและน้ำหมักมูลไส้เดือน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและรายได้ชุมชนฐานราก ตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
- 193 กระเป๋าผ้ามัดย้อมกับไม้กวาดแฟนซี ตำบลบ้านด่าน อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
- 196 โครงการแก้ไขปัญหาคะบวนการผลิตเส้นขนมจีนและการใช้ประโยชน์ด้วยเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูง ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
- 199 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสมุนไพร ตำบลป่าไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
- 202 สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ด้วยผลิตภัณฑ์ “น้ำยาล้างผัก” และ “เทียนหอมกระบอกไม้ไผ่” ตำบลเมืองไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
- 205 การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิหอมพันธุ์ห้วย ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
- 208 เปลี่ยนอรัญฯ จากเมืองท่าให้เป็นเมืองเที่ยว ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ผ้าพิมพ์สี ผ้าพิมพ์ลาย Style “Eco-print” บางชะแวง

ตำบลบางชะแวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ชุมชนบางชะแวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี มีการจัดทำโครงการผ้ามัดย้อมด้วยสีสังเคราะห์ มาก่อนแล้ว ซึ่งทางคณะผู้จัดทำได้ทำการสำรวจความต้องการของชุมชน ซึ่งชุมชนอยากได้เทคนิคการทำผ้ามัดย้อม แบบสีธรรมชาติ และอยากได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งทางคณะผู้จัดทำจึงทำโครงการย้อมผ้าด้วยเทคนิค Eco - print เพื่อจะได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งเป็นการย้อมผ้าจากการใช้วัสดุธรรมชาติประเภทใบไม้จากท้องถิ่น และทางชุมชนอยากให้ พัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายต่อไป จึงเป็นที่มาของการจัดทำโครงการจากความต้องการของชุมชนดังกล่าว

กิจกรรมที่ 1

การอบรมการย้อมผ้า ด้วยเทคนิค Eco - print

- **กระบวนการ**

ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 40 คน มีการจัดทำกิจกรรมที่
วัดบางนางบุญ

- **ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง**

เทศบาลตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
วัดบางนางบุญ

- **ผลผลิต**

ผลิตภัณฑ์จากผ้าพิมพ์ลาย Eco - print จำนวน 5 ผลิตภัณฑ์
ได้แก่ ผ้าคลุมไหล่ เสื้อยืด เสื้อคลุม กระเป๋า และปลอกหมอน

กิจกรรมที่ 2

การสร้างผลิตภัณฑ์และพัฒนา ช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์

- **กระบวนการ**

ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 40 คน มีการจัดทำกิจกรรมที่
วัดบางนางบุญ

- **ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง**

เทศบาลตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี
วัดบางนางบุญ

- **ผลผลิต**

สื่อประชาสัมพันธ์ผ้าพิมพ์ลาย Eco - print จำนวน 1 ชิ้นงาน
ได้แก่ การพัฒนาช่องทางการตลาดออนไลน์ทาง Facebook

การส่งเสริมการสร้างอาชีพสำหรับการทำผลิตภัณฑ์เบเกอรี่

ตำบลบางเตือ อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

จากการศึกษาและดำเนินการในพื้นที่ตำบลบางเตือ ในปีงบประมาณ 2564 พบว่า พื้นที่ตำบลบางเตือ เป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท ประชาชนในชุมชนประกอบอาชีพหลากหลาย และในชุมชนมีผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์รวมถึงมีปราชญ์-ชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญในการทำสโมมอญและปราชญ์-ชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญในการทำขนมไทย ในปี 2564 จึงได้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และตราสินค้าให้กับชุมชน ได้แก่ บรรจุภัณฑ์กล่องกระดาษที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์สำหรับใส่สโมมอญ และตราสินค้าที่ใช้สำหรับการจำหน่ายขนมไทยให้กับชุมชน

ในปีงบประมาณ 2565 เนื่องจากในปีงบประมาณ 2564 ได้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้กับสโมมอญแล้วในชุมชน ยังมีผลิตภัณฑ์สโมมอญ D.I.Y. ไว้จำหน่ายให้กับคนในชุมชนและบุคคลภายนอกที่มีความสนใจอยากลองปิ้งสโมมอญด้วยตนเอง จึงได้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับสโมมอญ D.I.Y. เพื่อให้มีรูปลักษณ์ที่น่าสนใจและเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้การพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับสโมมอญ D.I.Y. แล้วเรายังได้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าสำหรับขนมให้กับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มสัมมาชีพบ้านน้ำวน ตำบลบางเตือ

ในปีงบประมาณ 2566 เพื่อเป็นการต่อยอดผลิตภัณฑ์และเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิกไทยการทำให้มีรายได้สม่ำเสมอ ระยะเวลาในการผลิตไม่นาน สามารถจำหน่ายได้ง่ายรวมถึงในกลุ่มวิสาหกิจยังมีเตาอบขนมแบบอุตสาหกรรมและมีอุปกรณ์ในการทำขนมเบเกอรี่ จึงควรสนับสนุนการสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน โดยการส่งเสริมให้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับการทำเบเกอรี่ชนิดต่างๆ เช่น ทอฟฟี่เค้ก คุกกี้ชีสพาย เป็นต้น เพื่อเป็นการพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และเพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ควรสนับสนุนให้มีการใช้บรรจุภัณฑ์จากใบตอง และกระดาษคราฟท์ นอกจากนี้เพื่อเป็นการขยายกลุ่มลูกค้า ควรประชาสัมพันธ์และสร้างคอนเทนต์การขายในช่องทางออนไลน์ เพื่อให้ลูกค้าได้รู้จักผลิตภัณฑ์ของชุมชน อันจะนำไปสู่การสร้างรายได้ของคนในชุมชนต่อไป

กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การทำเบเกอรี่

- **กระบวนการ** กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนในพื้นที่ตำบลบางเตือ จำนวน 30 คน

กิจกรรมที่ 1

ประสานภาคีเครือข่ายเพื่อจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การทำเบเกอรี่ (คุกกี้ชีสพาย, ทอฟฟี่เค้ก) เป็นการพัฒนาและต่อยอดผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้มีความหลากหลาย ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และเพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงมีการใช้บรรจุภัณฑ์จากกระดาษคราฟท์

กิจกรรมที่ 2

ดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายกิจกรรมการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าชุมชนสู่ตลาดออนไลน์ เพื่อให้ลูกค้าได้รู้จักผลิตภัณฑ์ของชุมชน และเพื่อขยายช่องทางการจัดจำหน่าย สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการขอพื้นที่วางจำหน่ายสินค้าที่ร้าน Aprilhouse และการสร้างคอนเทนต์ ยิง Ads. โฆษณา มีลูกค้าสนใจสอบถาม สั่งซื้อสินค้า และติดตามเพจเพิ่มขึ้น

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ร้าน Aprilhouse

• ผลผลิต

- ผลิตภัณฑ์ชุมชน คุกกี้ชีสพาย, ทอฟฟี่เค้ก
- องค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีการและเทคนิคต่างๆ ในการทำขนมเบเกอรี่
- องค์ความรู้เกี่ยวกับเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ในการย่อยสลายได้ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- Facebook Fanpage มีผู้กดถูกใจเพิ่มขึ้น 514 คน มีผู้ติดตามเพิ่มขึ้น 512 คน มีคนเข้าถึงเพจ 16,400 คน มีส่วนร่วมกับโพสต์ 1,098 คน และมีคนคลิกลิงค์ 108 ครั้ง และเกิดภาคีเครือข่ายรวมดำเนินงาน 1 เครือข่าย

ผลลัพท์

- รายได้เดิม 3,500 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 4,840 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,340 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 38.29
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.31

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

จากการดำเนินกิจกรรม คนในชุมชนทราบถึงเทคนิค วิธีการในการทำเบเกอรี่ (คุกกี้ชีสพาย, ทอฟฟี่เค้ก) และเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ สามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้ง่าย และลูกค้ามีความชื่นชอบ ทำให้รายได้ของสมาชิกในกลุ่มเพิ่มขึ้น

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์อิติรัตน์ วงษ์กาฬสินธุ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภารดี นิกขอบ
3. อาจารย์ถิรนันท์ ทิวราตรีวิทย์
4. อาจารย์ณภามาศ เสียงธนะฤกษ์

การสร้างอาชีพเสริมของกลุ่มแม่บ้าน เย็บหมอนตำบลบ้านใหม่

ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ตำบลบ้านใหม่เป็นชุมชนเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการใช้เป็นที่อยู่อาศัยและการค้าพาณิชย์ ดังนั้น การจะดำเนินการในด้านเกษตรกรรมนั้นมีน้อยมาก แต่ใน ส่วนของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ผู้นั้นเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ และผู้ป่วยติดเตียง เพื่อเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาชีวิต และความเป็นอยู่ในชุมชนจึงได้มีการจัดทำโครงการสำหรับผู้สูงอายุ และผู้ป่วยติดเตียง ดังนั้น จากปี 2564 ได้มีการ สร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบสำหรับผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียง ไทยใช้โพนเป็นวัสดุหลักในการทำผลิตภัณฑ์ นอกจากนั้น ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้มีการออกแบบจากนักกายภาพบำบัด จำนวน 8 ชิ้น คือ 1. หมอนหนุน จำนวน 1 ชิ้น 2. ที่รองแขน จำนวน 2 ชิ้น 3. ที่รองหลัง จำนวน 1 ชิ้น 4. ที่รองก้น จำนวน 1 ชิ้น 5. ที่รองขา จำนวน 2 ชิ้น และที่รองเข่า จำนวน 1 ชิ้น ไทยมีการผลิตต้นแบบและนำไปทดลอง กับกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียงชุมชนบ้านใหม่ และ นำไปมอบให้กับโรงพยาบาลสิเกา จำนวน 1 แห่ง และ รพ.สต.บ้านใหม่ จำนวน 1 แห่ง โดยผลที่ได้รับจาก แบบทดลองนั้นได้ผลตอบรับดีมาก ทำให้ในปี 2565 ได้มี การพัฒนาในด้านการทำผลิตภัณฑ์ไทยใช้ผ้าสเปนเด็กซ์ และยังคงใช้โพนในการเป็นวัสดุหลักในการทำผลิตภัณฑ์

พร้อมทั้งพยายามสร้างตลาดออฟไลน์จากการใช้งาน เพื่อให้กลุ่มมีรายได้ และการบริหารจัดการ

ดังนั้น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง-ปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคม ในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยการทำหมอนเพื่อสุขภาพสำหรับผู้ป่วยติดเตียงได้ดำเนินการมาแล้ว 1 ปี และในระหว่างการทำกิจกรรมทางโครงการได้มีการนำไปทดสอบกับผู้ป่วยติดเตียงในชุมชนบ้านใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ดังนั้นส่วนของวัตถุดิบจึงมีความสำคัญมาก จึงมีการเปลี่ยนแปลงตามการกำหนดการใช้งาน จึงทำให้ทางผู้จัดทำโครงการจะทำการพัฒนาและปรับปรุงหมอนรองคอ เพื่อสุขภาพจากโฟม เป็นยางพาราปั่น สำหรับผู้ป่วยติดเตียง และเป็นการต่อยอดของผลิตภัณฑ์เพื่อให้มีทางเลือกที่หลากหลาย จึงนำไปสู่การดำเนินกิจกรรมในปีงบประมาณ 2566 ดังนี้

กิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์หมอนรองคอเพื่อสุขภาพ

- **กระบวนการ** กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ : สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเย็บหมอนตำบลบ้านใหม่ จำนวน 25 คน

กิจกรรมที่ดำเนินการ

1. การทำผลิตภัณฑ์หมอนรองคอเพื่อสุขภาพ
  - สำรวจปัญหาของสินค้าเดิมและการพัฒนาหาแนวทางในการพัฒนาสินค้าใหม่ ได้แก่ อาจารย์ ดร.ธนัฐนันท์ จันทรแย้ม ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงเพชร สุขประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิยา ยางงาม และ อาจารย์ ดร.ศรินธร ไชยรัตน์
  - อบรมเชิงปฏิบัติการ การทำผลิตภัณฑ์หมอนรองคอเพื่อสุขภาพ โดย คุณจิรัฐพร พลเทศา
2. การทำ workshop หมอนรองคอยางพาราปั่น
  - ให้ความรู้แนวทางการพัฒนาหมอนรองคอ ในการเลือก ผ้า แพทเทิร์น การเลือกวัสดุในการใช้ยัดไส้หมอน พร้อมทั้งการตัดเย็บและการเก็บรักษา โดย คุณจิรัฐพร พลเทศา
  - สอนให้กลุ่มแม่บ้านเข้าใจเทคนิคการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ การสร้างการโปรโมทสินค้า เพื่อให้เกิดการรับรู้ถึงตราสินค้า

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์หมอนรองคอเพื่อสุขภาพตำบลบ้านใหม่

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 10,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 12,000 บาท/เดือน
- รายได้ทีเพิ่ม 2,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 20
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.54

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

อาจารย์เข้ามาเพื่อทำประโยชน์ให้กับชุมชน กลุ่มแม่บ้าน จึงมีความสุขที่ได้เข้ามาทำงานกับคณะอาจารย์ ขอให้มีการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนต่อไป

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.ธนิชฐนันท์ จันทร์แยม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงเพชร สุขประเสริฐ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิยา ยางงาม
4. อาจารย์ ดร.ศรินธร ไชยรัตน์
5. อาจารย์ ดร.ภัทรเวช ธาราเวชรักษ์

การพัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบแก้ว และเครื่องแขวนพวงมะโหดดับกลิ่น เพื่อยกระดับรายได้ให้แก่ชุมชน

ตำบลสวนพริกไทย อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

ในปี พ.ศ. 2564-2565 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ได้มีการจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมในพื้นที่แบบบูรณาการ จำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่ 1. กิจกรรมยกระดับผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบข้าวกล้องแฉ่มจันทร์สวนพริกไทย 2. การพัฒนาชาใบอ่อนข้าวสวนพริกไทย 3. การแปรรูปผักตบชวาเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน และ 4. พัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตำบลสวนพริกไทย กิจกรรมดังกล่าวสามารถช่วยให้ผลิตภัณฑ์ และพื้นที่เป็นที่รู้จักมากขึ้น ประชาชนมีทักษะความรู้ และมีช่องทางการสร้างรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบข้าวกล้องแฉ่มจันทร์สวนพริกไทยที่นำข้าวกล้อง

ออแกนิกที่เป็นวัตถุดิบที่โดดเด่นในพื้นที่มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบ มีการปรับปรุงสูตรการผลิตรูปแบบผลิตภัณฑ์ และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงามเป็นที่สนใจมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2566 คณะผู้ดำเนินงานได้จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการนำวัตถุดิบที่มีในพื้นที่มาเพิ่มมูลค่า และสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน ได้แก่ 1. กิจกรรมการทำผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบแก้วสวนพริกไทย เป็นการนำกล้วย ซึ่งเป็นวัตถุดิบทางการเกษตร อีกชนิดหนึ่งที่นิยมปลูกในพื้นที่ และประชาชนในพื้นที่ได้มีการนำกล้วยมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กล้วยทอด กล้วยฉาบ เป็นต้น กิจกรรมนี้จึงเป็นการพัฒนาสูตรและกระบวนการผลิตกล้วยกรอบแก้ว พัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าเพื่อต่อยอดการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และ 2. กิจกรรมการประดิษฐ์เครื่องแขวนพวงมะโหดดับกลิ่น เป็นการนำวัสดุเหลือทิ้งในชุมชน เช่น เศษผ้า กระดาษ มาประดิษฐ์เป็นเครื่องแขวนสำหรับใช้ประดับในงานเทศกาลต่างๆ เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบแก้วสวนพริกไทย

• กระบวนการ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบแก้วสวนพริกไทยเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการนำกล้วย ซึ่งเป็นวัตถุดิบทางการเกษตร ที่นิยมปลูกในพื้นที่มาเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน โดยนำกล้วยมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กล้วยทอด กล้วยฉาบ เป็นต้น กิจกรรมนี้จึงเป็นการพัฒนาสูตรและกระบวนการผลิตกล้วยกรอบแก้ว พัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า เพื่อต่อยอดการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

• ภาควิชาเครื่องสำอางที่เกี่ยวข้อง

ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ วิสาหกิจชุมชนชาวกลิ้งสวนพริกไทย องค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริกไทย

• ผลผลิต กล้วยกรอบแก้วสวนพริกไทย

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 9,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 12,500 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่มขึ้น 3,500 บาท/เดือน
- คติเป็นร้อยละ 38.90

ผลตอบแทนหรือเสี่ยงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนในพื้นที่ให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยกรอบแก้วเป็นอย่างดี มีการนำกล้วยซึ่งเป็นวัตถุดิบทางการเกษตรในพื้นที่ มาพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ พัฒนาสูตร กระบวนการทอด และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้โดดเด่น และดึงดูดใจผู้บริโภคมากขึ้น ทำให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก และช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะความรู้ และมีช่องทางการสร้างรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น

กิจกรรมที่ 2 การประดิษฐ์เครื่องแขวนพวงมะโหดดับกลิ่น

• กระบวนการ

การประดิษฐ์เครื่องแขวนพวงมะโหดดับกลิ่น เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมทั้งเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการนำวัสดุเหลือทิ้งในชุมชน เช่น เศษผ้า กระดาษ มาประดิษฐ์เป็นเครื่องแขวนสำหรับใช้ประดับในงานเทศกาลต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการลดปริมาณขยะ และส่งเสริมการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ วิสาหกิจชุมชนข้าวกล้องงอกสวนพริกไทย องค์การบริหารส่วนตำบลสวนพริกไทย

• ผลผลิต เครื่องแขวนพวงมะโหด

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 9,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 10,000 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่มขึ้น 1,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 11.11
- ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 2.33

ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนในพื้นที่ให้ความสนใจและความพึงพอใจเป็นอย่างมาก เข้าร่วมกิจกรรมการประดิษฐ์เครื่องแขวนพวงมะโหดดับกลิ่น ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ชาวบ้านใช้ในงานเทศกาลต่างๆ ในพื้นที่อยู่แล้ว การที่ทางมหาวิทยาลัยได้เข้ามาส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดดเด่น สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องประดับบ้านเรือนได้ อีกทั้งสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.พชรวรรณ รัตนทรงธรรม
2. อาจารย์มัชฌกานต์ เผ่าสวัสดิ์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ สิงห์สูงเนิน
4. อาจารย์ ดร.อมตา อุตมะ
5. อาจารย์วัชรภรณ์ ถมจ่อหอ

การพัฒนาศักยภาพชุมชนตามแนวทาง โมเดลเศรษฐกิจ BCG

ตำบลกระแซง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

จากการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนตำบลกระแซง มหาวิทยาลัยมุ่งเน้นในการฟื้นฟูและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก และสังเคราะห์รายตำบลแบบบูรณาการ ในปีงบประมาณ 2564 ดำเนินการพัฒนาระบบนวัตกรรมเพื่อชุมชน (ตลาดนัดกระแซง) และฟื้นฟูกลุ่มอาชีพไข่ไก่สมุนไพรจากแม่ไก่อารมณ์ดี ในปีงบประมาณ 2565 ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อเนื่องในปีก่อน ได้แก่ พัฒนารายผลิตภัณฑ์ข้าวจีอินเตอร์ พัฒนาระบบนวัตกรรมเพื่อชุมชน (ตลาดนัดกระแซง) และในปีงบประมาณ 2566 จะดำเนินการคณะทีมงานได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของดีเมืองปทุมธานี (บะจ่างใบบัว) และการทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุและขยะเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อให้เกิดเอกลักษณ์ในชุมชนเป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ BCG Economy ในพื้นที่ เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของดีเมืองปทุมธานี (บะจ่างใบบัว)

• กระบวนการ

ขั้นตอนที่ 1 จัดประชุมเพื่อพูดคุยผู้ที่เกี่ยวข้องภายในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชน กลุ่มที่สำคัญประชาชน ในประเด็นปัญหาในชุมชน พบว่าปัญหาของชุมชนที่ควรแก้ไขในอันดับต้นๆ คือ ปัญหาการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ผู้นำชุมชน และทีมคณะดำเนินการมหาวิทยาลัย ร่วมประชุมเพื่อสำรวจทรัพยากรในพื้นที่จนถึงการหาข้อมูลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ได้ข้อสรุปในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของดีเมืองปทุมธานี (บะจ่างใบบัว)

ขั้นตอนที่ 3 ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และทีมคณะดำเนินการมหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการกิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของดีเมืองปทุมธานี (บะจ่างใบบัว) โดยได้มีการพัฒนาสูตรการทำบะจ่าง ด้วยใบบัว เนื่องจากในพื้นที่มีใบบัวจำนวนมาก ช่วยสามารถลดต้นทุน สามารถนำทรัพยากรในพื้นที่ทำให้เกิดประโยชน์

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินกิจกรรม คณะทำงานได้มีการประเมินความพึงพอใจการร่วมกิจกรรม ซึ่งพบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในกิจกรรม จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ภาครัฐ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ กำนันตำบลกระแซง, ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบลกระแซง

ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการสลัดผักไฮโดรโปนิกส์ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่

ภาคประชาชน : ผู้แทนจากตำบลกระแซงหมู่ที่ 1-3, กลุ่ม OTOP นวัตกรรมบ้านท่าลาน, กลุ่มผู้สูงอายุ, กลุ่มกองทุนแม่ หมู่ 2 บ้านท่าลาน

• ผลผลิต

ด้านเศรษฐกิจ : ผลิตภัณฑ์ชุมชนของดีเมืองปทุมธานี (บะจ่างใบบัว) และองค์ความรู้ในการทำบะจ่างใบบัว

ด้านสังคม : องค์ความรู้ในการทำบะจ่างใบบัว และผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ (บะจ่างใบบัว)

กิจกรรมที่ 2 การนำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุทางการเกษตร

• กระบวนการ

ขั้นตอนที่ 1 จัดประชุมเพื่อพูดคุยผู้ที่เกี่ยวข้องภายในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชน กลุ่มที่สำคัญ ประชาชนที่สนใจ ในประเด็นปัญหาในชุมชนที่ต้องการจะแก้ไข พบว่าประเด็นปัญหาของชุมชนที่ควรแก้ไขในอันดับต้นๆ คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 2 ผู้นำชุมชน และทีมคณะดำเนินการมหาวิทยาลัย ร่วมประชุม เพื่อสำรวจทรัพยากรในพื้นที่ จนถึงการทำข้อมูล เพื่อนำความรู้สู่การพัฒนาพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 3 จัดประชุมเพื่อพูดคุยผู้ที่เกี่ยวข้องภายในชุมชนครั้งที่ 2 ได้ข้อสรุปประเด็นการจัดกิจกรรมประชุมเตรียมความพร้อมการทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุทางการเกษตรเพื่อสิ่งแวดล้อม ใช้ความรู้ในการสร้างมูลค่าจากสิ่งของเหลือใช้ และสร้างความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกันในชุมชน

ขั้นตอนที่ 4 ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และทีมคณะดำเนินการมหาวิทยาลัย ได้ดำเนินกิจกรรมอบรมการทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุทางการเกษตรเป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ BCG Economy

ขั้นตอนที่ 5 คณะทำงานได้ประเมินความพึงพอใจการร่วมกิจกรรม ซึ่งพบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความพึงพอใจในกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแสดงถึงพฤติกรรมในการรักษาสภาพแวดล้อม การลดขยะภายในชุมชน และการสร้างมูลค่าจากสิ่งของเหลือใช้

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

- ภาครัฐ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ กำนันตำบลกระแซง, ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 องค์การบริหารส่วนตำบลกระแซง
- ภาคเอกชน : ผู้ประกอบการผลิตผักไฮโดรโปนิกส์ เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่
- ภาคประชาชน : ผู้แทนจากตำบลกระแซงหมู่ที่ 1-3, กลุ่ม OTOP นวัตกรรมบ้านท่าลาน, กลุ่มผู้สูงอายุ, กลุ่มกองทุนแม่ หมู่ 2 บ้านท่าลาน

• ผลผลิต

ด้านเศรษฐกิจ : ผลิตภัณฑ์น้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุทางการเกษตร

ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม : องค์ความรู้แนวทางการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและครัวเรือน

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 10,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 11,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 10
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.07

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ชุมชนกระแซงเห็นประโยชน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในฐานะเป็นองค์กรประสานและติดต่อแสวงหาความร่วมมือจากเครือข่ายอื่นๆ เพื่อพัฒนาชุมชน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณลดา กันต์โฉม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิชญานี เจริญศิริ ไชยยะ
3. อาจารย์วรลักษณ์ วีระยุทธ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรุณ สิปยารักษ์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิณากร ที่รัก

ส่งเสริมการแปรรูป สร้างรายได้ให้ชุมชน

“ปลาแดดเดียว คลองควาย”

ตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

การพัฒนาพื้นที่ตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2563 ประกอบด้วย การอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นวัฒนธรรมมอญ เพลงพื้นบ้าน เพลงโนเนน และการละเล่นพื้นบ้านรำกลองยาว การทำโคมไฟไม้ไผ่ เพอร์มิเจอร์ไม้ไผ่ และการต่อเรือ กิจกรรมจัดตั้งตลาดชุมชนตามมาตรฐานตลาดปลอดภัยและอาหารสะอาด รสชาติอร่อย ต่อมาการพัฒนาในปี 2564 ได้แก่ อบรมการทำขนมไทย การจัดตั้งกลุ่ม การออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า ศึกษาเส้นทางท่องเที่ยว การอบรมพัฒนาศักยภาพ อสม. และผู้ดูแล เรื่องการตรวจคัดกรองโรคเรื้อรัง การดูแลสุขภาพตนเอง ด้วยแพทย์ทางเลือก การพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาหม่องโพลและน้ำมันโพล การอบรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพตนเอง ของกลุ่มเปราะบาง การอบรมบัญชีครัวเรือน การคัดแยกขยะและเปลี่ยนขยะให้มีมูลค่า และกิจกรรมการประกวดบ้านน่าอยู่ น่ามอง ในปี 2565 มีการพัฒนาประกอบด้วย การอบรมเรื่องอาหารโภชนาการและการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพสำหรับบำรุงผิวพรรณผู้สูงอายุ การพัฒนาสูตรและรูปลักษณะขนมไทย การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า และช่องทางการจำหน่ายขนมไทย ตำบลคลองควาย การพัฒนาผลิตภัณฑ์และช่องทางการจำหน่ายน้ำมันโพล ตำบลคลองควาย โดยที่ผ่านมามีผลิตภัณฑ์บางชนิดได้รับการต่อยอดและสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ผลิตภัณฑ์บางชนิด มีปัญหาที่จะดำเนินการต่อ ซึ่งจากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้การพัฒนาในปี 2566 มีการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ให้เข้ากับบริบท ของชุมชน โดยได้มีการค้นหาความต้องการของชุมชน ประกอบกับการลงพื้นที่ในชุมชน ผู้รับผลิตชอบดำเนินการจึงได้คัดค้น ผลิตภัณฑ์ร่วมกับชุมชนเป็นปลาแดดเดียวจากปลาที่มีในชุมชน

กิจกรรมที่ 1

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาแดดเดียว ตำบลคลองควาย

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนตำบลคลองควาย กระบวนการในการดำเนินการ 1. การประชุมเตรียมความพร้อม และวางแผนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาแดดเดียว 2. การอบรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาแดดเดียว ตำบลคลองควาย และ 3. การประชุมเพื่อพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าผลิตภัณฑ์ปลาแดดเดียว ตำบลคลองควาย

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ประชาชนชาวบ้านด้านการทำปลาแดดเดียว และประชาชนตำบลคลองควาย

• ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ปลาแดดเดียว ตำบลคลองควาย

กิจกรรมที่ 2

การรวมกลุ่มเพื่อสร้างกลุ่มอาชีพ การทำการตลาดและการสร้างช่องทาง การจำหน่ายปลาแดดเดียว ตำบลคลองควาย

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนตำบลคลองควาย กระบวนการในการดำเนินการ เป็นการประชุมเพื่อสร้างกลุ่มอาชีพทำการตลาดและการสร้างช่องทางจำหน่ายปลาแดดเดียว ตำบลคลองควาย

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองควาย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี และประชาชนตำบลคลองควาย

• ผลผลิต องค์ความรู้ช่องทางการจำหน่ายปลาแดดเดียว ตำบลคลองควาย

กิจกรรมที่ 3 การทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษปลา

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนตำบลคลองควาย กระบวนการในดำเนินการ เป็นการอบรมการทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษปลา

• ภาครี้อย่างที่เกี่ยวข้อง

ภาครัฐ (ผู้ดำเนินการ) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และภาคประชาชน (กลุ่มเป้าหมาย) ประชาชนตำบลคลองควาย

• ผลผลิต

องค์ความรู้การทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษปลา

ผลลัพธ์

- การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปลาแคตเตีย
  - รายได้เดิม 10,500 บาท/เดือน
  - รายได้ใหม่ 13,280 บาท/เดือน
  - รายได้เพิ่มขึ้น 2,780 บาท/เดือน
  - คิดเป็นร้อยละ 26.48
- ต้นทุนที่ลดลงจากการใช้น้ำหมักชีวภาพจากเศษปลาแทนสารเคมีในการทำเกษตร
  - รายจ่ายเดิม 8,000 บาท/เดือน
  - รายจ่ายใหม่ 7,000 บาท/เดือน
  - รายจ่ายลดลง 1,000 บาท/เดือน
  - คิดเป็นร้อยละ 12.5
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 2

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนตำบลคลองควายให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นการพัฒนาที่มาจากความต้องการของชุมชน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์นาดยา ทวงประทุม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศศิธร ดันติเอกรัตน์
3. อาจารย์สุวัฒน์ สิริแก่นทราย
4. อาจารย์เพ็องฟ้า รัตนาคมทุตตานนท์
5. อาจารย์วิจิตร ฐานัสสกุล

อนุรักษ์วัฒนธรรมมอญ ต่อยอดภูมิปัญญา เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชน

ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

การดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่ในปีงบประมาณ 2564 ได้ดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ ได้แก่ 1. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า กะปิมอญ หมี่กรอบ 2. การสร้างและพัฒนาจุดท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเชียงรากน้อย 3. การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม โดยชาวบ้านรู้จักการนำขยะหรือเศษวัสดุเหลือใช้มาต่อยอดทำเป็นสินค้า เพื่อจำหน่าย และสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น ในปีงบประมาณ 2565 ได้มีการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ การพัฒนาเกษตราสารธรรมชาติใหม่ และการพัฒนาผ้าสไบย้อมสีธรรมชาติจากเปลือกมะตาด ในปีงบประมาณ 2566 จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ 1. การพัฒนาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมอญ 2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเตรียมสู่การขอมมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และ 3. การพัฒนารูปแบบสไบมอญย้อมสีเปลือกมะตาด เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 1 การประชุมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมอญ

• กระบวนการ

การประชุมเพื่อการวางแผนการดำเนินงาน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมอญ มีการทบทวนข้อมูลชุมชน ศักยภาพของชุมชน ปัญหาและความต้องการของชุมชน ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

1. เจ้าหน้าที่ อบต.เชียงรากน้อย
2. ผู้นำชุมชน
3. ตัวแทนกลุ่มอาชีพ ประชาชนในพื้นที่

• ผลผลิต

- ได้ป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 2 ชิ้นงาน ได้แก่ ป้ายสแตนดีสำหรับถ่ายภาพ 1 ชิ้นงาน และป้ายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชน 1 ป้าย
- องค์ความรู้ที่เกิดขึ้น คือการจัดทำข้อมูลเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเตรียมสู่การขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

• กระบวนการ

กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์กะปิให้ถูกตามหลักมาตรฐานการจัดทำวัตกรรมที่ตากกะปิ เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์กะปิให้ถูกตามหลักมาตรฐาน โดยมีมีส่วนร่วมของชุมชน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้นำชุมชน
2. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมะตาดรามัญบ้านศาลาแดงเหนือ
3. ประชาชนผู้สนใจ

• ผลผลิต

- ผลิตภัณฑ์ชุมชน คือ กะปิโมอญ ซึ่งเป็นกะปิทำจากกุ้งฝอยน้ำจืด โดยภูมิปัญญาการถนอมอาหารของชุมชน
- นวัตกรรมชุมชนการทำเครื่องตากกะปิ โดยนำเอานวัตกรรมตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์มาประยุกต์ใช้
- องค์ความรู้ที่เกิดขึ้น ภูมิปัญญาการถนอมอาหารของชุมชน การนำเอานวัตกรรมตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์มาประยุกต์ใช้พัฒนาเป็นที่ตากกะปิ

กิจกรรมที่ 3 การพัฒนารูปแบบสไบมอญย้อมสีเปลือกมะตาด เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมมอญและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

• กระบวนการ

กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนารูปแบบสไบมอญ ด้วยการย้อมสีเปลือกมะตาด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ มีการพัฒนารูปแบบสไบมอญด้วยการย้อมสีเปลือกมะตาด

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

1. ผู้นำชุมชน
2. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านปากอาจ
3. ประชาชนผู้สนใจ

• ผลผลิต

- ผลิตภัณฑ์ชุมชนคือผ้าสไบย้อมสีธรรมชาติเปลือกมะตาด ดันไม้ท้องถิ่นของชุมชน
- นวัตกรรมชุมชน การสกัดสีย้อมธรรมชาติจากเปลือกต้นมะตาด
- องค์ความรู้ที่เกิดขึ้น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยสีย้อมจากธรรมชาติ จากดันไม้ท้องถิ่นของชุมชน

ผลลัพธ์

รายได้เดิม 8,000 บาท/เดือน
รายได้ใหม่ 12,000 บาท/เดือน
รายได้ที่เพิ่มขึ้น 4,000 บาท/เดือน
คิดเป็นร้อยละ 50
ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.58

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อน จากชุมชน

คุณวิไล แจ่มจันทร์ กล่าวว่า “ชื่นใจที่ได้พัฒนาเครื่องตากกะปิ พยายามขอหน่วยงานต่างๆ ให้มาสนับสนุนมาหลายปีแล้ว แต่เมื่อมหาลัยเข้ามาพัฒนาทำให้ความตั้งใจของชุมชนเป็นจริง และใช้งบประมาณไม่มาก และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย”

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ศิริขวัญ บุญธรรม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นริศรา จริยะพันธุ์
3. อาจารย์ ดร.ลักขณา แสงแดง
4. อาจารย์ชยันต์ พลอาสา
5. อาจารย์วีรวิธ ฐานัสสกุล

การพัฒนาอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์ชุมชน

ตำบลท้ายเกาะ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นมหาวิทยาลัยที่พระราชประสงค์ให้เป็นมหาวิทยาลัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ ที่สอดคล้องกับแนวทางของรัฐบาลที่กำหนดยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเน้นการพัฒนาในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของตำบลนั้นๆ อย่างบูรณาการ การดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่ในปีงบประมาณ 2565 ได้มีการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ การพัฒนาอัตลักษณ์ของรุ่นมะพร้าวกะทิสดแบบมีไส้ และโครงการการทำเทียนหอมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปบูชาสิ่งที่เคารพบูชาในพื้นที่ใกล้เคียง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลท้ายเกาะ อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุล และมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า

กิจกรรมที่ 1 การออกแบบและพัฒนาอัตลักษณ์พิมพ์วุ้นมะพร้าวกะทิสด

• กระบวนการ

การดำเนินกิจกรรมการออกแบบและพัฒนาอัตลักษณ์พิมพ์วุ้นมะพร้าวกะทิสดมีกระบวนการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ประสานงานกับประธานกลุ่มเพื่อฝึกปฏิบัติการออกแบบพิมพ์วุ้นมะพร้าวกะทิสด
2. ลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติการออกแบบและทำพิมพ์วุ้นมะพร้าวกะทิสด
3. ฝึกการสร้างพิมพ์วุ้นมะพร้าวกะทิสด
4. นำเสนอต่อยศจรูปแบบพิมพ์วุ้นในรูปแบบต่างๆ

• ภาครื้อข่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายเกาะ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท้ายเกาะ, กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, สภาองค์กรชุมชนท้ายเกาะ, พัฒนาชุมชนอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี

• ผลผลิต

1. ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 20 คน
2. ได้แบบพิมพ์วุ้นมะพร้าวกะทิสดที่ได้รับการพัฒนาแล้ว จำนวน 20 ชุด
3. ใ้้องค์ความรู้ในการทำพิมพ์วุ้นมะพร้าวกะทิสด

กิจกรรมที่ 2 การผลิตเทียนหอมบูชาท้ายเกาะ

• กระบวนการ

การดำเนินกิจกรรมการผลิตเทียนหอมบูชาท้ายเกาะมีกระบวนการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างองค์ความรู้ ดังนี้

1. ประสานงานกับประธานกลุ่มเพื่อนัดหมายที่จะเข้าอบรมการผลิตเทียนหอม
2. ให้ความรู้ในการผลิตเทียนหอม
3. ฝึกปฏิบัติการผลิตเทียนหอม

ณ องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายเกาะ 4. ท่อพิมพ์เทียนหอม

• ภาครื้อข่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายเกาะ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท้ายเกาะ, กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, สภาองค์กรชุมชนท้ายเกาะ, พัฒนาชุมชนอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี

• ผลผลิต

1. ได้เรียนรู้ถึงแนวทางของการหล่อแบบพิมพ์เทียนหอม
2. เกิดกระบวนการเรียนรู้และการสร้างสรรค์เทียนหอม
3. ผู้เข้าอบรมมีองค์ความรู้การทำเทียนหอม

กิจกรรมที่ 3 การออกแบบบรรจุภัณฑ์เทียนหอมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

• กระบวนการ

การดำเนินงานกิจกรรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์เทียนหอมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมีกระบวนการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างองค์ความรู้ ดังนี้ 1. ประสานงานกับประธานกลุ่มเพื่อนัทมทายที่จะเข้าอบรมกิจกรรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์เทียนหอม 2. ให้ความรู้ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์เทียนหอมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 3. แนวทางในการใช้บรรจุภัณฑ์เทียนหอมในชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลท้ายเกาะ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท้ายเกาะ, กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี, สภาองค์กรชุมชนท้ายเกาะ, พัฒนาชุมชนอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี

• ผลผลิต

1. เกิดองค์ความรู้ในการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 2. เป็นแนวทางในการนำมาใช้พัฒนาบรรจุภัณฑ์เทียนหอม

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 1,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 1,270 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 270 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 27
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.02

ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

กลุ่มผลิตภัณฑ์วันกะทิมะพร้าวสตูลูสิกดีใจที่มหาวิทยาลัยฯ เข้ามาช่วยในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จัก และยังมี การส่งเสริมการตลาดรูปแบบออนไลน์ กลุ่มที่ผลิตเทียนหอมได้รับ องค์ความรู้ในการนำไปประกอบอาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบล ท้ายเกาะรู้สึกยินดีอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยได้ให้องค์ความรู้เรื่องการ สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนเพื่อให้หลุดพ้นจากปัญหาความยากจน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.กฤตยชญ์ คำมิ่ง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประกาศิต ประกอบผล
3. อาจารย์ ดร.อมลสิรี ปานคำรงค์
4. อาจารย์ผกามาศ เสียงธนะฤกษ์

สามัคคีชุมชนบางกระบือ

ตำบลบางกระบือ อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี

โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลบางกระบือ อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี ได้เริ่มขึ้นในปี 2565 โดยจัดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจและสังคมแก่ผู้สูงอายุและคนในพื้นที่แต่เดิมที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นสิ่งสำคัญ คณะผู้ดำเนินโครงการได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาพริกแกงเพื่อสุขภาพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเอง เพื่อนำเข้าสู่ตลาดชุมชนขนาดเล็ก และกิจกรรมการทำปุ๋ยอินทรีย์จากเศษอาหาร เพื่อยกระดับการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมของชุมชน และลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยจากห้องตลาด การดำเนินการจัดกิจกรรมได้รับความสนใจจากชุมชนเป็นอย่างดี มีการสนับสนุนโดยบอกต่อกิจกรรมไปยังคนในพื้นที่ ทำให้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามในการพัฒนาผลิตภัณฑ์พริกแกงยังไม่สามารถควบคุมคุณภาพการผลิตในปริมาณมากได้ ทำให้รายได้จากการผลิตไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ในปี 2566 คณะกรรมการจึงได้ปรับปรุงแผนการดำเนินการ โดยจัดกิจกรรม ดังนี้ 1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกกากหมูสมุนไพร 2. การอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตน้ำยาล้างจานสูตรมะกรูดให้แก่ผู้สูงอายุ และ 3. การพัฒนาน้ำหมักชีวภาพจากเศษอาหารและการประยุกต์ใช้ ซึ่งทั้ง 3 กิจกรรมนี้จะช่วยในการส่งเสริมตามองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกกากหมูสมุนไพร

มีจุดประสงค์เพื่อยกระดับรายได้ให้แก่คนในชุมชน โดยพัฒนาต่อยอดสร้างผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าใหม่ให้กับกลุ่มพริกแกงเดิม รวมถึงผู้ที่สนใจเพิ่มรายได้ และมีการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสมแก่การผลิตเชิงพาณิชย์ รวมถึงการสร้างช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์ ด้วยกระบวนการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการโดยวิทยากรที่มีความชำนาญ

กิจกรรมที่ 2 การอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตน้ำยาล้างจานสูตรมะกรูดให้แก่ผู้สูงอายุ

จุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำน้ำยาล้างจานใช้ในครัวเรือน เพื่อลดรายจ่ายให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน โดยมีการสาธิตวิธีการทำและให้ความรู้ด้านสารเคมีที่ใช้เป็นสารทำความสะอาดรวมถึงแหล่งซื้อขายวัตถุดิบ เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้ผลิตกลับไปใช้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการทำน้ำยาล้างจานด้วยตนเอง

กิจกรรมที่ 3 การพัฒนาน้ำหมักชีวภาพจากเศษอาหารและการประยุกต์ใช้

มีจุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความสนใจในการแก้ปัญหาด้านการจัดการขยะ โดยมีการให้ความรู้ในการแยกขยะเศษอาหารออกจากขยะชนิดอื่นๆ เนื่องจากสามารถนำมาใช้ในการทำน้ำหมักชีวภาพ ซึ่งสูตรที่นำไปเผยแพร่ นั้นทำได้ โดยการหมักเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ กับกากน้ำตาล และจุลินทรีย์ EM ซึ่งผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในครัวเรือน และน้ำหมักที่ได้ยังสามารถนำไปใช้ในการปลูกพืชผักในพื้นที่ที่อยู่อาศัยของชุมชนในพื้นที่นั้นด้วย

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ภาคประชาชน ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตลาดชุมชนวัดกร่าง ตำบลบางกระบือ

• ผลผลิต

1. ผลิตภัณฑ์น้ำพริกกากหมูสมุนไพร และสูตรทำน้ำพริกกากหมู
2. นวัตกรรมงานสุตธรรมะกรุด และความรู้ในการทำน้ายาล้างจานใช้เองในครัวเรือน

• ผลลัพธ์

การจำหน่ายน้ำพริกกากหมูสมุนไพร

- รายได้เดิม 600 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 975 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 62.5

การผลิตน้ายาล้างจานสุตธรรมะกรุด

- รายจ่ายเดิม 50 บาท/เดือน
- รายจ่ายใหม่ 12 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 76
- ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.10

ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ชุมชนให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งสนับสนุน โดยบอกต่อกิจกรรมไปยังคนในพื้นที่ ทำให้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมของโครงการอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างวิทยากรและสมาชิกวิสาหกิจ อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมให้ตรงกับสภาพปัญหาของชุมชน โดยหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ ผลตอบรับจากผู้เข้าร่วมซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีความชื่นชมและขอบคุณทีมผู้รับผิดชอบโครงการและมหาวิทยาลัย ที่ได้เข้ามาจัดทำโครงการในพื้นที่ เพราะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ เสริมสร้างความสามัคคีระหว่างคนในชุมชน และเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มสำคัญในพื้นที่อีกด้วย

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ศิริภัสสร พันธะสา ผู้จัดการพื้นที่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพมาศ ประทุมสูตร
3. อาจารย์ ดร.สุวิมล สืบคำ
4. อาจารย์จิตติมา กอหรั่งกุล
5. อาจารย์ ดร.ภัทรเวช ธาราเวชรักษ์

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานจากผักตบชวา และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานมูลไส้เดือน

ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ในปีงบประมาณ 2565 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ 1) การพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ ด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์รองเท้าสุขภาพผักตบชวา และผลิตภัณฑ์มูลไส้เดือน (น้ำหมักมูลไส้เดือน ปุยมูลไส้เดือน และดินผสมมูลไส้เดือน) พัฒนาบรรจุภัณฑ์ ตรายีนต์ และช่องทางจัดจำหน่าย และจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านอ้ายจาม 2) การสร้างและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยววิถีชุมชนและวัฒนธรรมริมน้ำสามโคก 3) การนำองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีไปช่วยบริการชุมชน มีการส่งเสริมพัฒนาธุรกิจชุมชนสู่การทำธุรกิจออนไลน์ (Digital Marketing) 4) การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม ด้วยกิจกรรมอบรมการเลี้ยงไส้เดือนดิน เพื่อกำจัดขยะอินทรีย์ในชุมชน และอบรมการจัดการสิ่งแวดล้อมริมแม่น้ำตำบลบางเตย และในปีงบประมาณ 2566 ดำเนินการจัดกิจกรรมภายใต้ BCG Model (ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม) ดังนี้ 1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ตะกร้าจักสานผักตบชวา และมูลไส้เดือน โดยมีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตะกร้าจักสานผักตบชวา และการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานอินทรีย์วัตถุ (มูลไส้เดือน) 2) การพัฒนาทักษะดิจิทัลเชิงธุรกิจ โดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายภาพสินค้าด้วยมือถือ การสร้างคอนเทนต์ และการสร้างโฆษณาบนสื่อออนไลน์

กิจกรรมที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตะกร้าจักสานผักตบชวา

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ จำนวน 25 คน กระบวนการเริ่มจากการลงพื้นที่สำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน พบว่า ชุมชนอยากพัฒนาทักษะให้สามารถผลิตสินค้าจักสานแบบอื่นๆ และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าได้ จึงจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตะกร้าจักสานผักตบชวา ซึ่งส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ตะกร้าจักสาน โดยการตกแต่งตะกร้าสานด้วยผ้า แผ่นหนัง และลูกปัด

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

เทศบาลตำบลบางเตย ผู้ใหญ่บ้าน และประธานกรรมการชุมชน ตำบลบางเตย และวิสาหกิจชุมชนจักสานผักตบชวา บ้านคลองนกกระทิง

• ผลผลิต

สามารถเพิ่มมูลค่าและสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์ตะกร้าจักสาน โดยการตกแต่งตะกร้าสานด้วยผ้า แผ่นหนัง และลูกปัด โดยสามารถจำหน่ายได้ในราคา 250-300 บาท

กิจกรรมที่ 2 การอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานวัสดุปลูก (ปุ๋ยมูลไส้เดือน)

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ คือ วิสาหกิจชุมชนบ้านคลองอ้ายจาม หมู่ 5 หมู่บ้านคันทรี่ปาร์ค 14 ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี กระบวนการเริ่มจากการสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน พบว่ากลุ่มได้จัดทำผลิตภัณฑ์วัสดุปลูกมูลไส้เดือนขายแต่ไม่มั่นใจในคุณภาพของผลิตภัณฑ์ จึงได้ให้ความรู้ด้านธาตุอาหารที่เหมาะสมกับพืชและธาตุอาหารของมูลไส้เดือนไปใช้ในการพัฒนาสูตรวัสดุปลูกมูลไส้เดือน 100% และคืนผลสมมูลไส้เดือน และนำวัสดุปลูกเข้ารับการตรวจค่าธาตุอาหาร

• ภาครัฐที่เกี่ยวข้อ

เทศบาลตำบลบางเตย ผู้ใหญ่บ้าน และประธานกรรมการชุมชน กลุ่มเกษตรกรตำบลบางเตย

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์วัสดุปลูกได้เข้ารับการตรวจค่าธาตุอาหารหลัก ได้แก่ ผลรวมของไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม รวมถึงค่าของอินทรีย์วัตถุ ค่าการนำไฟฟ้า ค่าความเป็นกรดและด่าง และค่าความชื้น ผลการวิเคราะห์ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความเชื่อถือให้กับผลิตภัณฑ์

กิจกรรมที่ 3 การอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายภาพสินค้าด้วยมือถือ การสร้างคอนเทนต์ และการสร้างโฆษณาบนสื่อออนไลน์

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ ประชากรหมู่ 2-9 ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จากการสำรวจพบว่ากลุ่มเป้าหมายขาดทักษะในการทำสื่อ ภาพถ่าย และคอนเทนต์ สำหรับสื่อสารทางช่องทางออนไลน์ และสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของลูกค้าและผู้ติดตามเพจ คือ ภาพถ่ายของสินค้า

• ภาครีหรือข่ายที่เกี่ยวข้อง

เทศบาลตำบลบางเตย ผู้ใหญ่บ้าน และประธานกรรมการชุมชน

• ผลผลิต

ได้องค์ความรู้ด้านการถ่ายภาพสินค้า องค์ประกอบ มุมมองภาพ องค์ที่เหมะสม แสงไฟ และพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี โดยการใช้แอปพลิเคชันสำหรับโทรศัพท์มือถือแต่งรูปภาพสินค้าให้มีความสวยงามและน่าสนใจ

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 10,200 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 12,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,800 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 17.65
- ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) เท่ากับ 1.13

ผลตอบแทนหรือเสียสละก่อนจากชุมชน

เสียสละก่อนจากกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตะกร้าจักสานผักตบชวา ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับแรงบันดาลใจอยากนำทักษะที่ได้ไปประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ เสียสละก่อนจากกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานวัสดุปลูก (มูลไส้เดือน) ผู้เข้าร่วมอบรมมีความพึงพอใจมากและขอบคุณทางมหาวิทยาลัยฯ ที่เข้ามาช่วยพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และจะนำผลการตรวจวิเคราะห์ค่าธาตุอาหารวัสดุปลูกที่ได้ไปปรับปรุงสูตรและปรับปรุงการเลี้ยงไส้เดือนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ได้มูลไส้เดือนที่มีคุณภาพที่ดีขึ้น เสียสละก่อนจากกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายภาพสินค้าด้วยมือถือ การสร้างคอนเทนต์ และการสร้างโฆษณาบนสื่อออนไลน์ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชื่นชอบกิจกรรมนี้มากๆ สนุกกับกิจกรรม และสามารถนำทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้

ชื่อกับผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ลลิตา แก้วฉาย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพันธ์พงษ์ ชิมพงษ์
3. อาจารย์ภัทรพร ทิพย์มงคล
4. อาจารย์วีพรรณ กาญจนวัฒน์
5. อาจารย์วิวิธ ฐานัสสกุล

การสืบสาน รักษา ต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมสู่ Creative Economy เพื่อยกระดับและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตำบลบ้านจิว อำเภอสายโคก จังหวัดปทุมธานี

ในปีงบประมาณ 2563 ตำบลบ้านจิว ได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาต่อยอดวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์พริกแกงบ้าน การส่งเสริมการทำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกิจกรรมปลูกผักปลอดสาร เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การจัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุ และจัดการความรู้สไบมอญ ต่อมาปีงบประมาณ 2564 กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมมอญบ้านจิวและการส่งเสริมท่องเที่ยวชุมชนบ้านจิว กิจกรรมที่ 2 การสร้างนวัตกรรมการเกษตร และศูนย์เรียนรู้ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการออกแบบและสร้างนวัตกรรมการเกษตรโรงเรียนเพาะเห็ดอัจฉริยะ และในปี 2565 ดำเนินกิจกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าน้ำพริกเผาไข่เค็ม และการพัฒนาการตลาดออนไลน์ ทั้งนี้ การดำเนินงานในปี 2566 เป็นการดำเนินงานต่อเนื่อง ตามกรอบการดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมการสืบสาน รักษา ต่อยอดทุนทางวัฒนธรรมสู่ Creative Economy เพื่อยกระดับและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบไปด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการแสดงจากทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน ชูช “บ้านจิวเมืองมอญ” เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชน และพัฒนาบรรจุภัณฑ์รักษ์โลกสำหรับสไบมอญ เพื่อจัดทำเป็นของฝาก เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคม ในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเอง และช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 1

การอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการแสดง จากทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชูช “บ้านจิวเมืองมอญ” เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชน

• กระบวนการ

1. สมาชิกชุมชนร่วมกันถ่ายทอดข้อมูลบริบทชุมชน 2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ 3. ออกแบบผลงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะการแสดง 4. ออกแบบบทขับร้องและทำนองเพลง 5. ออกแบบเครื่องแต่งกาย 5. คัดเลือกข้อมูลและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน

• ภาควิชาถ่ายภาพที่เกี่ยวข้อง

วัดสองพี่น้อง, วัดป่าจิว, วัดสวนมะม่วง, วัดอัมพวาราม, วัดไผ่ล้อม, โรงเรียนวัดป่าจิว

• ผลผลิต

1. ผลงานศิลปะการแสดงประจำชุมชน 2. บทขับร้องประกอบการแสดงและทำนองเพลง 3. เครื่องแต่งกายประกอบการแสดง (ชุดมอญผู้หญิงต้นแบบ และสไบมอญลายดอกจิว)

กิจกรรมที่ 2

การประชุมอย่างมีส่วนร่วมในการออกแบบถ่ายทำสื่อประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวชุมชน

• กระบวนการ

1. สมาชิกชุมชนถ่ายทอดความรู้ 2. เรียนรู้กระบวนการในการออกแบบถ่ายทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชน 3. ตรวจสอบความถูกต้องร่วมกับชุมชน 4. เผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์

• ภาควิชาถ่ายภาพที่เกี่ยวข้อง

วัดสองพี่น้อง, วัดป่าจิว, วัดสวนมะม่วง, วัดอัมพวาราม, วัดไผ่ล้อม, โรงเรียนวัดป่าจิว

• ผลผลิต สื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนตำบลบ้านจิว

กิจกรรมที่ 3

การประชุมอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาบรรจุภัณฑ์
รักษ์โลกสำหรับสไบมอญ เพื่อจัดทำเป็นของขวัญฝาก

• กระบวนการ

1. สมาชิกชุมชน ผู้นำชุมชน และปราชญ์ร่วมกันถ่ายทอดข้อมูลบริบทของชุมชน
2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์
3. พัฒนาบรรจุภัณฑ์รักษ์โลกสำหรับสไบมอญเพื่อจัดทำเป็นของขวัญฝาก

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

- กลุ่มผู้สูงอายุตำบลบ้านจิว - วัดป่าจิว
- วัดสวนมะม่วง - วัดอัมพพาราม

• ผลผลิต บรรจุภัณฑ์รักษ์โลกสำหรับสไบมอญและสไบมอญลายดอกจิว

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 5,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 6,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 1,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 20
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.56

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

สมาชิกชุมชน ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชุมชน รู้สึกยินดีที่มีการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการแสดงจากทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน ชุมชนบ้านจิวเมืองมอญ เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนสามารถนำไปแสดงตามโอกาสต่างๆ เพื่อแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนได้ อีกทั้งการพัฒนาบรรจุภัณฑ์รักษ์โลกสำหรับสไบมอญ เพื่อจัดทำเป็นของขวัญฝาก ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สไบมอญ และการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้า สร้างแรงจูงใจต่อผู้ซื้อ โดยยังคำนึงถึงการรักษาสິงแวดล้อม สมาชิกชุมชนเกิดความภาคภูมิใจต่อตนเอง และมีจิตสำนึกรักชุมชนท้องถิ่น ภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ในการดำเนินกิจกรรมฯ และพร้อมจะร่วมมือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ต่อไป

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.ลักขณา แสงแดง
2. อาจารย์ศิริขวัญ บุญธรรม
3. อาจารย์มนทิรา มะโนรินทร์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระศักดิ์ สังเมฆ
5. อาจารย์วิชรากรณ์ ถมจ่อหอ

พัฒนาอาชีพ เสริมสร้างทักษะ ชุมชนสามัคคี

ตำบลสามโคก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

ชุมชนเทศบาลตำบลสามโคก อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี มีประชากร จำนวน 6,959 คน เป็นสังคมเมืองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และค้าขาย จุดเด่นคือมีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม มีโบราณสถานที่สวยงาม และสมาชิกมีความพร้อมที่จะพัฒนา ปี พ.ศ. 2565 หลังจากลงพื้นที่ พบปัญหาสภาพชุมชนเป็นสังคมเมืองทำให้ไม่มีการรวมกลุ่มกัน เพื่อจัดทำ การวิสาหกิจชุมชนและมีรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมต่างๆ จำนวนน้อย จึงจัดกิจกรรม ดังนี้ 1. การพัฒนาสมาชิกและสร้างอาชีพใหม่โดยทำผลิตภัณฑ์สบู่กระต่าย 2. การยกระดับการท่องเที่ยวโดยจัดทำเส้นทางปั่นจักรยานท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน 3. อบรมเชิงปฏิบัติการการใช้สมุนไพรเพื่อบรรเทาอาการหวัด 4. การทำดินพร้อมปลูกผสมผักตบชวา ในปี พ.ศ. 2566 ทางคณะทำงานได้ติดตามการดำเนินงานของกิจกรรมปี พ.ศ. 2565 พบว่า การดำเนินการในที่ผ่านมาได้รับการตอบรับที่ดีจากสมาชิกในชุมชน และจากการสอบถามปัญหาและความต้องการเพิ่มเติมของชุมชน จึงเป็นที่มาของการจัดกิจกรรม 3 ด้าน ได้แก่ 1. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะอาชีพผลิตภัณฑ์สบู่ดอกบัว 2. กิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพโดยใช้สมุนไพรให้แก่สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ 3. กิจกรรมส่งเสริมการใช้น้ำหมักชีวภาพเพื่อเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินงาน ดังนี้

กิจกรรมที่ 1

เสริมสร้างทักษะอาชีพผลิตภัณฑ์สบู่ดอกบัว

• กระบวนการ

ตำบลสามโคก มีดอกบัวจำนวนมาก ดังนั้นจึงนำมาต่อยอดองค์ความรู้จากกลุ่มสมาชิกสบู่กระต่าย ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการทำสบู่ดอกบัว โดยมีเนื้อหาตั้งแต่การคัดเลือกดอกบัว การสกัดสารสำคัญจากการผลิตสบู่ก้อน การคิดคำนวณต้นทุน - กำไร ในการจัดจำหน่าย รวมถึงการตอบข้อซักถามจากสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรม และประเมินและสรุปการดำเนินงานกิจกรรมร่วมกันกับตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมอบรม และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสามโคก

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

สมาชิกกลุ่มสมาชิกสบู่กระต่าย เทศบาลตำบลสามโคก และมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ

• ผลผลิต สบู่ดอกบัว

กิจกรรมที่ 2 ส่งเสริมการดูแลสุขภาพโดยใช้สมุนไพร ให้แก่สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

• กระบวนการ

ตำบลสามโคกมีความต้องการในการนำสมุนไพรมาใช้ดูแลสุขภาพ จึงจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้สมุนไพร ได้แก่ การอบไอน้ำสมุนไพร การทำยาหม่องโพล และการทำลูกประคบสมุนไพร โดยอธิบายวิธีการใช้สมุนไพร ข้อควรระวัง รวมถึงการตอบข้อซักถามจากสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเมินและสรุปการดำเนินงานกิจกรรมร่วมกันกับตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมอบรม และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสามโคก

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

สมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลสามโคก เทศบาลชุมชนตำบลสามโคก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ

• ผลผลิต

ยาหม่องโพล ชุดอบไอน้ำสมุนไพร และลูกประคบสมุนไพร

กิจกรรมที่ 3 ส่งเสริมการใช้น้ำหมักชีวภาพ เพื่อเป็น มิตรกับสิ่งแวดล้อม

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน มีกระบวนการ ดังนี้

เป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อม จึงอบรมเชิงปฏิบัติการทำน้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียก โดยอธิบายการขั้นตอนการทำน้ำหมักชีวภาพจากขยะเปียก วิธีการใช้น้ำหมักชีวภาพ รวมถึงการตอบข้อซักถามจากสมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมและประเมินและสรุปการดำเนินงานกิจกรรมร่วมกันกับตัวแทนชุมชนที่เข้าร่วมอบรม และเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสามโคก

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

สมาชิกชมรมผู้สูงอายุตำบลสามโคก เทศบาลชุมชนตำบลสามโคก อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์น้ำหมักชีวภาพ

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 1,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 1,500 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 50
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.16

ผลตอบแทนหรือเสียสละจากชุมชน

ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเป็นอย่างมาก โดยตัวแทนเทศบาลตำบลสามโคก กล่าวขอบคุณ คณะทำงานที่นำความรู้มาถ่ายทอดและจัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน มีการสานสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนกับเจ้าหน้าที่ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้ไปสร้างรายได้ให้กับชุมชนและการต่อยอดองค์ความรู้ในการทำสบู่คอกบัว เพื่อจำหน่ายให้สมาชิกกลุ่มสัมมาชีพ นอกจากนี้สมาชิกผู้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพโดยใช้สมุนไพรให้แก่สมาชิกชมรมผู้สูงอายุยังสามารถนำความรู้ที่ได้ไปดูแลสุขภาพในครอบครัว และการจัดกิจกรรมยังสามารถลดรายจ่ายในเรื่องของการซื้อน้ำหมักชีวภาพสำหรับการเพาะปลูก และเป็นการกำจัดขยะเปียกได้อีกด้วย

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ลัดดาวัลย์ กงพลี
2. อาจารย์ชลลดา พลระชา
3. อาจารย์ ดร.ปรินทร์ เต็มธูรกิจ
4. อาจารย์สมชัย แสนภูมิ

การเกษตรปลอดภัย เพื่อสุขภาพชาวคลองพระอุดม

ตำบลคลองพระอุดม อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ในปีงบประมาณ 2566 การดำเนินโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก เป็นการต่อยอดและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ให้กับคนในชุมชนผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตะกร้าหวาย เพื่อเพิ่มทักษะการทำตะกร้าหวาย เพิ่มผลผลิต ให้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภค โดยผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย อีกหนึ่งปัญหาสำคัญ คือ การพัฒนาด้านการเกษตร ดังนั้น การทำสารปรับปรุงดินทางชีวภาพ และสารปรับปรุงดินทางจุลินทรีย์หมักกล้วยจึงมีความสำคัญที่จะช่วยลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรของชุมชนต่อไป

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมอบรมแนวทางการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและการปลูกพืชแบบปลอดภัย

• กระบวนการ

การสร้างองค์ความรู้แนวทางการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และการปลูกพืชแบบปลอดภัย ผ่านการอบรมโดยวิทยากร กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองพระอุดม จำนวน 40 คน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

เทศบาลตำบลคลองพระอุดม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองพระอุดม และชมรมผู้สูงอายุตำบลคลองพระอุดม

• ผลผลิต

- องค์ความรู้เกี่ยวกับการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- องค์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชแบบปลอดภัย

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการทำสารปรับปรุงดินทางชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร

• กระบวนการ

การลงมือปฏิบัติจากองค์ความรู้ที่ได้อบรมเกี่ยวกับการทำสารปรับปรุงดินทางชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองพระอุดม จำนวน 40 คน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

เทศบาลตำบลคลองพระอุดม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองพระอุดม และชมรมผู้สูงอายุตำบลคลองพระอุดม

• ผลผลิต

- สารปรับปรุงดินทางชีวภาพ
- องค์ความรู้เกี่ยวกับสารปรับปรุงดินทางชีวภาพ

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการทำสารปรับปรุงดินทางจุลินทรีย์หมักกล้วย เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร

• กระบวนการ

การลงมือปฏิบัติจริงจากองค์ความรู้การทำสารปรับปรุงดินทางจุลินทรีย์หมักกล้วย เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองพระอุดม จำนวน 40 คน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

เทศบาลตำบลคลองพระอุดม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองพระอุดม และชมรมผู้สูงอายุตำบลคลองพระอุดม

• ผลผลิต

- สารปรับปรุงดินทางชีวภาพ
- องค์ความรู้เกี่ยวกับสารปรับปรุงดินทางจุลินทรีย์หมักกล้วย

ผลลัพธ์

- รายจ่ายเดิม 9,000 บาท/เดือน
- รายจ่ายใหม่ 7,500 บาท/เดือน
- รายจ่ายที่ลดลง 1,500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 16.67
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.15

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

จากการดำเนินกิจกรรมอบรมแนวทางการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและการปลูกพืชแบบปลอดภัย กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการทำสารปรับปรุงดินทางชีวภาพ และกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการทำสารปรับปรุงดินทางจุลินทรีย์หมักกล้วย เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร เป็นที่ให้ความสนใจของคนในชุมชน เนื่องจากเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรและลดการใช้สารเคมี ซึ่งจะส่งผลดีต่อผลผลิตและลดรายจ่ายค่าสารเคมีที่ใช้ในพื้นที่เกษตร

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์พงษ์พิพัฒน์ เสน่ห์ดี
2. อาจารย์จุรีรัตน์ ทนงหว่า
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์พงษ์ ชิมพงษ์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา ความคั่นเคย
5. อาจารย์วิษณุ ติลาน้อย

การทำยาดมสมุนไพร/น้ำมันเขียวเสลดพังพอน และกระเป๋าสานจากชองกาแพ

ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ในปี 2566 ช่วงแรกได้มีการทำโครงการพัฒนาสมรรถนะกำลังคนขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและชุมชนนวัตกรรมเชิงพื้นที่ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย โดยเลือกการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart city) ซึ่งเลือกพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน “ท่องเที่ยวชุมชน 5 สายน้ำ 3 วัฒนธรรม คูขวาง” และเพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดทำโครงการเมืองอัจฉริยะจึงได้ประชุมหารือกับผู้นำชุมชนถึงแนวทางการจัดทำผลิตภัณฑ์ เพื่อตอบรับโครงการ ได้ข้อมูลพื้นฐานคือต้องการผลิตน้ำมันโพลและยาสมุนไพร โดยมีการนำสมาชิกกลุ่มชมรมผู้สูงอายุและกลุ่มชมรมจักรยานมาร่วมอบรมการผลิตเพื่อจัดจำหน่าย นอกจากนี้ได้รับการติดต่อจากบริษัท ซีพี รีเทลลิงค์ จำกัด นำชองกาแพที่เหลือทิ้งจากอุตสาหกรรมการผลิตมาผลิตเป็นตะกร้าสานโดยวิสาหกิจชุมชนงานศิลป์หัตถกรรมกลุ่มสตรีบ้านบ่อทองและผู้สนใจได้เข้ารับความรู้

กิจกรรมที่ 1 อบรมเพื่อพัฒนาทักษะการทำน้ำมันขวด / ยาดม สำหรับผู้สูงอายุ

• กระบวนการ

โครงการนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory research) กับกลุ่มเป้าหมาย คือสมาชิกชมรมผู้สูงอายุและผู้สนใจสร้างรายได้จากการจำหน่ายยาดมหรือยานวด จำนวน 40 คน และวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (SROI)

• ภาศึเครือช่ยที่เก็ยช็อง

เทศบาลตำบลคิ้วขาว, ชมรมผู้สูงอายุตำบลคิ้วขาว

• ผลผลิต

ยาดมสมุนไพรและน้ำมันเขียวเสลดพังพอนเป็นสินค้าที่แตกต่างจากผู้ผลิตรายอื่นในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งนิยมผลิตน้ำมันเหลือง/น้ำมันไพล

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 2,200 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 3,700 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 1,500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 68.18
- ค่าผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI) 1.43

กิจกรรมที่ 2 อบรมเพื่อพัฒนาทักษะการกำากระทำาจากชองกาแพ

• กระบวนการ

โครงการนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory research) กับกลุ่มเป้าหมายคือวิสาหกิจชุมชนงานศิลป์หัตถกรรมกลุ่มสตรีบ้านบ่อทอง “ทุ่งนามอญ” จำนวน 20 คน และ วิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคม (SROI)

• ภาคิเครื่องช่ายที่เกี่ยวช้อง

เทศบาลตำบลคูขวาง, วิสาหกิจชุมชนงานศิลป์หัตถกรรมกลุ่มสตรีบ้านบ่อทอง, บริษัท ซีพี รีเทลลิงค์ จำกัด

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์กระเป๋าสานจากชองกาแพ เป็นการนำาภูมิปัญญาค้ำานหัตถศิลป์ของชุมชนมอญมาร่วมใช้ในการผลิตกระเป๋า ได้ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI) แล้วจะมีค่าเท่ากับ 1.04 เท่า (SROI > 1) และมีอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) เท่ากับ 24.71% หมายถึงว่าผลิตภัณฑ์นั้นคุ้มค่าแก่การลงทุนนั่นเอง

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 3,750 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 4,450 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 700 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 18.67
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.04
- สรุปค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) เฉลี่ย 1.23

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ชุมชนเกิดทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม การทำงานร่วมกันของคนในชุมชน เกิดทักษะทางด้านอาชีพ เห็นโอกาสในการใช้ทรัพยากรที่มีในชุมชนมาสร้างรายได้ จนนำไปสู่การสร้างนโยบาย เพื่อการสร้างรายได้และการรวมกลุ่มอาชีพให้กับท้องถิ่น นอกจากนี้ชุมชนมีความต้องการการสนับสนุนด้านการขายและประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงกิจกรรมและผลิตภัณฑ์ที่มีในชุมชนนอกเหนือจากผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการอบรมจากมหาวิทยาลัยฯ

ช้องกับผู้รับนิคชองโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา อัจฉริยะโพธา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เบญจรงค์ อัจฉริยะโพธา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชาย นาคนก
4. อาจารย์ณัฐพงศ์ วัฒนศิริพงษ์
5. อาจารย์วิษณุ ติลาน้อย

กาละแม มอญโบราณ สืบสาน วัฒนธรรม มอญ

ตำบลคูบัวหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ตำบลคูบัวหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เป็นตำบลที่มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ ที่สอดคล้องกับแนวทางของรัฐบาลที่กำหนดยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ BCG Economy เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยผลการดำเนินการโครงการในตำบลคูบัวหลวง ตลอด 3 ปี คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563-2565 เป็นดังนี้

ปี พ.ศ. 2563 รายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 18 ปี พ.ศ. 2564 รายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 12 และปี พ.ศ.2565 พบว่ารายได้ต่อเดือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 29.17

สำหรับการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2566 โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 3 ด้าน 1) ดำเนินการยกระดับสินค้าชุมชน “กาละแมมอญโบราณ” โดยการสร้างมาตรฐานให้ได้รับ อย. 2) ดำเนินงานวางแผนและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้กาละแมมอญโบราณ และ 3) ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะเปียกสู่การยกระดับเป็นปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ หรือ กิจกรรม “เปลี่ยนเปียกเป็นปุ๋ย”

กิจกรรมที่ 1 การยกระดับสินค้าชุมชน “กาละแมมอญโบราณ” เพื่อมาตรฐานให้ได้รับ ออย. เพิ่มขึ้น

• กระบวนการ

ผู้รับผิดชอบดำเนินการยกระดับสินค้าชุมชน “กาละแมมอญโบราณ” โดยการสร้างมาตรฐานให้ได้รับ ออย. เพิ่มขึ้น โดยการจัดการอบรมมาตรฐานความรู้สำหรับผู้ขอขึ้นจดทะเบียน ออย. ของกาละแมมอญโบราณ เพื่อขอขึ้นจดทะเบียนเลข ออย.

• ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

เทศบาลตำบลคูบางหลวง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลคูบางหลวง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ประชาชนในชุมชนคูบางหลวง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรวงข้าว

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์จากชุมชนได้รับการจดทะเบียน ออย. 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ กาละแมมอญโบราณ สูตรดั้งเดิมผสมเม็ทบัว ตรารวงข้าว เลขสารระบบอาหาร 13-2-03465-6-0002 และกาละแมมอญโบราณ สูตรกล้วยหอมทองปทุมธานี ตรารวงข้าว เลขสารระบบอาหาร 13-2-03465-6-0003

กิจกรรมที่ 2 การวางแผนและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้กาละแมมอญโบราณ และผลักดันให้เกิดแหล่งเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมชาวมอญในชุมชน

• กระบวนการ

ผู้รับผิดชอบดำเนินการประชุมวางแผนและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้กาละแมมอญโบราณ และผลักดันให้เกิดแหล่งเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมชาวมอญในชุมชน

• ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

เทศบาลตำบลคูบางหลวง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรวงข้าว

• ผลผลิต

ได้เครือข่ายการดำเนินงานโครงการ และเกิดการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพตำบล เกิดการรวมกลุ่มและเครือข่ายชุมชนสำหรับวางแผนและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้กาละแมมอญโบราณ

กิจกรรมที่ 3 การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะเปียก สู่การยกระดับเป็นปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ หรือ กิจกรรม “เปลี่ยนเปียกเป็นปุ๋ย”

• กระบวนการ

ผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการได้จัดการอบรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะเปียกสู่การยกระดับเป็นปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ หรือ กิจกรรม “เปลี่ยนเปียกเป็นปุ๋ย”

• ภาครีหรือข่ายที่เกี่ยวข้อง

เทศบาลตำบลคูบางหลวง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ประชาชนในชุมชนคูบางหลวง

• ผลผลิต

ชุมชนเกิดการจัดการขยะเปียกให้กลายเป็นปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ และทำให้ได้น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยชีวภาพจากขยะเปียกในชุมชน ภายหลังเข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 80 ของกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะเปียกเป็นน้ำหมักชีวภาพ และระดับความรู้อยู่ในระดับดีมาก คะแนนมากกว่า 12 คะแนนขึ้นไป)

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 31,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 44,500 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 13,500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละเพิ่มขึ้น 43.55
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.27

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิ่นมัทธ ดันธณปัญญการ
2. อาจารย์นลพรรณ ชันติกุลานนท์
3. อาจารย์ศศิวิมล จันทรมาลี
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กริช เรืองไย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนากร ที่รัก

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

นางสมหมาย นิลศรีนวล ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มรวงข้าว กล่าวว่า จากการที่ทางมหาวิทยาลัยฯ ได้เข้ามาช่วยในการสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ กาละแมมอญโบราณสูตรดั้งเดิม ตรารวงข้าว ให้สามารถจดทะเบียน ออย. ได้ในปี พ.ศ.2565 และช่วยเข้ามาปรับเปลี่ยนรสชาติให้มีความหลากหลายมากขึ้น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ ทำให้ปี พ.ศ. 2566 ทางกลุ่มรวงข้าว ได้มีรสชาติกาละแมมอญโบราณที่หลากหลายมากขึ้น และกาละแมมอญโบราณสูตรใหม่ได้รับการรับรองมาตรฐานจาก ออย. 2 ผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มรวงข้าวสามารถขยายตลาดของสินค้าสู่ร้านค้าชั้นนำได้มากขึ้น

การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวจะเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้กับชุมชนในอนาคต โดยศูนย์การเรียนรู้จะเป็นการสืบสานวัฒนธรรมมอญสู่รุ่นถัดไป โดยเฉพาะการทำกาละแมมอญโบราณ และยังเป็นที่จำหน่ายสินค้าชุมชน รวมทั้งเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายและจุดเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชน และนอกจากนี้ยังส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดชุมชน

นางวาสนา มะหะหมัด อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 4 กล่าวว่า กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ดีที่ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะเปียกในครัวเรือน และวิธีการในการทำขยะเปียกให้เป็นน้ำหมักชีวภาพ เพื่อเป็นการจัดการขยะอินทรีย์ในครัวเรือน ซึ่งเป็นการจัดการขยะที่ต้นทางหรือแหล่งกำเนิดได้

อนุรักษ์และพัฒนากาการแสดงกลองยาว สู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

ตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

จากการดำเนินงานลงพื้นที่ตั้งแต่ปี 2564 - 2565 ทางกลุ่มผู้ดำเนินงานได้มีการพัฒนาอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น ชุมชน ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ยาต้มสมุนไพรจากมะกรูด ผลิตภัณฑ์ดินปั้นจากผักตบชวา และการสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ การรำกลองยาว สำหรับปี 2566 ทางกลุ่มผู้ดำเนินงานได้มองเห็นความสำคัญของการแสดงกลองยาวและการรำกลองยาว ซึ่งสามารถสร้างเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจได้ เช่น การออกแสดงตามงานกิจกรรม งานประเพณีต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางหารายได้เสริมให้แก่ผู้สูงอายุและเยาวชนในการแบ่งเบาภาระทางครอบครัว ส่วนทางด้านสังคม เช่น การรวมกลุ่มในการอนุรักษ์ พัฒนาสร้างสรรค์การแสดงกลองยาวและรำกลองยาว และสิ่งแวดล้อม เช่น การนำวัสดุมารีไซเคิล ได้แก่ การนำขวดพลาสติกที่ไม่ได้ใช้แล้วมาแปรรูปเป็นผ้าสำหรับทำการตัดเย็บเครื่องแต่งกายของนักดนตรีและนักแสดงกลองยาว และการนำเศษกระดาษมาเป็นส่วนประกอบของการทำเครื่องประดับ สำหรับใช้ในการรำกลองยาว เป็นต้น

กิจกรรมที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการการอนุรักษ์ พัฒนาการแสดงกลองยาวและรำกลองยาว)

• กระบวนการ

จำนวนกลุ่มเป้าหมาย 20 คน เข้าร่วมกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับปราชญ์ชุมชน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่องการตีกลองยาว และการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาการตีกลองยาวให้กับกลุ่มเป้าหมายเยาวชนตำบลบ่อเงิน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

วัดลำมหาเมฆ วัดเจดีย์ทอง โรงเรียนสุนทรโรเมตตาประชาสรรค์ ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลบ่อเงิน อำเภอบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี

• ผลผลิต ผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 20 คน และองค์ความรู้ในการแสดงกลองยาวและรำกลองยาว

กิจกรรมที่ 2 การอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างสรรคการออกแบบและการตัดเย็บเครื่องแต่งกาย เพื่อใช้ในแสดงกลองยาวและรำกลองยาว

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายเยาวชนชนตำบลบ่อเงิน ได้เรียนรู้กระบวนการในการสร้างสรรค์การออกแบบเครื่องแต่งกาย เพื่อใช้ในการแสดงกลองยาวและรำกลองยาวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

• ภาคิเครื่องช่ายที่เกี่ยวข้อง

วัดลำมหาเมฆ วัดเจดีย์หอย โรงเรียนสุนทรโรเมตตา ประชาสรรค์ ตำบลบ่อเงิน อำเภอบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี และวิสาหกิจชุมชน วัดจากแดง จังหวัดสมุทรปราการ

• ผลผลิต

เครื่องแต่งกายเพื่อใช้ในการแสดงกลองยาวและรำกลองยาวและองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผ้ามัดย้อมและการสกรีนผ้า

กิจกรรมที่ 3 การอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างสรรค์การออกแบบเครื่องประดับ เพื่อใช้ในการแสดงรำกลองยาว

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายเยาวชนชนตำบลบ่อเงิน ได้เรียนรู้และเข้าใจการสร้างสรรคการออกแบบเครื่องประดับ เพื่อใช้ในการแสดงรำกลองยาวเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

• ภาคิเครื่องช่ายที่เกี่ยวข้อง

วัดลำทานเมฆ วัดเจดีย์หอย โรงเรียนสุนทรโรเมตตา-ประชาสรรค์ ตำบลบ่อเงิน อำเภอบ่อเงิน จังหวัดปทุมธานี และคณะนาฏยาศาลาหุ่นละครเล็ก

• ผลผลิต

เครื่องประดับเพื่อใช้ในการแสดงรำกลองยาว และองค์ความรู้การสร้างสรรคการออกแบบเครื่องประดับ เพื่อใช้ในการแสดงรำกลองยาวเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 18,800 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 24,800 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่มขึ้น 6,000 บาท/เดือน
- คัดเป็นร้อยละ 31.91
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 2.71

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

กลุ่มเยาวชนและผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ลดการเหลื่อมล้ำในช่วงวัยเกิด กระบวนการอนุรักษ์ถ่ายทอดและการพัฒนา การแสดงกลองยาว ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รู้สึกดีใจที่มหาวิทยาลัยฯ เข้ามาเป็นสื่อกลางของชุมชน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.ตุลิตธร งานยิ่ง
2. อาจารย์พัชรินทร์ ร่มโพธิ์ชื่น
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิเชียร ธนลาภประเสริฐ
4. อาจารย์กิตติณัฐ ต.เทียนประเสริฐ
5. อาจารย์ปริยาภา เมืองนก

ชุดผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกาย และเส้นผมจากน้ำมันข้าว

ตำบลระแหง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการบริการในพื้นที่ตำบลระแหง มาอย่างต่อเนื่อง โดย ปี 2563 ให้ความรู้และทักษะการแปรรูปไข่เป็ดเป็นไข่เค็มโดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่น โดยการนำไข่เป็ดที่ได้จากเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดในชุมชนมาแปรรูปเป็นไข่เค็ม ที่ใช้ดินและวัสดุท้องถิ่นเป็นวัตถุดิบหลักในการหมักไข่เค็ม ตลอดจนการสร้างอัตลักษณ์สินค้า เพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์และดึงดูดใจผู้บริโภค ปี 2564 เตรียมความพร้อมเปิดตัวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตลาดระแหง 100 ปี โดยการทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้รู้จักมากขึ้น ตลอดจนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราสินค้าผลิตภัณฑ์ไข่เค็มดินระแหง และผลิตภัณฑ์ปลาเค็มเคียวไร้ก้าง ตลอดจนมีส่งเสริมทางการตลาดด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ และปี 2565 ได้ส่งเสริมการทำผลิตภัณฑ์ชุดน้ำพริกปลาทอดไร้ก้างและไข่เค็มบ้านระแหง (สูตรไข่เค็มต่ำ) ตลอดจนมีส่งเสริมทางการตลาดด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ และในปี 2566 พบว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้รับการพัฒนาจากมหาวิทยาลัยมาตลอดระยะเวลา 3 ปีแล้วอยู่ในช่วงที่สามารถสร้างรายได้หมุนเวียนให้กับชุมชนได้ จึงได้ค้นหาผลิตภัณฑ์ใหม่ แต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน โดยจะเห็นว่าวิถีชีวิตของคนในชุมชนมีอาชีพเกษตรกร ทำนาปลูกข้าวเป็นจำนวนมาก จึงได้นำเอกลักษณ์ของชุมชนมาอยู่ในชุดผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกายและเส้นผมกลั่นน้ำมันข้าว ซึ่งประกอบด้วยสบู่เหลวอาบน้ำ โลชั่นทาผิว และแชมพูสระผมกลั่นน้ำมันข้าว

กิจกรรมที่ 1

การพัฒนาชุดผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกายและเส้นผมจากน้ำมันข้าว (สบู่เหลวอาบน้ำ โลชั่นทาผิว และแชมพูสระผม)

• กระบวนการ

การพัฒนาชุดผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกายและเส้นผมจากน้ำมันข้าว จำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สบู่เหลวอาบน้ำ โลชั่นทาผิว และแชมพูสระผม โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนในพื้นที่ตำบลระแหง อำเภอสามหมื่น จังหวัดปทุมธานี จำนวน 25 คน มีกิจกรรมอบรมพัฒนาชุดผลิตภัณฑ์รวมถึงฝึกปฏิบัติการทำชุดผลิตภัณฑ์สบู่เหลวอาบน้ำ โลชั่นทาผิว และแชมพูสระผม

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ภาครัฐ : เทศบาลตำบลระแหง อำเภอสามหมื่น จังหวัดปทุมธานี และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ภาคประชาชน : ประชาชนในพื้นที่ตำบลระแหง อำเภอสามหมื่น จังหวัดปทุมธานี จำนวน 25 คน

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์จำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สบู่เหลวอาบน้ำ โลชั่นทาผิว และแชมพูสระผมกลั่นน้ำมันข้าว สำหรับนวัตกรรมและองค์ความรู้ที่ได้ คือ เข้าใจถึงกรรมวิธีและขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกายและเส้นผมกลั่นน้ำมันข้าว

กิจกรรมที่ 2

การออกแบบบรรจุภัณฑ์และการนำเสนอชุดผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกาย และเส้นผมจากน้ำมันข้าวสุตลาตออนไลน์

• กระบวนการ

โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนในพื้นที่ จำนวน 25 คน จัดกิจกรรมอบรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกายและเส้นผมจากน้ำมันข้าว และอบรมเทคนิคการนำเสนอชุดผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกาย และเส้นผมจากน้ำมันข้าวสู่ตลาดออนไลน์

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ภาครัฐ : เทศบาลตำบลระแหง อำเภอสามหมื่น จังหวัดปทุมธานี และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

ภาคประชาชน : ประชาชนในพื้นที่ตำบลระแหง อำเภอสามหมื่น จังหวัดปทุมธานี จำนวน 25 คน

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์จำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สบู่เหลวอาบน้ำ โลชั่นทาผิวและแชมพูสระผมกลิ่นน้ำมันข้าว รวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายชุดผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมและองค์ความรู้ที่ได้ คือ การออกแบบบรรจุภัณฑ์และโลโก้สินค้า รวมถึงเทคนิคการขายสินค้าบนตลาดออนไลน์

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 1,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 1,800 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 800 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 80
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.28

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจในชุดผลิตภัณฑ์ดูแลผิวกายและเส้นผมกลิ่นน้ำมันข้าว (สบู่เหลวอาบน้ำ โลชั่นทาผิว และแชมพูสระผม) เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนเป็นอย่างมาก

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กันยรัตน์ เอกเอี่ยม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์องอาจ ทับบุรี
3. อาจารย์ ดร.ชุตติกาญจน์ สุพัตระเวช
4. อาจารย์จิรัญญา โชตยะกุล
5. อาจารย์สมชัย แสนภูมิ

แปรรูปผลิตภัณฑ์ สร้างสรรค์เศรษฐกิจชุมชนเวียน

ตำบลหน้าไม้ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ในปีพ.ศ. 2565 ที่ผ่านมาคณะผู้ดำเนินงานได้ดำเนินการพัฒนาต่อยอดเห็ดนางฟ้าจากแปลงปลูกของโรงเรียนในตำบลหน้าไม้เป็นน้ำพริกเห็ดกรอบ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตรปลอดภัยที่แสดงถึงการยกระดับผักจากแปลงปลูกในชุมชนและส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ อบรมเชิงปฏิบัติการการปรับปรุงแปลงปลูก การช่วยเหลือชุมชนในการยกระดับการผลิตผักของชุมชนให้กับเกษตรกรที่สนใจขอการรับรองมาตรฐาน GAP และอบรมเชิงปฏิบัติการการนำฟางข้าวที่เหลือใช้จากแปลงนามาเพาะเห็ดนางฟ้าไว้ในครัวเรือนหรือนำไปจำหน่ายในชุมชนได้ ซึ่งทำให้ชุมชนมีรายได้ ลดรายจ่ายในครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2566 ทางคณะผู้ดำเนินงานจึงได้ดำเนินการกิจกรรมต่อผ่าน 2 กิจกรรม ได้แก่ 1. การต่อยอดผลิตภัณฑ์พัฒนา เพิ่มสูตรน้ำพริกเห็ดสมุนไพรพื้นบ้านในรูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ 2. การจัดการขยะของชุมชนด้วยการนำขยะเศษอาหารมาทำเป็นปุ๋ยหมัก เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการ

ชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีนาค นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 1 การต่อยอดผลิตภัณฑ์ พัฒนา เพิ่มสูตรน้ำพริกเห็ดสมุนไพรพื้นบ้าน ในรูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ

• กระบวนการ

การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์เห็ดนางฟ้าจากแปลงปลูกของโรงเรียนในตำบลหน้าไม้ สร้างอัตลักษณ์สินค้าและบรรจุภัณฑ์ ที่ก่อให้เกิดรายได้ ด้วยการจัดการกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการทำน้ำพริกเห็ดสมุนไพรพื้นบ้านโดยวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ ในการทำน้ำพริกมาถ่ายทอดองค์ความรู้ อบรม สาธิตให้กับครูและนักเรียนได้ปฏิบัติตาม และจัดจำหน่ายในสหกรณ์ของโรงเรียน ชุมชนวัดหน้าไม้

• **ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง** โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ ตำบลหน้าไม้ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

• **ผลผลิต** น้ำพริกเห็ดสมุนไพรพื้นบ้าน

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 10,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 12,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 2,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 20

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ดร.สายธาร คุ้มครอง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ กล่าวถึงกิจกรรมการต่อยอดผลิตภัณฑ์ พัฒนาเพิ่มสูตรน้ำพริกเห็ดสมุนไพรพื้นบ้านในรูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพว่า ทางโรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้รู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่คณะครู อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ได้มามอบความรู้ แนวทางในการต่อยอดในการแปรรูปเห็ดนางฟ้าจากแปลงปลูกของโรงเรียน สร้างผลิตภัณฑ์น้ำพริกเห็ดสมุนไพรพื้นบ้านให้โรงเรียนฯ มีผลิตภัณฑ์ในการสร้างรายได้หรือเป็นของที่ระลึกของฝากประจำโรงเรียน อีกทั้งยังสามารถเป็นแนวทางในการต่อยอดสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับนักเรียนและคณะครูของโรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ได้

กิจกรรมที่ 2 การจัดทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร

• กระบวนการ

การส่งเสริมด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้วยการลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในชุมชนและลดรายจ่ายจากการใช้เงินในการซื้อปุ๋ยในการนำมาปลูกพืชด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำปุ๋ยหมักจากเศษอาหาร

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนชุมชนวัดหน้าไม้ ตำบลหน้าไม้ อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

• ผลผลิต

ปุ๋ยหมักจากขยะเศษอาหาร

• ผลลัพธ์

- รายจ่ายเดิม 1,000 บาท/เดือน
- รายจ่ายใหม่ 900 บาท/เดือน
- รายจ่ายที่ลดลง 100 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 10
- ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.03

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

เดิมที่ทางโรงเรียนจะมีการซื้อปุ๋ยมาใส่ในแปลงปลูกของโรงเรียน เพื่อให้ผลผลิตในแปลงปลูกเติบโต ทำให้โรงเรียนมีรายจ่ายในเรื่องของการจัดซื้อปุ๋ย ดังนั้นการที่คณะครู อาจารย์ จากทางมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ เข้ามาช่วยสอนให้นักเรียนรู้วิธีการนำขยะเศษอาหารมาหมักทำเป็นปุ๋ยจะเป็นการช่วยลดรายจ่ายในเรื่องของการซื้อปุ๋ยด้วยได้

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชรภรณ์ วงศ์สกุลกาญจน์
2. อาจารย์อรรณพ ชำนาญพุทธา
3. อาจารย์ ดร.ณัฐกานต์ ทองพันธ์พาน
4. อาจารย์ขวัญแห ขนุนภักดิ์
5. อาจารย์ปรียามา เมืองนก

ช่างแซบ ChangZAP

ตำบลบึงกาสาม อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

ในช่วงแรกของการทำโครงการในพื้นที่ตำบลบึงกาสาม คณะทำงานได้ลงพื้นที่หาข้อมูล จนได้ทราบว่ามียุทธศาสตร์วิสาหกิจชุมชนบ้านคชสารที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์นมม่วงแช่อิ่ม ต่อมาคณะทำงานได้ลงศึกษาข้อมูลการเงินภายในกลุ่มวิสาหกิจและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้นำกลุ่มและสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อชี้แจงขั้นตอนการดำเนินโครงการของคณะทำงานในการเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคชสาร ในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิม ซึ่งสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภาคอุตสาหกรรมมีความแข็งแรงโดยเฉพาะผู้นำ ซึ่งเป็นประธานกลุ่มมีแนวคิดในการพัฒนาชุมชน เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนและยกระดับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งในระยะเริ่มแรกยังคงใช้ผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนบ้านคชสารทำขึ้น แต่กลุ่มได้มีแนวคิดเรื่องการขยายการผลิตผลิตภัณฑ์จากการเกษตรที่ผลิตได้ภายในชุมชนให้มีความหลากหลายมากขึ้น ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคชสารจึงเกิดความต้องการด้านการต่อยอดผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีความต้องการด้านองค์ความรู้ในการต่อยอดผลิตภัณฑ์และการออกแบบบรรจุภัณฑ์และการเพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ใช้วัตถุดิบภายในชุมชน รวมถึงช่องทางการตลาดทางออนไลน์ คณะทำงานจึงได้ประชุมหารือและได้เชิญวิทยากรที่มีองค์ความรู้เฉพาะทางมาอบรมให้แก่สมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนว่า คชสารในเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์นมม่วงให้ตัวผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายขึ้นกว่าเดิม รวมถึงการต่อยอดจากนมม่วงแช่อิ่มเป็นนมม่วงหทัยสามรสและสามารถประยุกต์องค์ความรู้ที่ได้รับจากวิทยากรไปแปรรูปผลิตภัณฑ์อย่างอื่น เช่น ฝรั่งที่มีการปลูกเป็นจำนวนมากในพื้นที่ที่รวมถึงผลไม้ต่างๆ ตามฤดูกาล และมีการพัฒนารูปแบบโลโก้สินค้าและตัวบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้มีความหลากหลายทันสมัยตรงตามความต้องการของตลาด รวมถึงเพิ่มช่องทางการขายทางออนไลน์ให้เข้าถึงผู้ซื้อเพื่อเพิ่มยอดขายให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

กิจกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปมะม่วง

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการประชุมโครงการคือสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคชสาร กระบวนการในการดำเนินโครงการ ในช่วงเริ่มโครงการคณะทำงานได้ลงพื้นที่พูดคุยทำความเข้าใจเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะเข้ามาทำในพื้นที่ชุมชนรวมถึง การพูดคุยกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคชสาร เพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ในการเข้ามาส่งเสริมรายได้ หลังจากการลงพื้นที่สร้างความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมในโครงการ จึงได้มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินโครงการรวมถึง การวางแผนงานร่วมกับประชาชนภายในพื้นที่ในการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์เดิมที่อยู่ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคชสารจาก มะม่วงแช่อิ่ม พัฒนาต่อยอดเป็นมะม่วงหิโย มะม่วงลอยแก้ว คณะดำเนินงานได้เชิญวิทยากรจากสถาบันคั้นคว่ำและพัฒนา ผลิตภัณฑ์อาหารมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อให้ความรู้ด้านการปฏิรูปผลิตภัณฑ์รวมถึงการพัฒนาในรูปแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความหลากหลายที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้มากขึ้น

• ภาครีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคชสาร ให้การสนับสนุน ประสานงาน ประชาสัมพันธ์ จัดสถานที่ในการจัดกิจกรรมของ คณะทำงาน
- สถานบริการน้ำมัน ปตท.หนองเสือ อำนวยในการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์
- สถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ให้องค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และองค์ความรู้ในด้านการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านคชสาร

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้แก่ มะม่วงแช่อิ่ม มะม่วงหิโย มะม่วงลอยแก้วเทคโนโลยีการแช่อิ่มอบแห้ง เป็นการแปรรูปผลไม้ เพื่อเก็บรักษาไว้ที่อุณหภูมิปกติได้นานมากขึ้น โดยไม่เกิดการเน่าเสีย และขึ้นรา และเนื้อสัมผัสเหมือนผลไม้สด และช่วยแก้ปัญหา ผลผลิตออกมาเป็นจำนวนมากเกินความต้องการในตลาดคณะทำงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคชสาร จึงนำไปแปรรูปด้วย วิธีการต่างๆ เช่น การทำมะม่วงแช่อิ่มพัฒนาต่อยอดเป็นมะม่วงหิโย มะม่วงลอยแก้ว รวมถึงผลไม้ชนิดต่างๆ ที่สามารถนำมา แปรรูปในรูปแบบนี้ได้ เป็นการพัฒนาการผลิตผลไม้แช่อิ่มอบแห้ง

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 5,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 6,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 20
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.24

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านคชสาร มีความรู้สึกยินดีและขอบคุณที่มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ลงพื้นที่ทำโครงการส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนที่เป็นสมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจ ส่งผลให้ประชาชนมีความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรภายในชุมชน เกิดรายได้ และเสริมส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.จารุณี นุ่มบ้านเช่า
2. อาจารย์ ดร.ศาวราย ลิมสายหัว
3. อาจารย์วิไลลักษณ์ เรืองสม
4. อาจารย์บุญอนันต์ บุญสนธิ์
5. อาจารย์สมชัย แสนภูมิ

การพัฒนาชุมชนภายใต้ BCG Model ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่่มุ่งสู่ความยั่งยืน

ตำบลบึงชำอ้อ อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ ชุมชนตำบลบึงชำอ้อ ในปีงบประมาณ 2563 เป็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนเป็นหลัก ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมใน 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมอบรมทำแผนประกอบการธุรกิจ อบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม อบรมพัฒนาตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ และประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านสื่อโซเชียล ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไข่เค็มและขนมเปียะ ด้านสังคม เกิดองค์ความรู้ที่ประชาชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้ ปีงบประมาณ 2564 การดำเนินกิจกรรมโครงการ U2T มีเป้าหมายเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจภายหลังโควิดในพื้นที่ชุมชน ทำให้เกิดผลลัพธ์ คือชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบน้ำส้มเกล็ดหิมะและกล้วยฉาบ พัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนเกษตร และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวสู่ภายนอก ด้านสังคม เกิดการร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพคนในชุมชน และผลลัพธ์ด้านสิ่งแวดล้อม เกิดเป็นนวัตกรรมใหม่คือ ปุ๋ยอินทรีย์จากก้อนเห็ดเก่าและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ปีงบประมาณ 2565 การดำเนินโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ BCG เน้นการพัฒนามิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของตำบลแบบบูรณาการ โดยยกระดับผลิตภัณฑ์น้ำส้มและกล้วยฉาบด้วยการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าให้ดึงดูดลูกค้า มีมาตรฐานและพร้อมจำหน่าย สร้างรายได้และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มศักยภาพการแข่งขันด้วยการตลาดออนไลน์และออฟไลน์ ด้านสังคมส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีแก่ผู้สูงอายุตามแนวทางความสุข 5 มิติ และด้านสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการจัดตั้งตลาดสินค้าเกษตรปลอดสารพิษของชุมชน โดยมุ่งหวังให้เกิดความเข้มแข็งจนสามารถเป็นตลาดต้นแบบได้อย่างยั่งยืน

ปีงบประมาณ 2566 การดำเนินโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก มุ่งผลลัพธ์เชิงประจักษ์ใน 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมใน 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาสูตรและยัติอายุการเก็บรักษาน้ำเชื่อมอินทผลัมและปลาแคตเดี่ยวสามรส กิจกรรมพัฒนาตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์น้ำเชื่อมอินทผลัมและปลาแคตเดี่ยวสามรสให้พร้อมต่อการจำหน่าย และกิจกรรมประชาสัมพันธ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดสารพิษและผลิตภัณฑ์ชุมชน

กิจกรรมที่ 1 อบรมการพัฒนาสูตรและยืดอายุการเก็บรักษา น้ำเชื่อมอินทผลัมและปลาแดดเดียวสามรส

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนในพื้นที่ชุมชนหมู่ 1 และหมู่ 2 ตำบลบึงชำอ้อ อำเภอนongเสือ จังหวัดปทุมธานี กิจกรรมอบรมการพัฒนาสูตร และวิธีการยืดอายุการเก็บรักษา น้ำเชื่อมอินทผลัมและปลาแดดเดียวสามรส

• ภาศักรือช่ยที่เกยวข้อง

องคักรบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ

• ผลผลิต

1. สูตรทำน้ำเชื่อมอินทผลัมที่สามารถเก็บรักษาได้นาน 3 เดือน ในตู้เย็น
2. สูตรทำเนือปลาแดดเดียวสามรสที่สามารถเก็บรักษาได้นาน 1 ปี แบบแช่แข็ง

กิจกรรมที่ 2 ประชุมปฏิบัติการพัฒนาตราสินค้า บรรจุภัณฑ์สำหรับน้ำเชื่อมอินทผลัมและปลาแดดเดียวสามรสให้พร้อมต่อการจำหน่าย

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนในพื้นที่ชุมชนหมู่ 1 และหมู่ 2 ตำบลบึงชำอ้อ อำเภอนongเสือ จังหวัดปทุมธานี กิจกรรมประชุมปฏิบัติการพัฒนาตราสินค้า บรรจุภัณฑ์สำหรับน้ำเชื่อมอินทผลัมและปลาแดดเดียวสามรส

• ผลผลิต

1. น้ำเชื่อมอินทผลัม บรรจุขวด 200 มิลลิลิตร พร้อมจำหน่าย ราคาขวดละ 135 บาท
2. เนือปลาแดดเดียวสามรสพร้อมทอศ บรรจุปริมาณ 250 กรัม พร้อมจำหน่าย ราคาถุงละ 80 บาท

• ภาศักรือช่ยที่เกยวข้อง

องคักรบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ

กิจกรรมที่ 3 ประชาสัมพันธ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดสารพิษ และผลิตภัณฑ์ชุมชน

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนในพื้นที่ชุมชนหมู่ 5 และหมู่ 6 ตำบลบึงชำอ้อ อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี กิจกรรมประชาสัมพันธ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดสารพิษและผลิตภัณฑ์ชุมชน

• ภาครีหรือข่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลบึงชำอ้อ สำนักงานเกษตรอำเภอนองเสือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนองเสือ ศูนย์ให้บริการ SME จังหวัดปทุมธานี วิทยาลัยชุมชนสวนผึ้งจอร์ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบึงชำอ้อ

• ผลผลิต

องค์ความรู้ในการประกอบธุรกิจชุมชน ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การขึ้นทะเบียนเกษตรกร การขอขึ้นทะเบียนสินค้า OTOP การประชาสัมพันธ์สินค้าในช่องทางออนไลน์และออฟไลน์

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 2,866 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 4,300 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,434 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 50.03
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.20

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

พืมาลีและพี่สมปองรู้สึกดีใจและตื่นเต้นหลังจากที่ได้นำผลิตภัณฑ์น้ำเชื่อมอินทผลัมและปลาแคตเดี่ยวสามารถภายหลังการพัฒนาไปจำหน่าย และได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้าเดิมและลูกค้าใหม่

อบต.บึงชำอ้อ และชาวชุมชน มีความยินดีที่มหาวิทยาลัยฯ ให้การสนับสนุนองค์ความรู้ด้านต่างๆ และการสร้างภาครีหรือข่ายตลอด 4 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพของตนเองและกลุ่มอาชีพได้จริง และเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมอีกในโอกาสต่อไป

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์นิรินธนา บุษปฤกษ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญญาพัชญ์ นาคภิบาล
3. อาจารย์ภัทรภร พุฒพันธ์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภากร ที่รัก

ชุมชนฐานรากมั่นคง ด้วยการรวมพลังคนศาลาครุ

ตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

คณะครูศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิต และยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลศาลาครุ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี โดยได้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากเห็ดมาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในชุมชนปลูกเห็ดสดเพื่อส่งขาย เป็นอาชีพหลัก ดังนั้นทางผู้นำชุมชนร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ด ในปี 2564-2565 ได้ร่วมกันพัฒนาสูตร เห็ดทอดสามกรอบ ซึ่งเป็นสินค้าในชุมชน ที่ทำกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีรสชาติที่อร่อยมากขึ้น รวมถึงร่วมกัน จัดทำผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่เพิ่มมูลค่าจากเห็ด เช่น แหนมเห็ด ซาลาเปา ไข่เห็ด สำหรับในปี 2566 นี้ เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเห็ดอีกชนิด คือ ข้าวเกรียบเห็ด ซึ่งเป็นการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด อีกชนิดหนึ่งที่สามารถเก็บได้นาน รวมถึงการพัฒนาการจัดการทำสื่อ-ประชาสัมพันธ์สินค้าให้หลากหลายมากขึ้น มีทั้ง แผ่นประชาสัมพันธ์ ป้ายสแตนดาร์ด รวมถึงการจัดการทำสื่อออนไลน์ ได้แก่ ภาพอินโฟกราฟฟิก คลิปวิดีโอ คลิปตีกด็อก

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมการทำข้าวเกรียบเห็ดทอด

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนที่ว่างงาน และผู้สูงอายุ ในตำบลศาลาครุ ไม่น้อยกว่า 30 คน

กระบวนการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ การจัดการอบรม ณ ลานอเนกประสงค์ หมู่ที่ 3 ตำบลศาลาครุ มีผู้เข้าร่วมการอบรม ไม่น้อยกว่า 30 คน มีการดำเนินการสอนทำข้าวเกรียบเห็ด โดยวิทยากร นางตรีมาลา พลเดช

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
2. องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาครุ
3. กลุ่มสตรี หมู่ที่ 3 ตำบลศาลาครุ

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบเห็ดทอด

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมการสอนการใช้สื่อออนไลน์ ตึกตอก ในการทำการตลาดออนไลน์

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนที่ว่างงาน และผู้สูงอายุ ในตำบลศาลาครุ ไม่น้อยกว่า 30 คน

กระบวนการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ การจัดการอบรม ณ อาคารอเนกประสงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาครุ หมู่ที่ 3 ตำบลศาลาครุ มีผู้เข้าร่วมการอบรม ไม่น้อยกว่า 30 คน มีการดำเนินการสอนการใช้ตึกตอก ในการทำการตลาดออนไลน์ การสอนการถ่ายภาพสินค้า โดยวิทยากร นายฉวีวัตร ศรีสวัสดิ์

• ภาครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
2. องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาครุ
3. กลุ่มสตรี หมู่ที่ 3 ตำบลศาลาครุ

• ผลผลิต

1. ตึกตอก (TikTok) ของตำบลศาลาครุ
2. ภาพถ่ายสินค้า ข้าวเกรียบเห็ด

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 5,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 5,500 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 10
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.30

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนชาวตำบลสาครบุรีที่เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมในแต่ละครั้ง มีความพึงพอใจเป็นอย่างมากกับกิจกรรมที่ได้จัดขึ้นมา และคาดว่าจะนำความรู้ที่ตนเองได้รับไปต่อยอด เพื่อส่งเสริมรายได้ให้กับครอบครัว และมีความต้องการที่จะอยากให้เกิดกิจกรรมในการผลักดันศักยภาพด้านอื่นๆ ของคนในตำบลสาครบุรี อีกด้วย

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.สุภัชฉนาร์ ศรีเอี่ยม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัชพร บรรเทาใจ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.เมษา นวลศรี
4. อาจารย์ ดร.ตะวัน ไชยวรรณ
5. อาจารย์ ดร.ภัทรเวช ธาราเวชรักษ์

ความมั่นคงด้านอาหารปลอดภัย กับการพัฒนาคลองห้าอย่างยั่งยืน

ตำบลคลองห้า อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ในปีงบประมาณ 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ดำเนินการสร้างตลาดชุมชนวิถีพอเพียงบ้านคลองห้า หมู่ที่ 2 สร้างกลุ่มสัมมาชีพผู้ผลิตนมอบ และพัฒนาสูตรและบรรจุภัณฑ์นมเบี๊ยะไส้สด หมู่ที่ 11 และส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารเพื่อบริโภคและจำหน่าย ในปีงบประมาณ 2564 ดำเนินการพัฒนาตลาดชุมชนวิถีพอเพียงบ้านคลองห้า หมู่ที่ 2 พัฒนาสูตรนมเบี๊ยะไส้สดจนสามารถยืดอายุได้ 14 วัน หมู่ที่ 11 และดำเนินการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยและการจดทะเบียน GAP ผักปลอดภัยหมู่ที่ 12 และในปีงบประมาณ 2565 มุ่งการประชาสัมพันธ์ตลาดชุมชนวิถีพอเพียงบ้านคลองห้า และประชาสัมพันธ์สถานที่สำคัญและสถานที่ท่องเที่ยวภายในตำบลคลองห้า ยกกระดับผลิตภัณฑ์สินค้านมเบี๊ยะไส้สดให้ได้มาตรฐาน อย. สร้างการรวมกลุ่มผลิตนมกะทรีปีบ หมู่ที่ 1 และยกระดับขนมไทย หมู่ที่ 15 ส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัยและการทำเกษตรคนเมือง หมู่ที่ 1, 2, 3 และดำเนินการจดทะเบียน GAP ผักปลอดภัยหมู่ที่ 2, 3 และพัฒนาประชาชนให้เป็นวัตรชุมชนด้านการจัดการขยะครัวเรือนระดับตำบล จนทำให้ชุมชนมีพืช GAP มากกว่า 30 ชนิด และพื้นที่การผลิตพืช GAP มากกว่า 100 ไร่ และชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 30 ทำให้ประชาชนในตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ขึ้นตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในปีงบประมาณ 2566 พบว่าชุมชนต้องการให้แก้ปัญหาน้ำพริกปลาลาย่างที่เก็บได้เพียง 3 วัน ที่อุณหภูมิต้อง ทำให้มีปัญหาเรื่องการขนส่งและการจำหน่าย และต้องการส่งเสริมให้หาแนวทางการลดใช้สารเคมีในชุมชนและการปลูกผักไว้ทานเองในชุมชน จึงนำไปสู่การดำเนินกิจกรรม ในปีงบประมาณ 2566 ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาสูตรและยืดอายุการเก็บรักษาน้ำพริกปลาอย่างให้พร้อมต่อการจำหน่าย

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ : สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรปลอดภัยตำบลคลองห้า 20 คน
กิจกรรมที่ดำเนินการ :

1. การพัฒนาสูตรและแนวทางการยืดอายุน้ำพริกปลาอย่าง

- สืบหาปัญหาน้ำพริกปลาอย่างที่เก็บได้เพียง 3 วัน และวางแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกันระหว่างชุมชนและนักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านอาหาร ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันท์ปัทมร์ ทองคำ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒน์ บุญวิทยา
- ดำเนินการพัฒนาสูตรน้ำพริกปลาอย่างและแนวทางการยืดอายุน้ำพริกปลาอย่างจนทำให้สามารถเก็บได้ที่อุณหภูมิห้อง 10 วัน และในตู้เย็น 60 วัน

- อบรมให้ความรู้เรื่องพัฒนาสูตรน้ำพริกปลาอย่างและเทคนิคการยืดอายุอาหารกลุ่มน้ำพริกปลาอย่าง

2. การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าน้ำพริกปลาอย่าง

- ให้ความรู้แนวทางการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าน้ำพริกปลาอย่าง โดยอาจารย์ชยันต์ พลอาสา
- สอนให้ชุมชนเข้าใจวิธีการทำบรรจุภัณฑ์สินค้าน้ำพริกปลาอย่าง และเทคนิคการจำหน่ายสินค้า

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองห้า สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) สำนักงานเกษตรอำเภอคลองหลวง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคลองหลวง วิสาหกิจชุมชนเกษตรปลอดภัยตำบลคลองห้า และคณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ

• ผลผลิต ผลิตภัณฑ์น้ำพริกปลาอย่าง

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 10,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 15,000 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่มขึ้น 5,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 50
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.35

กิจกรรมที่ 2 การส่งเสริมให้ประชาชนในตำบลลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร และการปลูกผักสวนครัว แบบปลอดภัยไว้บริโภคในครัวเรือน

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ : กลุ่มผู้สูงอายุบัวบานรื่นรมย์ และประชาชนในพื้นที่ตำบลคลองห้า อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 40 คน

กิจกรรมที่ดำเนินการ :

ให้ความรู้การลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรและการปลูกผักสวนครัวแบบปลอดภัยไว้บริโภคในครัวเรือนให้กับกลุ่มผู้สูงอายุบัวบานรื่นรมย์และประชาชนในตำบลคลองห้า

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองห้า ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปทุมธานี สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี สำนักงานเกษตรอำเภอคลองหลวง และกลุ่มผู้สูงอายุบัวบานรื่นรมย์

• **ผลผลิต** ผักปลอดภัยเพื่อบริโภคในครัวเรือน

• ผลลัพธ์

- รายจ่ายเดิม 8,500 บาท/เดือน
- รายจ่ายใหม่ 8,000 บาท/เดือน
- รายจ่ายที่ลดลง 500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 5.88

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ เป็นหน่วยงานที่ไม่เคยทอดทิ้งตำบลไปไหน กลับมาคอยดูแล ถวายกำลังใจ และให้การสนับสนุนตำบลอยู่เสมอ ในครั้งนี้ป้าก็เจอกับปัญหาเรื่องอายุการเก็บรักษาของน้ำพริกที่อยู่ได้ไม่นาน ทางอาจารย์ก็ได้พาผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษากับป้า เพื่อปรับวิธีการ ขั้นตอนการทำน้ำพริกให้ถูกสุขอนามัยที่สุด จนสามารถยืดอายุน้ำพริกปลาย่างของพวกป้าให้มีอายุที่มากขึ้นถึง 2 เดือน ขอบคุณาจารย์มากๆ ที่ไม่เคยทิ้งกัน (ป้านวนลปรางค์ มั่งเพียร)

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภากร ที่รัก
2. อาจารย์ ดร.ภัทรเวช ธาราเวชรักษ์
3. อาจารย์ปรียาภา เมืองนก
4. อาจารย์สมชัย แสนภูมิ

ชุมชนเกษตรปลอดภัย

ตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ตามที่โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศแบบบูรณาการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย ตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ประจำปีงบประมาณ 2564 โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวัตถุประสงค์โครงการในการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่มีอยู่มาบูรณาการโครงการในพื้นที่ร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เกิดกระบวนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่อย่างเป็นระบบ (Area Based System Integrator) นำไปสู่การลดความยากจน (Targeted Poverty Alleviation) และความเหลื่อมล้ำในสังคม อย่างมีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมีประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ 1 ถึง หมู่ที่ 9 ตำบลคลองเจ็ด อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการให้ความสนใจเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 100 ครัวเรือน ซึ่งประชากรในพื้นที่ 80% มีอาชีพในการทำเกษตรกรรม ไม่ว่าจะเป็นการปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อส่งไปยังตลาดไท ผลไม้ และยังเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกข้าวเป็นจำนวนมาก และหลังจากผ่านสภาวะโรคระบาดโควิด 19 ทำให้สารเคมีที่ใช้มีการผลิตปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชมีราคาที่สูงขึ้นดังนั้นเกษตรกรในพื้นที่จึงประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง

ซึ่งจากการดำเนินงานโครงการครั้งนี้ ได้การสำรวจและเก็บข้อมูลพื้นที่ในแต่ละด้านทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ศึกษาแผนพัฒนาตำบล เพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลประเมินศักยภาพตำบลตามตัวชี้วัดภาพรวมตำบล และได้มีการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารชีวภัณฑ์เป็นการทดแทนสารเคมี ส่งผลให้เกษตรกรมีความสนใจในการทำเกษตรแบบผสมผสาน ระหว่างการใช้สารเคมีและการใช้สารชีวภัณฑ์จากธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และการจัดการศัตรูพืช และการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรมากขึ้น

กิจกรรมที่ 1 ประชุมและอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการนำผลิตผลทางการเกษตร เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการเกษตรและชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์

• กระบวนการ

- การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 กิจกรรมย่อย ได้แก่
- กิจกรรมย่อยที่ 1 ประชุมระดมความคิด ในการนำผลิตผลทางการเกษตร เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการเกษตรและชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์
  - กิจกรรมย่อยที่ 2 การผลิตน้ำหมักจากเศษวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรและครัวเรือน
  - กิจกรรมย่อยที่ 3 การผลิตน้ำหมักจากผลผลิตทางการเกษตร เพื่อใช้ในการไล่แมลงและศัตรูพืช

กิจกรรมที่ 2 ภาชนะปลูกจากก้อนเห็ดเก่าและฟางข้าว

• กระบวนการ

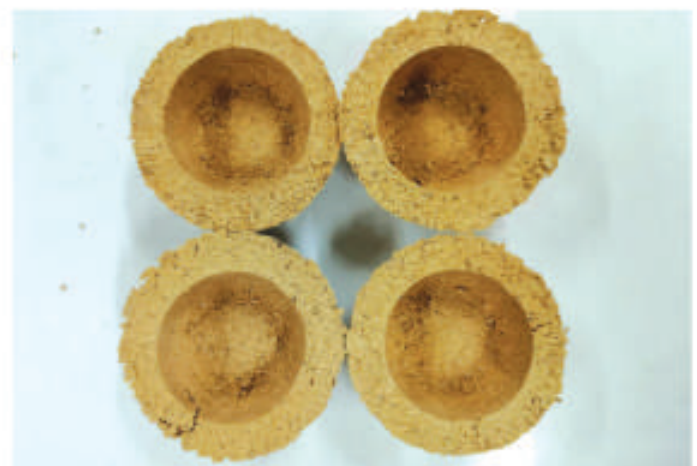
การดำเนินงานแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรมย่อย ได้แก่
 กิจกรรมย่อยที่ 1 ประชุมระดมความคิด ในการนำผลผลิต
 ทางภาคเกษตร เศษวัสดุเหลือทิ้งจากการ
 เกษตรและชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์
 กิจกรรมย่อยที่ 2 อบรมการจัดการก้อนเห็ดเก่าและฟางข้าว
 จากแปลงเกษตรกร

• **ผลลัพธ์** ภาชนะปลูกจากก้อนเห็ดเก่าและฟางข้าว

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

จากวิกฤติของสถานการณ์ Covid-19 ผู้รับผิดชอบ
 โครงการได้มองเห็นโอกาสในวิกฤติที่เกิดขึ้นในการสร้าง
 ภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนเกี่ยวข้อง
 เพื่อดำเนินงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ จึงได้ขอ
 ความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยมี
 เครือข่ายที่ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชน เช่น องค์กรบริหาร
 ส่วนตำบล ผู้บริหาร ข้าราชการ และสมาชิกองค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรภาคเอกชน
 ดังต่อไปนี้

1. องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองเจ็ด
2. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคลองหลวง
3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคลองเจ็ด
4. โรงเรียนวัดอู่ข้าว
5. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 10,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 12,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 2,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 20
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.35

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนในชุมชนให้การตอบรับที่ทีมงานจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ เป็นอย่างดีที่ทางมหาวิทยาลัยเข้ามาพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการและนำไปสู่การขับเคลื่อนแก้ไขปัญหของพื้นที่ จากการจัดกิจกรรมสรุปผลโครงการและถอดบทเรียนความสำเร็จ พบว่า ประชาชนในชุมชนมีความสนใจ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อต่อยอดกิจกรรมที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง สำหรับเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวต่อไป

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.นุชรัฐ บาลลา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมกฤษณ์ แสงเงิน
3. อาจารย์ ดร.ราชวดี ยอดเสถณี
4. อาจารย์ ดร.ธนกร วั่งสว่าง
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิภากร ที่รัก

สูงวัยวังพัฒนาสุขภาพดี วิถีสังคมดี เกษตรกรรมมืออาชีพเสริม

ตำบลวังพัฒนา อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ BCG Economy เพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะใหม่ เกิดการรวมกลุ่มทางสังคม เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น สบู่สมุนไพร พิมเสนน้ำ น้ำยาล้างมือ และผ้าคลุมกันมดในชั่งปี 2564 - 2565 แต่เนื่องจากไม่สามารถ แข่งขันทางด้านต้นทุนการผลิต คนในชุมชนจึงได้มองย้อนถึงกิจกรรมพัฒนาต่างๆ ที่ได้เข้าร่วมในอดีตและพบว่า วัสดุที่ใช้เพาะเห็ด สามารถนำมา ทำปุ๋ยหมักและดินปลูก เพื่อนำไปใช้ในการเกษตรได้อีก เป็นการนำแนวคิด BCG model มาใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยการมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรชีวภาพอย่างคุ้มค่า โดยนำวัสดุต่างๆ กลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด และลดผลกระทบต่อโลกอย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 1 การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด - น้ำยาขมขมจันเห็ด - น้ำพริกเห็ด

• กระบวนการ

ทีมผู้จัดการพื้นที่ได้เกริ่นนำความสำคัญและข้อมูลเบื้องต้นของการทำกิจกรรมที่ 1 และเชิญวิทยากร 2 ท่านที่มี ความรู้และประสบการณ์จริงในทางปฏิบัติมาบรรยายให้ความรู้ ประสบการณ์ ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้ทราบความสำคัญ ส่วนผสม ขั้นตอน เทคนิคของการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ด จากนั้นได้เริ่มอธิบายและสาธิตการทำ โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้มีส่วนร่วมในการลงมือทุกขั้นตอน ของทั้งสองกิจกรรม เมื่อได้ผลิตภัณฑ์สำเร็จ ทีมผู้จัดการพื้นที่ได้สรุปทบทวนความรู้ ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยการสอบถาม

กิจกรรมที่ 2 การทำปุ๋ยจากวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรและการเพาะเห็ดตะกั่ว และการนำวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรและคร่าวเรือในการเลี้ยงไส้เดือน เพื่อทำปุ๋ยและดินปลูกจากมูลไส้เดือน

• กระบวนการ

ทีมผู้จัดการพื้นที่ได้เกริ่นนำความสำคัญและข้อมูลเบื้องต้นของการทำกิจกรรมที่ 2 และนำเสนอตราผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ได้ปรับปรุงจากการรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ 1 และอธิบายพร้อมสาธิตการบรรจุผลิตภัณฑ์และติดตราสินค้า และเชิญวิทยากร 2 ท่านที่มีความรู้ และประสบการณ์จริงในทางปฏิบัติมาบรรยายให้ความรู้ ประสบการณ์ แก่คิด เทคนิคของการทำปุ๋ยจากวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรและการเพาะเห็ดตะกั่ว และการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและคร่าวเรือในการเลี้ยงไส้เดือน การทำปุ๋ยและดินปลูกจากมูลสัตว์ โดยมีเอกสารจากวิทยากรแจกและสาธิตการทำโดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในการลงมือทุกขั้นตอน ของทุกกิจกรรมย่อย ทีมผู้จัดการพื้นที่ได้สรุปทบทวนความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยการสอบถามและให้กลุ่มแกนนำชุมชนทดลองนำผลิตภัณฑ์สำเร็จที่มีบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าไปทดลองจำหน่ายในชุมชน

• ผลผลิต

1) มีการรวมกลุ่มอาชีพรับการอบรมทำน้ำพริกเห็ดและน้ำยาเห็ดสำหรับขนมจีน และได้ผลิตภัณฑ์ใหม่คือน้ำพริกเห็ด ตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้กลุ่มอาชีพทำน้ำพริกและรับการอบรมทำปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ในคร่าวเรือและการเกษตร การเพาะเลี้ยงไส้เดือนการทำปุ๋ยจากมูลสัตว์และดินปลูก ตลอดจนได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ ปุ๋ยอินทรีย์ ตราสินค้า และหีบห่อบรรจุภัณฑ์ให้กลุ่มอาชีพการเกษตร

2) ประชาชนทั่วไปและกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลวังพัฒนา ได้รับความรู้และทักษะเกี่ยวกับการแปรรูปผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ในคร่าวเรือ และการเกษตรในเวลาว่างให้เกิดประโยชน์

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 49,500 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 56,700 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 7,200 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 14.55
- ค่าตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.14

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ชาวบ้านตำบลวังพัฒนา (คุณวัลลดา วิสัยพุกษ์) มีความประทับใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ในการแปรรูป วัตถุประสงค์ทางการเกษตร เป็นผลิตภัณฑ์ปุ๋ยที่เป็นแนวทางการลดรายจ่ายครัวเรือนและเพิ่มรายได้ ได้รับความรู้ที่มีประโยชน์จากวิทยากร

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.วิญญู วีรยางกูร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธันยธร ตินภาพ
3. อาจารย์ ดร.อัญชลี เขาวราช
4. อาจารย์ปรียากร สว่างศรี
5. อาจารย์วัชรพล วงศ์จันทร์
6. อาจารย์ปรีชญา รุ่งวิกรัยกานต์

การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน ด้วยการผลิตวัสดุปลูกจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และการทำน้ำมันชีวผสมไพโรเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

ตำบลกกแก้วบุรพา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การลงพื้นที่ในตำบลกกแก้วบุรพา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ด้านการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี IoT ในการผลิตพืชผลทางการเกษตร มีการสร้างพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนสินค้าในชุมชน ในลักษณะร้านค้าชุมชนทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์ทางการค้าให้กับชุมชนกกแก้วบุรพาด้วย

จากกิจกรรมที่ได้ดำเนินการมาเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและมีคุณภาพของผลิตภัณฑ์พืชผลทางการเกษตร รวมไปถึงการต่อยอดองค์ความรู้ในด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ตำบลกกแก้วบุรพา ดังนั้นในปี 2566 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก พื้นที่ตำบลกกแก้วบุรพา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีรูปแบบกิจกรรมในการผลิตวัสดุปลูกจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและการทำน้ำมันชีวผสมไพโรเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชนเสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 1 การผลิตวัสดุปลูกจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนในพื้นที่ตำบลกกแก้วบุรพา จำนวน 30 คน โดยจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องเทคนิคการผลิตวัสดุปลูกทางการเกษตรและดินผสมเพื่อการปลูกพืช

• ภาศึ่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกกแก้วบุรพา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และผู้นำชุมชนตำบลกกแก้วบุรพา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ชุมชนคือ วัสดุปลูกทางการเกษตร ขนาด 5 กิโลกรัม จำนวน 30 ถุง และองค์ความรู้เทคนิคในการผลิตวัสดุปลูกทางการเกษตรและดินผสมเพื่อการปลูกพืช

กิจกรรมที่ 2 การทำน้ำมันเชื้อวมุขไพรเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายคือประชาชนผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลกกแก้วบุรพา จำนวน 30 คน โดยจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการทำน้ำมันเชื้อวมุขไพร

• ภาศึ่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกกแก้วบุรพา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และผู้นำชุมชนตำบลกกแก้วบุรพา อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต

สเปรย์น้ำมันเชื้อวมุขไพร ขนาด 30 มิลลิลิตร จำนวน 250 ขวด และองค์ความรู้เทคนิคในการทำน้ำมันเชื้อวมุขไพร

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 9,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 11,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 2,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 22.22
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.88

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

เมื่อสัมภาษณ์และสังเกตคนในชุมชน พบว่าด้านสังคม ชุมชนให้ความร่วมมือกับการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี และมีเสียงสะท้อนจากผู้นำชุมชน อยากให้มีการร่วมกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาในด้านเศรษฐกิจของครัวเรือนให้สามารถมีรายได้ที่ยั่งยืน และลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการปลูกพืชผักทางการเกษตร

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์วิศรุต ขวัญคุ้ม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพรินทร์ มีศรี
3. อาจารย์ปัทมรัตน์ วงษ์พัฒนานิภาส
4. อาจารย์ณัฐรที อนุพงศ์
5. อาจารย์ปรียาภา เมืองนก

โรงเรียนอัจฉริยะประจำตำบล ปลูกผักปลอดภัย ใส่ใจสุขภาพ

ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปี พ.ศ. 2564 งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มอบหมายให้ดำเนินโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศแบบบูรณาการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย ชื่อกิจกรรมขับเคลื่อนโครงการยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมรายตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศแบบบูรณาการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบไปด้วย 4 กิจกรรม ที่มีองค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1. ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา ได้แก่ กระเป๋าสานจากผักตบชวา การทำปุ๋ยดินจากผักตบชวา และการทำถ่านไบโอจากผักตบชวา 2. พัฒนากลุ่มอาชีพจักสานสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาจักสานไม้ไผ่สีสุก 3. ส่งเสริมกิจกรรมการปลูกผักปลอดสาร เพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ได้แก่ การจัดทำกิจกรรมร่วมให้คนชุมชนลงแรงปรับปรุงโรงเรียนเมลอนเก่า เป็นแปลงปลูกผักสวนครัวปลอดสารพิษลักษณะป็นสุขเพื่อลดรายจ่ายให้กับคนในชุมชน และ 4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน ที่ได้กำหนดฐานการเรียนรู้ทั้ง 3 กิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้น รวมอยู่ในแผนที่เส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อีกด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2565 งานวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ได้ต่อยอดโครงการจากปี พ.ศ. 2564 โดยได้ยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาจักสานไม้ไผ่สีสุกให้ได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) และได้มีการออกแบบผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวา ร่วมกันสร้างสรรค์ตลาดขายเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น รวมถึงวางแผนธุรกิจและส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางออนไลน์ ผลิตภัณฑ์ในตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน

ตั้งนั้น ปี พ.ศ.2566 เมื่อสอบถามความต้องการของชุมชนกระแวง พบว่าทางชุมชนมีความต้องการต่อยอดการทำเนินการโครงการผักปันสุข แต่เนื่องจากพื้นที่โรงเรียนเดิม ทางเจ้าของพื้นที่มีความจำเป็นต้องขอพื้นที่คืน ทางทีมงานและชุมชนจึงดำเนินการหาพื้นที่ใหม่ เพื่อจัดทำโรงเรียนอัจฉริยะขึ้น โดยจะมีการนำเทคโนโลยีการเปิดปิดเวลารดน้ำอัตโนมัติ เพื่อลดความยุ่งยากและประหยัดเวลา ซึ่งผักที่จะปลูกคือผักสลัดเพื่อสุขภาพ และผักสวนครัว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดรายจ่ายให้คนในชุมชน นอกจากนี้ทางทีมงาน จะจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ เพื่อเผยแพร่ความรู้ทั้งด้านการอบรมเทคนิคการปลูกผักปลอดภัย การเพาะต้นกล้า และการเก็บเมล็ดพันธุ์หมุนเวียน เพื่อเพิ่มองค์ความรู้ให้ชุมชนสามารถนำไปต่อยอดในอนาคตได้

กิจกรรมการพัฒนาจัดทำโรงเรียนอัจฉริยะประจำตำบล และการปลูกผักปลอดภัย

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย 20 คน โดยมีกิจกรรมย่อย 2 กิจกรรมคือ กิจกรรมอบรมการพัฒนาจัดทำโรงเรียนอัจฉริยะ และกิจกรรมอบรมเทคนิคการปลูกผักปลอดภัย การเพาะต้นกล้า และการเก็บเมล็ดพันธุ์หมุนเวียน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, องค์การบริหารส่วนตำบลกระแวง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, และบ้านสวนยายทองดี หมู่ 3 ตำบลกระแวง อำเภอบางไทร

• ผลผลิต

- โรงเรียนอัจฉริยะตั้งเวลารดน้ำอัตโนมัติ สำหรับปลูกผักปลอดภัย จำนวน 2 โรงเรียน
- องค์ความรู้เทคนิคการปลูกผักปลอดภัย การเพาะต้นกล้า การเก็บเมล็ดพันธุ์หมุนเวียน

• ผลลัพธ์

- รายจ่ายเดิม 15,000 บาท/เดือน
- รายจ่ายใหม่ 13,000 บาท/เดือน
- รายจ่ายที่ลดลง 2,000 บาท/เดือน
- คัดเป็นร้อยละ 13.33
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.84

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

เมื่อสัมภาษณ์และสังเกตคนในชุมชน พบว่าชาวบ้านในด้านสังคม ชุมชนให้ความร่วมมือกับการทำเงินโครงการเป็นอย่างดี และมีเสียงสะท้อนจากผู้ใหญ่บ้านวันมา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 ตำบลกระแซง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยากให้มีการร่วมกันพัฒนาแบบนี้ต่อไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาในด้านเศรษฐกิจของครัวเรือน โดยสามารถลดรายจ่ายในการประกอบอาหาร และยังสามารถนำความรู้ในด้านสิ่งแวดล้อม คือ การปลูกผักปลอดภัย ไปประกอบอาชีพได้อีกด้วย ชาวบ้านผู้ขายท่านหนึ่ง ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการตั้งเวลารดน้ำอัตโนมัติเป็นอย่างมาก ชาวบ้านผู้หญิงอีก 3 ท่าน ให้ความสนใจในการปลูกผักปลอดภัย รวมทั้งแม่แมวที่เป็นลูกของคุณยายทองดี ผู้ให้การอนุเคราะห์พื้นที่อบรม ได้ชมเขมมหาวิทยาลัยฯ ว่าเป็นหน่วยงานมหาวิทยาลัยหน่วยงานเดียวที่ให้ความสนใจพื้นที่ตำบลกระแซง แห่งนี้ และได้ลงพื้นที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินอร นัยปลอด
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กานต์มณี ไวยครุฑ
3. อาจารย์ธีรพงษ์ น้อยบุญญะ
4. อาจารย์ธรรณภัทร เพ็ชรช่าง
5. อาจารย์ปวีรียภา เมืองนก

ชุมชนแตก เกษตรและอาหารปลอดภัยใส่ใจสุขภาพ

ตำบลแตก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากการศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนตำบลแตก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีการวิเคราะห์ตามหลักงาน 16 เป้าหมาย พบว่า เป็น “ตำบลมุ่งสู่ความพอเพียง” ทั้งนี้ ในการดำเนินการของมหาวิทยาลัยนั้นมุ่งเน้นในการฟื้นฟูและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก และสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ มุ่งการพัฒนาตำบลมุ่งสู่ความยั่งยืน ให้พัฒนาไปสู่ตำบลมุ่งสู่ความยั่งยืน ในปีงบประมาณ 2564 ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มสัมมาชีพแปรรูปผลิตภัณฑ์จากข้าว (ข้าวตัง) และส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยเพื่อบริโภคในครัวเรือน ในปีงบประมาณ 2565 ดำเนินการพัฒนาสูตรข้าวตังเพิ่มรสชาติหลากหลายขึ้น และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ข้าวตัง ส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยเพื่อจำหน่าย และส่งเสริมการตลาดพัฒนาช่องทางจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน และในปีงบประมาณ 2566 จะดำเนินการส่งเสริมการผลิตพืชแบบปลอดภัยให้ได้รับรองมาตรฐาน GAP และดำเนินการจดทะเบียน GAP ผักปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์หมูแคบเดียวคัสโต และทำกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนในตำบลผลิตผักปลอดภัยไว้บริโภคในครัวเรือนและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อความมั่นคงด้านอาหารปลอดภัยลดการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชน

กิจกรรมที่ 1

อบรมส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามระบบมาตรฐาน GAP และเพิ่มคุณภาพการผลิต

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการประชาชนในพื้นที่ตำบลแตก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน โดยมีการจัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมการทำเกษตรแบบปลอดภัยตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช GAP และอบรมแนวทางการปฏิบัติการผลิตพืชแบบปลอดภัยให้ได้รับรองมาตรฐาน GAP

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ตำบลแตก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต

องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นกระบวนการผลิตตามแนวทางการมาตรฐานการผลิตเกษตรปลอดภัย GAP

กิจกรรมที่ 2

อบรมส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์หมูแดดเดียวคีโต

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการประชาชนในพื้นที่ตำบลแคต อําเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน โดยมีการจัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้จากการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์หมูแดดเดียวคีโต

• ภาคั้เครือข้ายที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ตำบลแคต อําเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต

ได้ผลิตผลิตภัณฑ์หมูแดดเดียวคีโต

กิจกรรมที่ 3

อบรมส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อความมั่นคงด้านอาหาร ปลอดภัยลดการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อมสำหรับชุมชน

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการประชาชนในพื้นที่ตำบลแคต อําเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 30 คน โดยมีการจัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมการผลิตผักปลอดสารพิษ เพื่อการบริโภคในครัวเรือน และอบรมการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตรเพื่อลดการปนเปื้อนในสิ่งแวดล้อม

• ภาคั้เครือข้ายที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลบางยี่โท สำนักงานพัฒนาชุมชนอําเภอบางไทร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแคต สำนักงานเกษตรอําเภอบางไทร และสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 5 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประชาชนในพื้นที่ตำบลแคต อําเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ผักปลอดภัย และน้ำหมักชีวภาพ

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 10,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 19,000 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่มขึ้น 9,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 90
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.41

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนและผู้ผู้นำในพื้นที่ตำบลแคตก ได้ให้การชื่นชมมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่เข้ามาดำเนินการในพื้นที่อย่างต่อเนื่องในโอกาสต่อไปต้องการให้มหาวิทยาลัยฯ เข้ามาพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาศักยภาพที่สอดคล้องกับความต้องการและนำไปสู่การขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาของพื้นที่เป็นสำคัญ โดยเน้นการสร้างพื้นที่รูปธรรมและการจัดการความรู้ การพัฒนาศักยภาพคนในชุมชนให้มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ จากการจัดกิจกรรมและบูรณาการกับหน่วยงานราชการและภาคีที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่พบว่า ประชาชนในพื้นที่เกิดทักษะด้านการประกอบอาชีพ มีความรู้เกี่ยวกับแนวทางการลดใช้สารเคมีทางการเกษตร และมีความรู้และความสามารถในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพืชปลอดภัยสำหรับบริโภคในครัวเรือน ประชาชนในพื้นที่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความร่วมแรงร่วมใจในการเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งหน่วยงานองค์กรต่างๆ ภายในพื้นที่ของชุมชน ให้ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอย่างเต็มที่ในการจัดกิจกรรม

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์วรุณยุพา จู้ตศรี
2. อาจารย์ภาศิณ ทมั่นทุ่ง
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร นามเทศ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิกา อัมพขุ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิณากร ที่รัก

ผลิตภัณฑ์มูลวัว

ตำบลแควออก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มูลวัวแท้ 100%

- ชนิดผลิต - ควบคุมค่าโปรตีนและไขมันสูงเพื่อใช้ผสมดินปลูกช่วยปรับปรุงสภาพดินให้ร่วนซุย
- ชนิดผลิต - จำหน่ายในรูปแบบถุง 5 กิโลกรัม 10 กิโลกรัม และ 20 กิโลกรัม
- ชนิดผลิต - ใช้ขนถ่ายและใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิต

ทุกชนิด ไม่มีโซดาไฟ

สนับสนุนโดย คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

☎ โทร 083-434-4309 081-981-1883 นำร่องบรรจุ.....กิโลกรัม.....บาท

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลแควออก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งที่ผ่านมาในปี พ.ศ. 2564 ได้ส่งเสริมพัฒนาการทำผลิตภัณฑ์อาหาร และเครื่องดื่มให้กับชุมชนได้แก่กะหรี่ปั๊บบ และเครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ในปีพ.ศ. 2565 ได้ส่งเสริมพัฒนาสุขภาพชุมชนด้านโยคะ และในปี พ.ศ. 2566 ได้ส่งเสริมพัฒนาการทำตะกร้าจักสานหวายเทียม รวมทั้งมีโครงการส่งเสริมพัฒนาการทำผลิตภัณฑ์มูลวัวให้ได้คุณภาพมาตรฐาน และการถ่ายทอดองค์ความรู้การทำวัสดุปลูกต้นไม้ ที่ได้คุณภาพมาตรฐานให้กับชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุล และมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรม อบรมเชิงปฏิบัติการสร้างผลิตภัณฑ์มูลวัวแควออก ให้ได้คุณภาพมาตรฐาน

• กระบวนการ

- กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ ชุมชน ตำบลแควออก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 25 คน

- กระบวนการหรือกิจกรรม (Input) ที่ดำเนินการ อบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

• ภาศึ่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้อ

- กำนันตำบลแควออกกำนันบุญชอบ สุขสมแทน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4 ตำบลแควออก

- กรมพัฒนาชุมชน พัฒนาการอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- พัฒนาที่ดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต

- องค์ความรู้ การสร้างผลิตภัณฑ์มูลวัวแควออก ให้ได้คุณภาพมาตรฐาน วิธีการผลิตจุลินทรีย์อีเอ็ม เชื้อรา ไตรโคเดอร์ม่า เชื้อจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง

- นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์มูลวัวที่มีประสิทธิภาพ ต่อการเจริญเติบโตของพืช ป้องกันโรครากเน่าโคนเน่า ใช้งานง่ายไม่ติดมือ ไม่มีกลิ่น

- ผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้า OTOP ของอำเภอบางไทร เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2566

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 8,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 10,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 2,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 20
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.31

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

- ผลตอบรับที่ชุมชน สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเดิม มีรายได้เพิ่ม และชุมชนมีชื่อเสียงเพิ่มขึ้นจากผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ สามารถนำไปจดเป็นสินค้า OTOP ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ และกำลังนำไปสู่การจดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งวิสาหกิจชุมชน
- เสียงสะท้อนจากการดำเนินโครงการ ต้องการให้มหาวิทยาลัยฯ ผลักดันให้มีการพัฒนาคุณภาพสินค้าอย่างต่อเนื่องและพัฒนาบรรจุภัณฑ์หลายๆ รูปแบบ

• ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผศ.ทรงพลธนฤทธ์ มฤครัฐอินแปลง
2. อาจารย์วิเชียร พุทธศรี
3. อาจารย์สมชัย แสนภูมิ

เส้นทางพัฒนาผลิตภัณฑ์ ชุมชนโคกช้าง

ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การดำเนินโครงการในปี พ.ศ. 2564 ได้ดำเนินการศึกษาศักยภาพและความต้องการของชุมชน ได้ทำการจัดทำแผนพัฒนาและดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนระดับตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์สเปรย์สมุนไพร ตราช้างมงคล โดยดำเนินการฝึกอบรมเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์สเปรย์สมุนไพร และได้มีการรวมกลุ่มในการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อมาในปี พ.ศ. 2565 ได้ดำเนินการศึกษาศักยภาพและความต้องการของชุมชน ได้ทำการจัดทำแผนพัฒนาและดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มของประชาชนระดับตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และได้ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพิ่มอีก 3 รายการ ได้แก่ สบู่สมุนไพร ลูกประคบสมุนไพร และพืชมะนาวสมุนไพร เป็นต้น ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงแบบของผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค อาทิ เช่น ตราสินค้า รูปแบบบรรจุภัณฑ์ และคุณภาพของสินค้า เป็นต้น สำหรับการดำเนินโครงการในปี พ.ศ. 2566 จะดำเนินการต่อยอดกิจกรรมในปี 2565 ผลการลงพื้นที่ในชุมชนเพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาในชุมชน โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า ต้นไม้ชุมชน พบว่าปัจจุบันชุมชนพบกับสภาพปัญหา มิติด้านสังคม ผู้สูงอายุมีอาการปวดเมื่อยเนื่องจากการทำงานและมีโรคประจำตัวตามอายุและช่วงวัย มิติด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการว่างงานของคนทุกช่วงวัย ปัญหาความต้องการอาชีพเสริมและปัญหาการทำเกษตรที่ขาดแคลนเทคโนโลยี มิติด้านสิ่งแวดล้อม คือ ปัญหาในการจัดการกับวัสดุเหลือใช้ และปัญหามลพิษทางอากาศ นอกจากการดำเนินการทำแผนร่วมกันกับชุมชนแล้ว มหาวิทยาลัยมีโครงการในการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในชุมชน เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในครัวเรือนและนำไปสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ โดยการฝึกอบรมการทำพืชมะนาว และการทำลูกประคบสมุนไพรหม้อร้อน

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์โรลออนสมุนไพร (Roll on low อื่น!!)

• กระบวนการ

- กระบวนการที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน
- กระบวนการที่ 2 การวางแผนที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิต หลังจากชุมชนวิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพในชุมชน นำผลที่ได้มาดำเนินงานจัดกิจกรรม
- กระบวนการที่ 3 การดำเนินกิจกรรม โดยการร่วมกันคิดไปสู่การปฏิบัติ
- กระบวนการที่ 4 มีการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เรื่อง การทำผลิตภัณฑ์สมุนไพร

• ภาครีหรือข่ายที่เกี่ยวข้อง

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
2. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ทำพิมเสนน้ำ

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพร (ลองคบดูววว)

• กระบวนการ

- กระบวนการที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน ชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน
- กระบวนการที่ 2 การวางแผนที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิต หลังจากชุมชนวิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพในชุมชน นำผลที่ได้มาดำเนินงานจัดกิจกรรม
- กระบวนการที่ 3 การดำเนินกิจกรรม โดยการร่วมกันคิดไปสู่การปฏิบัติ
- กระบวนการที่ 4 มีการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เรื่องการทำผลิตภัณฑ์สมุนไพร

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

1. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
2. องค์การบริหารส่วนตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพรหม้อร้อน

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 5,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 8,500 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่มขึ้น 3,500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 70
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.66

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

เกิดการรวมกลุ่มในการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน และทำให้มีการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนขึ้น ทำให้คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันในการทำผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาจัดจำหน่ายและทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนภายในชุมชน ซึ่งปัจจุบันคนในชุมชนมีแนวคิดในการนำผลผลิตหรือวัตถุดิบที่มีในชุมชนมาพัฒนาต่อยอดในการทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อจัดจำหน่ายในรูปแบบวิสาหกิจ

ประชาชนในชุมชนเกิดรายได้เสริมจากการรวมกลุ่มกันในการทำผลิตภัณฑ์กันเองในชุมชน ก่อให้เกิดรายได้ในช่วงที่ว่างจากการทำการเกษตร หรืออาชีพหลักของคนในชุมชน และการรวมกลุ่มกันเองในชุมชนยังก่อให้เกิดความสามัคคีกันภายในชุมชน

ชื่อกับผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.อภิเชษฐ์ จำเนียรสุข
2. อาจารย์รัตนภรณ์ อาษา
3. อาจารย์พิชสุตา เศษบุญ
4. อาจารย์ธนวิธ ฝุดผ่อง
5. อาจารย์รวีธร ฐานัสสกุล

สวนบำบัด.... สู่การปลูกผักพิเศษ

ตำบลช้างน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในโครงการนี้ได้มุ่งเน้นการพัฒนาภายในบริบทของพื้นที่ตำบลช้างน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการพัฒนาพื้นที่เริ่มจากปัญหาของความต้องการยกระดับทรัพยากรภายในพื้นที่มาปรับใช้ หมุนเวียน ก่อให้เกิดรายได้ และเกิดผลลัพธ์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นโครงการสร้างสวนบำบัดผ่านแนวคิดกิจกรรมธรรมชาติ จึงเกิดขึ้น และนำทรัพยากรภายในท้องถิ่นมาร่วมสร้าง ร่วมปลูกพืชผักเพื่อก่อให้เกิดผลผลิตภายในพื้นที่ และสามารถนำมาสร้างรายได้ให้แก่สังคมได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการนำแนวคิดสวนบำบัดอันเป็นเป้าหมายหลักของโครงการมาสร้างการสัมผัส ประสบการณ์การเรียนรู้ทางธรรมชาติให้แก่เด็กพิเศษ

กิจกรรมที่ 1 การส่งเสริมการปลูกผักสำหรับเด็กพิเศษภายใต้แนวคิด “สวนบำบัด”

• กระบวนการ

การดำเนินโครงการทั้งหมดแบ่งเป็น 2 ระยะ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการจัดประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนโครงการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดและก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชนภายในพื้นที่ โดยระยะของการดำเนินโครงการนั้นมีรายละเอียด ดังนี้

ระยะที่หนึ่ง : การดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้ได้เริ่มจากการประชุมระดมความคิดเห็นกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ 1. มูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 3. ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4. ชุมชนตำบลช้างน้อย เพื่อนำแนวคิดในการพัฒนาท้องถิ่นมาสร้างโจทย์ในการขับเคลื่อนโครงการ โดยกลุ่มเป้าหมายที่ได้กล่าวเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหลากหลายภาคส่วน และกลุ่มเด็กพิเศษที่เข้าร่วมโครงการ

ระยะที่สอง : การจัดกิจกรรมทั้งการประชุมระดมความคิดเห็นในช่วงของการเริ่มต้นแนวคิดการนำกิจกรรมธรรมชาติและสวนบำบัดเข้าร่วมสร้างแปลงปลูกผักภายในพื้นที่ให้สอดคล้องและเกิดสวนบำบัด หลังจากนั้นได้มีการจัดกิจกรรมสวนบำบัดผ่านแนวคิดกิจกรรมธรรมชาติให้เด็กพิเศษได้สัมผัสประสบการณ์ ซึ่งใช้หลักการพูดคุยและการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้ในผลลัพธ์สุดท้ายได้นำผลผลิตทั้งหมดมานำเข้าสู่บรรจุภัณฑ์ เพื่อทำการจำหน่ายภายใต้ตราผลิตภัณฑ์ “ช้างน้อย”

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

- มูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติ - มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์,
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา - ชุมชนตำบลช้างน้อย

• ผลผลิต

นวัตกรรมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายภายในสังคมพื้นที่ตำบลช้างน้อย ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นใหม่ผ่านความร่วมมือกันของภาคีเครือข่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทในการแบ่งปันทรัพยากรของตน เพื่อการขับเคลื่อนโครงการให้แก่เด็กพิเศษ และร่วมกันจัดตั้งแปลงผักสำหรับการเรียนรู้สัมผัสประสบการณ์ธรรมชาติของเด็กพิเศษ

กิจกรรมที่ 2 การยกระดับมูลค่าผักสู่การสร้างรายได้

• กระบวนการ

การยกระดับมูลค่าผักสู่การสร้างรายได้ ที่สอดคล้องกับการดำเนินการด้านสังคมและเศรษฐกิจ เนื่องจากชาวบ้านโรงเรียน และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันออกแบบผลิตภัณฑ์ตราสินค้า และการนำผัก ผลไม้ที่ได้ปลูกไว้ในกิจกรรมที่หนึ่ง มาบรรจุลงบรรจุภัณฑ์พร้อมขายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภายในพื้นที่

• ภาครัฐหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

- มูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติ - มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา - ชุมชนตำบลช้างน้อย

• ผลผลิต

- ผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ ผักปลูกจากเด็กพิเศษ
- องค์ความรู้ที่เกิดขึ้น คือ องค์ความรู้ในการปลูกผักสำหรับเด็กพิเศษ และการจัดทำกิจกรรมธรรมชาติ

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 2,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 2,600 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่มขึ้น 600 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 30
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.29

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ผลตอบรับจากชุมชนและโรงเรียน รวมถึงเครือข่ายกิจกรรมธรรมชาติมีความพึงพอใจอย่างสูง เนื่องจากเป็นโครงการที่ตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ที่ต้องการมีส่วนร่วมบำบัดผ่านแนวคิดของกิจกรรมธรรมชาติตามการระดมความคิดเห็นมาโดยตลอดของการดำเนินโครงการ ดังนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด จึงต้องการให้มีโครงการดำเนินการต่อไปเรื่อยๆ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น และสามารถขยายผลไปยังพื้นที่อื่นอย่างไรก็ตามยังมีการสะท้อนถึงความต้องการสร้างให้พื้นที่และแปลงผักดังกล่าวกลายเป็นต้นแบบของการทำกิจกรรมธรรมชาติผสมแนวคิดสวนบำบัด เพื่อให้เด็กพิเศษได้เรียนรู้ และสัมผัสประสบการณ์ด้านสวนบำบัดที่มากขึ้น (คุณครูอลิตา วงศ์ชัย ตำแหน่ง ครู (หัวหน้าหน่วยบริการบางไทร)

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์วิษณุ ศิลาน้อย
2. อาจารย์วีร ฐานัสสกุล
3. อาจารย์ผกามาศ เสียงธนะฤกษ์
4. อาจารย์วัชรกรณ์ ถมจอหอ

เครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ และดินปลูกจากขยะในชุมชน

ตำบลช่างเหล็ก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบลช่างเหล็ก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดำเนินการโครงการขับเคลื่อนโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศแบบบูรณาการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี 2564 ได้เริ่มโครงการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรดอกไม้ ยาสมุนไพรบรรเทาปวดลดอาการอักเสบ และดินปลูกที่เกิดจากการหมักของเศษวัสดุเหลือใช้จากครัวเรือน เพื่อใช้งานในแปลงปลูกผักสวนครัว ของโรงเรียนวัดช่างเหล็ก ซึ่งผลิตภัณฑ์ทั้งหมดนี้เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นความคิดค้นสูตรร่วมกัน ระหว่างคณาจารย์จากวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ กลุ่มแม่บ้านหมู่ 1 ตำบลช่างเหล็ก ตัวแทนครูโรงเรียนวัดช่างเหล็กและผู้นำชุมชน

ปี 2565 ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG (U2T for BCG) โดยต่อยอดจากโครงการเดิมของปี 2564 พัฒนาออกแบบบรรจุภัณฑ์ชั้นนอกของผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรดอกไม้ และ ยาสมุนไพรบรรเทาปวดลดอาการอักเสบ และวางแผนธุรกิจและการขายสินค้าออนไลน์ ปัจจุบันวางขายที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลช่างเหล็ก

ปี 2566 โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ได้ประชุมร่วมกับผู้อำนวยการอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ตัวแทนครูโรงเรียนวัดช่างเหล็กและผู้นำชุมชน เพื่อร่วมคิดค้นสูตรผลิตภัณฑ์สมุนไพรแบบประเภทร่วมดื่ม ซึ่งเป็นการต่อยอดจากการผลิตภัณฑ์ชาสมุนไพรดอกไม้ในปี 2565 โดยในการพัฒนานี้ จะใช้วัตถุดิบที่ได้จากแปลงปลูกผักสวนครัว ของโรงเรียนวัดช่างเหล็กที่ปลูกโดยใช้วัสดุปลูกที่เกิดจากการหมักของเศษวัสดุเหลือใช้จากครัวเรือน ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากผลผลิตที่ได้ดำเนินการในปี 2564 ดังนั้นผล ที่ได้จากโครงการครั้งนี้ นอกจากเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของคนในชุมชน แล้วน้ำสมุนไพรบำรุงสุขภาพพร้อมดื่ม และเปลี่ยนขยะให้เป็นดินปลูกด้วยถังขยะเปียกเพื่อปลูกวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตน้ำสมุนไพรบำรุงสุขภาพเป็นทางเลือกใหม่ให้แก่กลุ่มผู้บริโภคที่รักสุขภาพ เป็นการสร้างรายได้หมุนเวียนภายในชุมชนและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

กิจกรรมที่ 1

การผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพร เพื่อสุขภาพโดยกระบวนการผลิตเครื่องดื่มสมุนไพร เพื่อสุขภาพให้มีรสชาติดีและดื่มง่าย เน้นองค์ความรู้เรื่องแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยี่โท 2) เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลช่างเหล็ก 3) ครูและนักเรียนโรงเรียนวัดช่างเหล็ก 4) ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตัวแทนกำนันและผู้ใหญ่บ้าน 5) ประชาชนทั่วไปในตำบลช่างเหล็ก จำนวน 30 คน โดยการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

กิจกรรมที่ 2

เปลี่ยนขยะให้เป็นดินปลูกด้วยถังขยะเปียก โดยกระบวนการจัดการขยะอินทรีย์และขยะเปียกในครัวเรือน ใช้เทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพการย่อยขยะอินทรีย์และขยะเปียกในครัวเรือนประยุกต์ใช้องค์ความรู้และแนวทางการจัดการขยะอินทรีย์และขยะเปียก เพื่อเปลี่ยนเป็นดินปลูก

กระบวนการ

- กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ ได้แก่
- 1) เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางยี่โท
  - 2) เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลช่างเหล็ก
  - 3) ครูและนักเรียนโรงเรียนวัดช่างเหล็ก
  - 4) ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตัวแทนกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
  - 5) ประชาชนทั่วไปในตำบลช่างเหล็ก จำนวน 30 คน โดยการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเปลี่ยนขยะให้เป็นดินปลูกด้วยถังขยะเปียก โดยในการทำกิจกรรมจะดำเนินการภายใต้หลักการของการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ภาครัฐ : องค์การบริหารส่วนตำบลบางยี่โท โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลช่างเหล็ก ตัวแทนครูโรงเรียนวัดช่างเหล็ก และตัวแทนผู้นำชุมชน และอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน

ภาคประชาชน : ประชาชนทั่วไปในตำบลช่างเหล็ก นวัตกรรม (นางวิญญูเพ็ญ สุขสมโภชน์)

ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์เครื่องตีผสมปูนโพรใหม่ 2 ผลิตภัณฑ์ คือ สัตตรส และอัมลรส

ผลลัพธ์

- รายจ่ายเดิม 1,500 บาท/เดือน
- รายจ่ายใหม่ 500 บาท/เดือน
- รายจ่ายที่ลดลง 1,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 66.67
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.12

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

เกิดการร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและประชาชน ที่มีความสมมูลกัน 3 องค์ประกอบสำคัญ คือ ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องตีผสมปูนโพรใหม่ 2 ผลิตภัณฑ์ คือ สัตตรส และอัมลรส นี้ นอกจากจะขายได้จริงแล้วคนในชุมชนที่เข้าร่วม ยังสามารถนำไปทำเป็นเครื่องตีผสมปูนโพรเพื่อบำรุงสุขภาพที่ใช้ดื่มในครัวเรือนได้อีกด้วย และเนื่องจากการผลิตภัณฑ์เครื่องตีผสมปูนโพรใหม่นี้ใช้วัตถุดิบที่ได้จากแปลงผักสวนครัวของโรงเรียน ซึ่งเป็นแปลงผักที่ปลูกโดยไม่ใช้สารเคมี และใช้ปุ๋ยหมักที่ทำขึ้นมาเองจากโครงการ ปี 2564 จึงทำให้คนในชุมชนมีความตระหนักถึงคุณค่าที่ระบบนิเวศท้องถิ่นที่มีให้กับคนในชุมชน คือ ดินดี น้ำดีจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และเปลี่ยนขยะให้เป็นปุ๋ย ทำให้ชุมชนปลูกผักปลอดสารพิษ ที่สามารถเป็นอาหารที่ดีต่อสุขภาพของผู้ปลูกผักได้ ซึ่งการตระหนักดังกล่าวนี้ ทำให้คนในชุมชนโดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมในกิจกรรมร่วมกันคิดประเด็นการพัฒนาชุมชนตำบลช่างเหล็ก ไปสู่ชุมชนปลอดภัยและชุมชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในการดำเนินการในปีงบประมาณถัดไปของหมู่บ้าน

ชื่อกับผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิษฎา สวัสดิ์
2. อาจารย์ ดร. ศศิธร ทาสิน
3. อาจารย์วัชรภรณ์ ถมจื่อหอ

การพัฒนาสูตรปลาช่อนทอดกรอบสมุนไพร ตราบ้านช้าง และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ดำเนินการโครงการขับเคลื่อนโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศแบบบูรณาการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี 2564 ได้เริ่มโครงการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์พริกแกง ตราบ้านช้างและน้ำพริกเห็ด ตราบ้านช้าง เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) เป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นการคิดค้นสูตรร่วมกับวิสาหกิจชุมชนน้ำพริกแม่บางไทร จนได้รับ อย. จากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และผลิตภัณฑ์น้ำพริกเห็ด ตราบ้านช้างเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้ มผช. (มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน) ตามลำดับ

ปี 2565 ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG (U2T for BCG) โดยต่อยอดจากโครงการเดิมของปี 2564 พัฒนาออกแบบบรรจุภัณฑ์ขึ้นนอกของผลิตภัณฑ์พริกแกง ตราบ้านช้างและน้ำพริกเห็ด ตราบ้านช้าง และวางแผนธุรกิจและการขายสินค้าออนไลน์ ปัจจุบันวางขายตามร้านค้าทั่วไป ศูนย์ศิลปะอาชีพเกาะเกิด และ TOPS market ส่วนโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานรากมีการทบทวนและวิเคราะห์ศักยภาพวางแผนพัฒนาศักยภาพตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและเตรียมความพร้อมผู้วัยเกษียณ ได้สอบถามความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุเกิดเป็นกิจกรรมอบรมการทำผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานและการทำผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างมือ เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านอาชีพแก่ผู้สูงอายุ

ปี 2566 โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ได้ประชุมร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนน้ำพริกแม่บางไทร มีการร่วมคิดค้นสูตรผลิตภัณฑ์ขึ้นใหม่ โดยใช้วัตถุดิบเห็ดและสมุนไพรที่มีในชุมชน ต่อเนื่องจากปี 64 - 65 และใช้ปลาช่อนซึ่งเป็นวัตถุดิบหนึ่งที่ใช้ในการทำน้ำพริกปลาย่าง น้ำพริกปลาย่างนรกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ปลาช่อนทอดกรอบสมุนไพร ตราบ้านช้าง เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ของชุมชนเป็นทางเลือกใหม่ให้แก่กลุ่มผู้บริโภคที่รักสุขภาพ และเป็นการสร้างรายได้หมุนเวียนภายในชุมชน

กิจกรรม การพัฒนาสูตรปลาช่อนทอดกรอบสมุนไพร ตราบ้านช้าง และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการคือประชาชนในพื้นที่ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 50 คน โดยการจัดกิจกรรมอบรม 2 กิจกรรมย่อย ได้แก่ 1) อบรมพัฒนาสูตรปลาช่อนทอดกรอบสมุนไพร ตราบ้านช้าง และ 2) อบรมพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ภาครัฐ : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนน้ำพริกแม่บางไทร

ภาคประชาชน : ประชาชนในพื้นที่ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต

สูตรผลิตภัณฑ์ปลาช่อนทอดกรอบสมุนไพร ตราบ้านช้าง

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 20,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 25,000 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่ม 5,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 25
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 4.23

ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

จากการอบรมการพัฒนาสูตรปลาช่อนทอดกรอบสมุนไพร ตราบ้านช้าง และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จากการสัมภาษณ์นางจรัสศรี อูธร ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนน้ำพริกแม่นางบางไทร การร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัย ในการดูแลชุมชน ชุมชนของเราได้รับโอกาสแบบนี้มีน้อยมาก ตัวแม่เองได้ประโยชน์จากโครงการของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ อย่างมากในการขอ อย. ผลิตภัณฑ์เห็ดน้ำพริก เมื่อปี 2564-2565 เพื่อยกกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าของตำบลช้างใหญ่ ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ มีความเข้มแข็งขึ้น ทำให้มีความกล้าที่จะพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และทำการตลาด เพราะเรามี อย. แล้ว ปี 2566 นี้ มีปลาช่อนเยอะ เมื่อมีผลผลิตมากเกินจำหน่าย เราต้องร่วมกันคิดด้วยกันกับอาจารย์ จึงได้มีความคิดที่จะแปรรูปปลาช่อนในสูตรต่างๆ จนออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ปลาช่อนทอดกรอบสมุนไพร เพื่อให้ได้มูลค่าเพิ่ม แม่ดีใจที่เราได้คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้วิสาหกิจชุมชนเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ และเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกนาฏ พรหมนคร
2. อาจารย์วิศวรรณ์ พัชรวิชญ์
3. อาจารย์จุฑามาศ เกียรเวช
4. อาจารย์ธันง์ ชาญกิจชัยโง
5. อาจารย์วัชรกรณ์ ถมจ่อหอ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์สูตรปลาผงโรยข้าว

ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาผงโรยข้าวให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุล ดังนั้น คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏโลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มอบหมายให้ทางผู้จัดการพื้นที่และคณะกรรมการดำเนินงานร่วมกับผู้นำชุมชนชาวบ้านเชียงรากน้อย ดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานรากน้อย โดยผ่านกิจกรรมการประชุมทบทวนผลิตภัณฑ์ กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสูตรปลาผงโรยข้าวพร้อมการออกแบบโลโก้ และกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเทคนิคการตลาดและการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์

กิจกรรมที่ 1

ประชุมทบทวนผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนเชียงรากน้อย ตำบลเชียงรากน้อย

กระบวนการ

ดำเนินการประสานงานภาคีเครือข่ายจัดกระบวนการกิจกรรมการประชุมทบทวนผลิตภัณฑ์ ตำบลเชียงรากน้อย ณ บ้านคุณยายสายหยุด ผ่านเครื่องมือการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) ซึ่งกิจกรรมนี้ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์เป็นสูตรปลาผงโรยข้าวที่พัฒนาจากรสชาติดั้งเดิม มาเป็นสูตรรสชาติต้มยำ

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และชุมชนเชียงรากน้อย ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลลัพธ์

ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาผงโรยข้าวจากรสชาติดั้งเดิมมาเป็นรสชาติต้มยำ

กิจกรรมที่ 2

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลาผงโรยข้าว ในกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสูตร และการออกแบบโลโก้ผลิตภัณฑ์ปลาผงโรยข้าว

กระบวนการ

นำผลลัพธ์ที่ได้ในกิจกรรมที่ 1 ดำเนินจัดกิจกรรมร่วมกัน การออกแบบโลโก้ผลิตภัณฑ์ปลาผงโรยข้าว ณ บ้านของ คุณยายสายหยุด ซึ่งได้เชิญวิทยากร มาให้ความรู้ในเรื่องการออกแบบโลโก้ผลิตภัณฑ์ปลาผงโรยข้าวของชุมชนเชียงรากน้อย โดยร่วมกันเล่าเรื่องราวและร่วมกันระดมความคิดออกแบบโลโก้ผลิตภัณฑ์ปลาผงโรยข้าวโดยผ่านเครื่องมือการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking)

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และชุมชนเชียงรากน้อย ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลลัพธ์

ผลิตภัณฑ์สูตรปลาผงโรยข้าว โลโก้ เกิดการรวมตัวกัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในชุมชนและคณะดำเนินงาน

กิจกรรมที่ 3

การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ผลิตภัณฑ์ปลาผองโรยข้าวกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เทคนิคการตลาดและการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ปลาผองโรยข้าวของชุมชน เชียงรากน้อย

กระบวนการ

ประสานงานเชิงวิทยากรอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยผ่านกระบวนการกลุ่ม นำออกแบบและจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจในด้านเทคนิคการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปลาผองโรยข้าวของชุมชนเชียงรากน้อย ณ วัดเชียงรากน้อย

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และชุมชนเชียงรากน้อย ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลผลิต

ได้ช่องทางการจัดจำหน่ายและสื่อประชาสัมพันธ์ ตลอดจนเกิดการรวมตัวกันของชาวบ้านเชียงรากน้อย ในด้านการหาช่องทางการเพิ่มรายได้

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 2,700 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 3,870 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,170 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 43.33
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.09

• ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ผลตอบรับของชุมชนจากการลงไปมีส่วนร่วม มีความพึงพอใจที่ได้ใช้ทรัพยากรภายในพื้นที่ และสิ่งที่ตนถนัดนั้น มาสร้างรายได้เพิ่มเติม พร้อมทั้งยังมีสูตรใหม่ ทำให้พวกเขาเห็นว่าแหล่งช่องทางรายได้ที่เพิ่มขึ้นนั้นมีหลากหลายวิธีในการหาเงิน และยังมีกรยกระดับสินค้าไปสู่รูปแบบของออนไลน์ สอดรับกับความต้องการของชุมชน

ชื่อกับผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์เบญจนาศิริวัฒน์ ไกรทิพย์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชยพล ใจสูงเนิน
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์
4. อาจารย์นิตย์ เนียงน้อย
5. อาจารย์ผกามาศ เสียงระณะฤกษ์

การสร้างชุดเพาะต้นอ่อนพีชอร์แกนิก แบบสร้างรายได้

ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน พื้นที่ตำบลบางไทร เป็นพื้นที่ประชากรในชุมชนทำเกษตรกรรมนาข้าวและยังไม่มีสินค้าประจำตำบล ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้เข้ามามีบทบาทกับชุมชนเพื่อจัดกิจกรรมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนี้

โครงการระยะที่ 1 ปี 2564 ได้ดำเนิน ลำดับที่ 1 การอบรมและฝึกปฏิบัติการยกระดับผลิตภัณฑ์น้ำยาซักผ้าสูตรบางไทรด้วยตนเอง และได้ผลิตภัณฑ์น้ำยาซักผ้ากลิ่นน้ำนมข้าว สูตรบ้านบางไทร ลำดับที่ 2 อบรมและออกแบบตลาดเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาตลาดตามแนวทางการพลิกโฉม ลำดับที่ 3 อบรมและปฏิบัติทำผลิตภัณฑ์น้ำมันนวดคลายเส้นบ้านบางไทร และได้ผลิตภัณฑ์ยาหม่องเพ็ญทาย 4 สูตร จนสามารถจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านบางไทร และลำดับที่ 4 อบรมและฝึกปฏิบัติการทำธนาคารใบไม้เพื่อทำปุ๋ยหมักบางไทร เพื่อให้ได้สูตรปุ๋ยหมักจากใบไม้ในชุมชน

โครงการระยะที่ 2 ปี 2565 ได้ดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพ็ญทายบาล์ม ด้วยรูปแบบตลับสไลด์ เพื่อตอบโจทย์ทุกรุ่นทุกรวัย ซึ่งในปี 2566 คณะทำงาน ผู้นำชุมชน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านบางไทร เล็งเห็นด้านสุขภาพ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้นภายในชุมชน จึงมีความคิดในการต่อยอดสูตรปุ๋ยหมักจากใบไม้ในชุมชนสูตรบ้านบางไทร เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้ปลูกพืชผักสวนครัวไว้ประกอบอาหารในครัวเรือน ดังนั้นคณะได้ร่วมทำงานกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านบางไทร และบุคคลที่สนใจส่งเสริมการเพาะปลูกต้นอ่อนหลากหลายชนิด เพื่อตอบโจทย์สุขภาพคนในชุมชน และสาธิตการสร้างรายได้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านบางไทร

กิจกรรมการสร้างชุดเพาะต้นอ่อนพีชอร์แกนิกแบบสร้างรายได้

• กระบวนการ

กระบวนการกลุ่มเป้าหมาย 50 คน โดยมีกิจกรรมย่อย 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมการสร้างชุดเพาะต้นอ่อนพีชอร์แกนิกแบบสร้างรายได้ ซึ่งจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างชุดเพาะต้นอ่อนพีชอร์แกนิกแบบสร้างรายได้

• ภาครัฐหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, องค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร, กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านบางไทร ตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต

- ได้ผลิตภัณฑ์ ชุดบล็อกลูกต้นอ่อน จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์
- เกิดสื่อการประชาสัมพันธ์ จำนวน 2 ชิ้น
- ได้ช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์ จำนวน 1 ช่องทาง

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 14,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 15,500 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 10.71
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.01

ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ชาวบ้านในชุมชนรู้สึกชอบมาก ทุกคนได้รับความรู้ สามารถนำไปทำประกอบอาชีพได้ ตีใจที่ได้ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น ชุมชนได้รับการตอบรับที่ดี ทำให้ตำบลบางไทร มีผลิตภัณฑ์เป็นของตัวเอง ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ ชาวบ้านในชุมชนสามารถที่จะเอาไปใช้และบอกต่อในพื้นที่ใกล้เคียงหรือคนรู้จักได้ และทำให้เกิดการรวมกลุ่มสร้างอาชีพ ทำให้เกิดการสร้างรายได้ รู้สึกมั่นคงขึ้น รวมถึงกลุ่มคนผู้สูงอายุมีความสุข ไม่เครียด ชอบคุณทางมหาวิทยาลัยที่ให้โอกาสและมอบโอกาสให้กับชุมชนบางไทร

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ศิริวรรณ พลเศษ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพล ปทุมมาเกษร
3. อาจารย์กิตติศักดิ์ วาศสันทัต
4. อาจารย์ภัทรภรณ์ เหมือศรี
5. อาจารย์ปณณานันท์ พันธแก่น

การผลิตกระดาษผักตบชวา

เพื่อการต่อยอดเป็นภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชน ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 โดยตำบลบางพลี ยังไม่มีผลิตภัณฑ์เป็นแบรนด์ของชุมชน ทางทีมงานมหาวิทยาลัยจึงได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชนที่มีอยู่เดิมแล้วให้ดียิ่งขึ้นโดยให้ชาวบ้านเลือก เพื่อจะเป็นแบรนด์ของชุมชน ได้แก่ คอนเฟลคจากข้าวแยมมะพร้าว ลูกประคบสมุนไพร ผลิตภัณฑ์กันกระแทก และปุยหมักจากผักตบชวา ซึ่งปี พ.ศ. 2564 จะเน้นจากกลุ่มเป้าหมายมาอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ให้ได้ตามมาตรฐาน ต่อมาปี พ.ศ. 2565 ชุมชนได้เลือกผลิตภัณฑ์เป็นผักตบชวากันกระแทก และแยมมะพร้าวมาเป็นแบรนด์ของชุมชน ตั้งในปี พ.ศ. 2565 ทางทีมงานมหาวิทยาลัยจึงได้เน้นการอบรมการส่งเสริมการตลาดให้กับชุมชน รวมถึงการทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้กับผลิตภัณฑ์เป็นผักตบชวากันกระแทก และแยมมะพร้าว แต่ช่องทางการตลาดยังมีแค่ช่องทางเดียวและยังไม่มีเครือข่าย ดังนั้น ปี พ.ศ. 2566 ทีมมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จึงพยายามที่จะขยายได้หลายช่องทางให้กับชุมชน โดยการขยายเครือข่ายร่วมมือกัน โดยเฉพาะการร่วมมือกับ กศน. อำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากเป็นต้นแบบการดำเนินธุรกิจตามแนวทางการเพิ่มมูลค่าผักตบชวาแบบครบวงจรที่ประสบความสำเร็จ มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาหลากหลายช่องทางการขายที่มาก ดังนั้นจะขอร่วมมือกับ กศน. อำเภอกาชี สร้างเครือข่าย เพื่อช่องทางการขายที่มากขึ้น สร้างเครือข่ายส่งขายต่อไปให้ตลาดที่ใหญ่ขึ้น ขยายเครือข่ายร่วมมือกันสร้างเครือข่ายเพื่อการพัฒนาาร่วมกัน ช่วยกันทำและไปขายรวมกัน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 1 การกำาผลิตภัณฑจากผักตบชวา “การกำากระดาษจากผักตบชวา”

กระบวนการ

ประชุมและลงพื้นที่เพื่อวางแผนก่อนดำเนินโครงการ โดยประชุมชาวบ้านทำความเข้าใจ ร่วมมือในการให้ข้อมูลที่ชัดเจน และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เป็นปัญหาร่วม เพื่อที่จะได้ความต้องการของชุมชนที่แท้จริง ที่สนใจผลิตกระดาษจากเส้นใยผักตบชวาที่จะได้รับการอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตกระดาษจากคณะวิจัย และจะมีการดำเนินกิจกรรมการผลิตกระดาษอีกในอนาคต โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีครั้งนี้ได้มีการกำหนดรายละเอียดเนื้อหา ซึ่งสามารถเพิ่มองค์ความรู้ใหม่ให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม และเป็นการต่อยอดองค์ความรู้เดิม เพื่อให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ได้ และเพิ่มแนวทางในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ และสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวบ้านได้

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มศูนย์ฝึกมีชีวิต ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ตำบลไม้ล้อม อำเภอกาฬี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลผลิต

เกิดองค์ความรู้ และสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วยเศรษฐกิจ BCG โดยได้องค์ความรู้ที่สามารถนำมาทำเป็นอาชีพเสริมได้ คือ การผลิตกระดาษผักตบชวา และภาชนะจากผักตบชวา

กิจกรรมที่ 2 การทำผลิตภัณฑ์จากผักตบชวา “การทำภาชนะจากผักตบชวา”

กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเดิมที่เคยผลิตผักตบชวากันกระแตก จำนวน 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มผู้นำชุมชน และกลุ่มชาวบ้าน (หมู่ 1 - 5) ตำบลบางพลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การลงพื้นที่สำรวจกลุ่มเป้าหมายในแต่ละพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวทางการถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งด้านทฤษฎี และปฏิบัติ โดยแบ่งการอบรมเป็น 2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มชาวบ้าน (หมู่ 1-5) เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตกระดาษผักตบชวา และการทำภาชนะจากผักตบชวา จำนวน 20 คน และอบรมให้ความรู้ช่องทางการตลาดผลิตภัณฑ์จากผักตบชวาแบบครบวงจร จำนวน 20 คน กลุ่มผู้นำชุมชน และชาวบ้าน

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มศูนย์ฝึกมีชีวิต ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ตำบลไผ่ล้อม อำเภอกาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ภาชนะต้นแบบจากเยื่อผักตบชวา

ผลลัพธ์

- ผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์
- รายได้เดิม 9,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 11,064 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 2,064 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 22.93
- ผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.38

ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

โครงการนี้มีผลตอบรับและเสียงสะท้อนจากชุมชนในด้านบวก เนื่องจากด้วยโครงการนี้ไปพัฒนาชุมชน นำองค์ความรู้มาพัฒนาชุมชน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากขึ้น ทำให้ชุมชนเห็นว่าคุณค่าความรู้จากการดำเนินโครงการสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วยเศรษฐกิจ BCG โดยต้ององค์ความรู้ที่สามารถนำมาทำเป็นอาชีพเสริมได้

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรณรต ศรีสุนนท์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตชล อ่างมณี
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวภา แสงพยับ
4. อาจารย์ปรียามา เมืองนก

การพัฒนาที่ยั่งยืน จากวัฒนธรรมชาติและผลิตภัณฑ์ เข็มกลัดดอกไม้จากพืชในนาข้าว

ตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พื้นที่ตำบลบางยี่โท เป็นหนึ่งใน 48 ตำบลภาคีเครือข่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ที่ได้รับการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2564 ผ่านกิจกรรมการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มอาชีพดอกไม้ประดิษฐ์จากต้นโสน การพัฒนาผลิตภัณฑ์โสนอโรมา สุนทรภะยาสารทออร์แกนิก และบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้กับกลุ่มอาชีพกระดาษสา และกลุ่มอาชีพดอกไม้ประดิษฐ์จากต้นโสน การส่งเสริมสุขภาพอนามัยให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ผ่านกิจกรรมสะเต็มถึงขยะอัจฉริยะเสี่ยงสัมผัส และการพัฒนาช่องทางทางการประชาสัมพันธ์และจำหน่ายสินค้า แต่อย่างไรก็ดี ศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ตำบลบางยี่โทยังสามารถเติมเต็มและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคมได้อีกมาก อีกทั้งจากการสำรวจและเก็บข้อมูลในโครงการพัฒนาสมรรถนะกำลังคนขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และชุมชนนวัตกรรมเชิงพื้นที่ที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย พบว่า พื้นที่ตำบลบางยี่โท ยังมีต้นทุนทรัพยากรในท้องถิ่นที่สามารถนำมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนได้อย่างหลากหลาย

ดังนั้น ในปี 2566 คณะกรรมการดำเนินงาน คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นกลุ่มเยาวชนนอกระบบโรงเรียน ผู้สูงอายุ แม่บ้าน และเกษตรกรที่ว่างจากภารกิจในช่วงกลางวัน มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาทักษะอาชีพร่วมกับกลุ่มอาชีพดอกไม้ประดิษฐ์จากต้นโสน โดยเลือกใช้วัสดุจากธรรมชาติที่มีในท้องถิ่นมาเป็นวัตถุดิบหลักในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อม ชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาสีย้อมแผ่นโสนจากวัสดุธรรมชาติ สำหรับผลิตภัณฑ์โสนอโรมา

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย : เด็ก ผู้สูงอายุและประชาชน ตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่สนใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 35 คน

กระบวนการ : อบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติสำหรับผลิตภัณฑ์โสนอโรมา

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มอาชีพดอกไม้ประดิษฐ์จากต้นโสน ตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

• ผลผลิต

1. ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ สีย้อมจากวัสดุธรรมชาติ จำนวน 4 สี คือ สีแดง-ชมพู สีเหลือง สีเขียว และสีฟ้า-คราม ที่มีความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เหมาะสำหรับนำมาย้อมสี
2. ได้องค์ความรู้เรื่องสูตรการย้อมสีจากวัสดุธรรมชาติแต่ละชนิด เพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์เดิม คือ โสนอโรมา (sano-aroma) ทำให้ดอกไม้ประดิษฐ์จากแผ่นโสนมีสีให้เลือกมากกว่า 1 สี

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชือกถักดอกไม้จากวัชพืชในนาข้าว

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย : เด็ก ผู้สูงอายุและประชาชน ตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่สนใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 35 คน

กระบวนการ : อบรมเชิงปฏิบัติการผลิตเชือกถักดอกไม้จากวัชพืชในนาข้าว

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

1. กลุ่มอาชีพดอกไม้ประดิษฐ์จากต้นโสน ตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เกษตรกรตำบลบางยี่โท อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่มีแปลงนาติดกับบ้านเรือน

• ผลผลิต

1. ได้ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ใหม่ จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ คือ เข็มกลัดดอกไม้ประดิษฐ์จากต้นโสน
2. ได้ภาคีเครือข่ายระหว่างกลุ่มอาชีพกับเกษตรกรในตำบลบางยี่โท

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 3,990 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 5,910 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,920 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 48.12
- ผลตอบแทนทางสังคม SROI 1.63

ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

กลุ่มเยาวชนนอกระบบโรงเรียน ผู้สูงอายุ แม่บ้าน และเกษตรกรที่ว่างจากภารกิจในช่วงกลางวันเกิดการพัฒนาทักษะ และได้ความรู้เกี่ยวกับสีย้อมจากวัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น เช่น ใบมะม่วง ลูกมะม่วงทาวมะนาวโท และสามารถนำต่อยอด คือ นำไปใช้ย้อมสีผ้าเพื่อเพิ่มมูลค่าได้

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธวัชรัตน์ ปิ่นทอง
2. อาจารย์ปารณีย์ พุกษาชาติ
3. อาจารย์ศรัณยา ฤกษ์ขำ
4. อาจารย์เพ็ญศรี จิตบุตร

กระเป๋าก๋อก๊อก สร้างรายได้

ตำบลบ้านกลึง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่ในปีงบประมาณ 2564 ได้ดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ ได้แก่ 1) การพัฒนา สัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ ส่งเสริมการประกอบอาชีพใหม่ในชุมชน ผลิตหมูส้ม ออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ สำหรับผลิตภัณฑ์หมูส้ม การจัดตั้งกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์หมูส้ม 2) การสร้างและพัฒนา Creative Economy มีการ จัดตั้งกลุ่มแกนนำขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในชุมชนจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวในชุมชน และ 3) การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม/Circular Economy การลดขยะต้นทาง (ปุ๋ยในถังมหัศจรรย์) โดยการนำเศษผักเศษอาหารมาทำเป็นปุ๋ยปลูกพืช การดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่ในปีงบประมาณ ปีงบประมาณ 2565 ได้มีการพัฒนาส่งเสริมการตลาดและการขายผลิตภัณฑ์ หมูส้มผ่านช่องทางออนไลน์และหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อสร้างการรับรู้มากขึ้น และยกระดับการท่องเที่ยว เชิงประวัติศาสตร์และวิถีพุทธ

ในปี 2566 จากการประชุมสอบถามความต้องการ และปัญหาของชุมชน ได้ข้อมูลถึงความต้องการที่จะสร้าง รายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุตำบลบ้านกลึง ผ่านการรวมกลุ่ม สร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน จักสานกระเป๋าก๋อก๊อก ตำบลบ้านกลึง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานกระเป๋ากัดตอก ตำบลบ้านกล้วย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กระบวนการ

การพัฒนาตำบลบ้านกล้วย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประชาชนในพื้นที่ร่วมโครงการ จำนวน 40 คน ประกอบด้วย กลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วม 1. เจ้าหน้าที่ อบต.บ้านกล้วย 2. ผู้นำชุมชน 3. ตัวแทนกลุ่มอาชีพประชาชน ในพื้นที่ โดยมีการประชุมเพื่อการวางแผนการดำเนินงานแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานกระเป๋ากัดตอก และการอบรม การสร้างอัตลักษณ์ชุมชนผ่านผลิตภัณฑ์จักสานกระเป๋ากัดตอก

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

อบต.บ้านกล้วย วัดป้อมแก้ว โรงเรียนวัดแก้ว (ประชโชติวิทยากรณ์) กศน.ตำบลบ้านกล้วย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลลัพธ์

นวัตกรรมเป็นกระบวนการผลิตหวายเทียมสร้างกระเป๋าจักสานรูปทรงกัดตอกที่มีความงดงามสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่บ้านกล้วย โดยการสร้างผลิตภัณฑ์รูปทรงกัดตอกอันเป็นกระเป๋ากัดตอกที่ไม่เคยมีมาก่อน และองค์ความรู้ในการประกอบสร้างนั้นเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ชาวบ้านได้เรียนรู้ ถ่ายทอดจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการทำกระเป๋าจักสาน ดังนั้นองค์ความรู้ดังกล่าวจึงเป็นสิ่งใหม่สำหรับชาวบ้านที่สามารถนำมาขายยกระดับสถานะทางเศรษฐกิจ และพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยการทำกระเป๋าจักสาน เพื่อขายอันเป็นของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จักสานกระเป๋ากัดือก เพื่อส่งเสริมการตลาดของกลุ่มผู้สูงอายุและนักเรียนโรงเรียนวัดแก้วอย่างมีส่วนร่วม ตำบลบ้านกลึง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กระบวนการ

การพัฒนาตำบลบ้านกลึง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประชาชนในพื้นที่ร่วมโครงการ จำนวน 40 คน มีการอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์จักสานกระเป๋ากัดือก เพื่อส่งเสริมการตลาด

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

อบต.บ้านกลึง วัดป้อมแก้ว โรงเรียนวัดแก้ว (ประโชติวิทยากรณ์) กศน.ตำบลบ้านกลึง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลผลิต

การมีส่วนร่วม ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสร้างกระเป๋ากัดือกที่เป็นรูปแบบอัตลักษณ์ของพื้นที่ คือ กัดือก โดยร่วมทำกิจกรรมกับเด็กภายในโรงเรียน และ อบต.บ้านกลึง กศน.บ้านกลึง

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 2,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 2,500 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 25
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.13

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

นายวิวัฒน์ สุขสมศักดิ์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแก้ว (ประโชติวิทยากรณ์) กล่าวว่าชื่นชมคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยและทีใจที่ชุมชนได้นำอัตลักษณ์มาสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงมีความพึงพอใจกับการได้ออกแบบร่วมทำกระเป๋ากัดือกขึ้นมา เพราะไม่เพียงแต่เป็นกระเป๋าสานที่สะท้อนตัวตนของบ้านกลึง ยังเป็นกระเป๋าสานที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ สะดวกแก่การพกพา นอกจากนี้ยังได้มีการทำกิจกรรมร่วมกันภายในชุมชนและนักเรียนภายในโรงเรียน พวกเราชาวบ้านกลึงจึงเกิดความพึงพอใจเป็นอย่างมากในการได้สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์วิษณุ ติลาน้อย
2. อาจารย์วิรุทธ ฐานัสสกุล
3. อาจารย์ผกาภาศ เสียงระณะฤกษ์
4. อาจารย์วัชรภรณ์ ฌมจthroat
5. อาจารย์วราวุฒิ คำพานุช

โครงการร่วมด้วย ช่วยพัฒนาเห็ดตะกักร้า และต่อยอดพัฒนา เห็ดเขย่าปรุงรส

ตำบลบ้านเกาะ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดยในปี 2564 โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบล สร้างรากแก้วให้ประเทศแบบบูรณาการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย ของตำบลบ้านเกาะ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีการพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ ได้แก่ กิจกรรมการยกระดับและพัฒนาอาชีพขนมไทยพื้นบ้าน โมจิอ่อนไส้ข้าวตอก และการนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชน ได้แก่ กิจกรรมเสริมสร้างองค์ความรู้ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ โดยส่งเสริมสุขภาพในกลุ่มเปราะบางโดยส่งเสริมการทำผลิตภัณฑ์ คือน้ำมันเหลือง ยาสมุนไพร และลูกประคบ การเพิ่มรายได้หมุนเวียนให้แก่ชุมชน ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย การทำปุ๋ยชีวภาพจากเศษวัสดุท้องถิ่น และการใช้หมอนแมลงวันลาย ในการย่อยขยะอินทรีย์ที่สามารถนำมาใช้เป็นปุ๋ยชีวภาพ และในปี 2565 เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างมาตรฐานในการผลิต พัฒนาความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ และการออกแบบที่ทันสมัย การจัดทำตลาดออนไลน์ในการสร้างรายได้ อย่างไรก็ตามเนื่องจากตำบลบ้านเกาะ ส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร โครงการในปีนี้จะต่อยอดในการเพิ่มขีดความสามารถในทางการเกษตรโดยใช้ทรัพยากรจากท้องถิ่น เช่น ฟางข้าวมาใช้ในการเพาะเห็ด และยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปเป็นอาหารได้หลายชนิด

กิจกรรมการอบรมพัฒนาทักษะการเพาะเห็ดตะกร้า ธาตุอาหารเสริมเห็ด และอาหารแปรรูปจากเห็ด

• กระบวนการ

จากการศึกษาบริบทชุมชนพบว่าประชาชนในพื้นที่ตำบลบ้านเกาะ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำให้มีฟางข้าวเหลือทิ้งอยู่ปริมาณมาก ทางโครงการจึงเกิดแนวคิดในการนำฟางข้าวมาใช้ประโยชน์ ในการเพาะเห็ดตะกร้า และทำธาตุอาหารเสริมเห็ด เพื่อสร้างทักษะด้านการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้และลดค่าใช้จ่ายให้กับชุมชน นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำเห็ดทอดกรอบ ปูรungsต์ด้วยผงปูรungsต์เห็ด ในการต่อยอดในเชิงพาณิชย์

• **ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง** องค์การบริหารส่วนตำบล และร่วมกับชาวบ้านชุมชนตำบลบ้านเกาะ

• **ผลลัพธ์** ผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เห็ดตะกร้า และเห็ดปูรungsต์

ผลลัพธ์

- **เห็ดตะกร้า**
  - รายได้เดิม 5,000 บาท/เดือน
  - รายได้ใหม่ 7,000 บาท/เดือน
  - รายได้ที่เพิ่มขึ้น 2,000 บาท/เดือน
  - คิดเป็นร้อยละ 40
- **เห็ดเขย่าปรุรง**
  - รายได้เดิม 5,000 บาท/เดือน
  - รายได้ใหม่ 8,000 บาท/เดือน
  - รายได้ที่เพิ่ม 3,000 บาท/เดือน
  - คิดเป็นร้อยละ 60
- ค่าผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (SROI) 2.18

ผลตอบแทนหรือเสียสละก้อนจากชุมชน

ชุมชนตำบลบ้านเกาะ มีผู้นำชุมชนที่สามารถเป็นต้นแบบในการสร้างชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ประกอบกับเป็นชุมชนที่มีทักษะในการดำเนินวิถีชีวิตแบบเกษตรพอเพียง มีการดูแลช่วยเหลือเกื้อกูล และแบ่งปันกัน การนำมาซึ่งโครงการที่ไปช่วยส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพให้กับชุมชนที่สามารถเพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายให้กับครอบครัว ทำให้ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นอย่างดี ชุมชนมีความต้องการให้ทางมหาวิทยาลัย ฯ ดำเนินกิจกรรมไปอย่างต่อเนื่อง เพราะกิจกรรมที่มีประโยชน์กับชุมชนเป็นอย่างมาก สามารถสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว รวมทั้งเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมตามศักยภาพของตนเองทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีของคนในชุมชนที่จะช่วยเหลือและแบ่งปันกัน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน วิทยานุรักษ์
2. อาจารย์ ดร.ฐิติมา เกษาทอม
3. อาจารย์ ดร.ทวารดา วีระพันธ์
4. อาจารย์ ดร.จรัมพร ทีอำมาตย์
5. อาจารย์วิษณุ ศิลาน้อย

งานศิลปป้อนปั้นเรือพื้นบ้านไทย จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์

ตำบลบ้านแปง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก กิจกรรมยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้ฯ ตำบลบ้านแปง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และชุมชนบ้านแปง ตำบลบ้านแปง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปี 2564 โดยดำเนินกิจกรรมอบรมการออกแบบและฝึกปฏิบัติการจัดทำและเพิ่มมูลค่าของสินค้าการท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่นบ้านแปงให้มีลักษณะโดดเด่น และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นในปี 2565 มีจัดทำของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและมีความเฉพาะตัวของชุมชน เพื่อรับรองการท่องเที่ยวในตำบลบ้านแปง อาทิ ของที่ระลึกสินค้าเรือโบราณขนมไทย หมี่กรอบ และสินค้าอื่นๆ ที่พร้อมวางจำหน่าย และในปี 2565 มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เรือโบราณ ให้สวยงามมีมาตรฐานโดยพัฒนาเรือพื้นบ้านไทยเพิ่ม 5 แบบ ทำบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์และช่องทางจัดจำหน่ายแบบออนไลน์

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์พวงกุญแจแบบใหม่

กระบวนการ

ผู้จัดการพื้นที่ คณะกรรมการดำเนินงาน ผู้นำชุมชน ประชาชนชุมชน และสมาชิกชุมชนบ้านแปง ประชุมกลุ่มย่อยร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมาย วางแผน และดำเนินการพัฒนาผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน กระทั่งได้ผลิตภัณฑ์พวงกุญแจแบบใหม่เรือพื้นบ้านไทย 5 แบบ ดังนี้ เรือหมู เรือบต เรือแจว เรือมาด และเรือเอี่ยมจุ้น

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และชุมชนบ้านแป่ง ตำบลบ้านแป่ง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลลัพธ์

ผลิตภัณฑ์พวงกุญแจเรือพื้นบ้านไทย 5 แบบ ประกอบด้วย เรือหมู เรือบต เรือแจว เรือมาต และเรือเอี่ยมจุ่น

กิจกรรมที่ 2 การออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์รักษ์โลก

กระบวนการ

ผู้จัดการพื้นที่ คณะกรรมการดำเนินงาน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน และสมาชิกชุมชนบ้านแป่ง ประชุมกลุ่มย่อย ร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมาย วางแผน และดำเนินการออกแบบตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์รักษ์โลก กระทั่งได้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สำหรับพวงกุญแจเรือพื้นบ้านไทย

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และชุมชนบ้านแป่ง ตำบลบ้านแป่ง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลลัพธ์

บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สำหรับพวงกุญแจเรือพื้นบ้านไทย

กิจกรรมที่ 3 การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านรูปแบบตลาดออนไลน์

กระบวนการ

ผู้จัดการพื้นที่ คณะกรรมการดำเนินงาน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชุมชน และสมาชิกชุมชนบ้านแบ่ง ประชุมกลุ่มย่อย ร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมาย วางแผน และดำเนินการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านรูปแบบตลาดออนไลน์ กระทั่งได้ สื่อประชาสัมพันธ์และช่องทางจัดจำหน่ายแบบออนไลน์ 1 ช่องทาง

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ และชุมชนบ้านแบ่ง ตำบลบ้านแบ่ง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลผลิต

สื่อประชาสัมพันธ์และช่องทางจัดจำหน่ายแบบออนไลน์ 1 ช่องทาง

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 1,500 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 1,650 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 150 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 10
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.15

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

การดำเนินโครงการในปี 2566 ตั้งแต่เริ่มต้น กระทั่งเสร็จสิ้นโครงการได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง จากชุมชน มีความเข้าใจต่อกันและแสดงความคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ยกย่องระดับ เศรษฐกิจฐานรากของชุมชน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนได้

ชื่อกับผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชยพล ใจสูงเนิน
2. อาจารย์อริญญา มุกตและ
3. อาจารย์เบญจนาศิริวัฒน์ ไกรทิพย์
4. อาจารย์นิมิตต์ เนียงน้อย
5. อาจารย์วราวุฒิ คำพานูช

ยกระดับขนมไทยและบรรจุภัณฑ์ขนมบ้านม้าสู่ตลาดออนไลน์

ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ลงไปดำเนินการในพื้นที่หรือชุมชน เช่น โครงการด้านเกษตรสมัยใหม่ ด้านการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน ท่องเที่ยวชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุน SMEs ในพื้นที่ ไทยใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่มีอยู่ ทำงานประสานและร่วมงานกับจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้การทำงานบูรณาการนี้ยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมรายตำบลที่สามารถนำไปสู่การลดความยากจนอย่างมีเป้าหมายชัดเจน (Targeted Poverty Alleviation) ในการดำเนินการของมหาวิทยาลัยในพื้นที่ทั่วประเทศจะมุ่งเน้นในการฟื้นฟู ยกระดับเศรษฐกิจ และสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ

จากการดำเนินการในการประชุมร่วมของหมู่บ้านคนในตำบลบ้านม้า พบความต้องการของชุมชนในการพัฒนาขนมไทย และการท่องเที่ยวของบ้านม้าสู่ตลาดภายนอก ให้เป็นที่รู้จัก โดยเริ่มจากการทำตำบลบ้านม้า ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และการทำของชำร่วย จักสาน และสวนผักที่มีการพัฒนาเข้าสู่ตลาดออนไลน์ (ช่วงการระบาดของ covid-19) จนนำไปสู่ที่มาของของฝากที่เป็นขนมไทยบ้านม้า เช่น ขนมกล้วย ขนมตาล ขนมไส้ไก่ ซึ่งเป็นขนมพื้นบ้านที่สามารถหาทานได้ทั่วไป แต่ของตำบลบ้านม้ามีการพัฒนาแพคเกจจิ้งให้เหมาะกับการนำไปใช้งานให้หลากหลายเหมาะกับการทำเป็นขนมเบรกในงานประชุมสัมมนา หรืองานอื่นๆ ที่เหมาะสมต่อไป

กิจกรรมที่ 1 ชมมไทยบ้านม้า

• กระบวนการ

แผนที่ร้านค้า ให้เริ่มต้นด้วยการสำรวจพื้นที่ที่มีร้านค้าขนมไทยใน ต.บ้านม้า ให้ทั่วชุมชน แล้วจัดบันทึกทั้งรูปแบบขนม และการทำกิจการร้านขนม รวมถึง การจัดจำหน่ายขนมไทย และ ปรับปรุง Packaging ให้สวยงาม โดยใช้หลักการของ M.I.C Model มาปรับปรุง

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. รพ.สต.บ้านม้า ร้านทำข้าวหลาม ขนมไทยโบราณ ร้านอาหาร ร้านกาแฟ เจ้าของสวนเมล่อน สวนปลูกผักปลอดภัย บ่อตกปลา

• ผลผลิต

ขนมไทยบ้านม้า เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีทางเลือกในการพัฒนาอาชีพเสริม เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง ครอบครัว ชุมชน เป็นอีกหนึ่งงานหนึ่งที่ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ พยายามส่งเสริมอาชีพต่างๆ ให้กับชุมชน รวมถึงให้มีการพัฒนาตนเอง สร้างรายได้กับชุมชน และสร้างแบรนด์ บ้านม้าให้เป็นที่รู้จักบนตลาดออนไลน์

กิจกรรมที่ 2 การสร้างแบรนด์และบรรจุภัณฑ์สำหรับชมมไทยบ้านม้า

• กระบวนการ

จัดกิจกรรมอบรมการทำขนมไทย และออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่อ่อนนุ่มด้วยวัสดุธรรมชาติ เน้นการออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานหลายโอกาส และสร้างแบรนด์บ้านม้าให้แพร่หลาย โดยในช่วงนี้ ใช้การจัดทำเพจออนไลน์ให้เป็นที่รู้จัก และจัดกิจกรรมโฆษณาสร้างแบรนด์บ้านขนมไทย เพื่อโปรโมทขนม

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. รพ.สต.บ้านม้า ร้านทำข้าวหลาม ขนมไทยโบราณ ร้านอาหาร ร้านกาแฟ เจ้าของสวนเมล่อน สวนปลูกผักปลอดภัย บ่อตกปลา

• ผลผลิต

ตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ขนมไทยบ้านม้าที่เป็นเอกลักษณ์ประจำตำบล การทำตลาดให้เป็นที่รู้จักของขนมไทยบ้านม้า รวมถึงตลาดออนไลน์ และสร้างแบรนด์

กิจกรรมที่ 3 อบรม เพิ่มทักษะในการทำขนมไทย

• กระบวนการ

อบรม เพิ่มทักษะในการทำขนมไทยบ้านม้า ออกแบบ และผลิตบรรจุภัณฑ์เพื่อบรรจุขนม หรืองานประเภทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสร้างแอดมินเพจ ทำตลาดออนไลน์เพื่อขายผลิตภัณฑ์ของบ้านม้า

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. รพ.สต.บ้านม้า ร้านทำข้าวหลาม ขนมไทยโบราณ ร้านอาหาร ร้านกาแฟ เจ้าของสวนแม่สอน สวนปลูกผักปลอดภัย บ่อตกปลา

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ของชุมชน ได้แก่ 1) กระเป๋าจักสานแฟชั่น 2) แห่ปลุกผักปลอดสารพิษ 3) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเชิงแหล่งอาหาร (One Day Trip) 4) ขนมไทยบ้านม้า และ 5) ตลาดออนไลน์ของเพจบ้านม้า

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนในชุมชนมีความยินดีที่ทางคณะทีมงานได้มาช่วยเหลือแนะนำพัฒนาผลิตภัณฑ์ขนมไทย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและจำหน่ายในบ้านม้าให้เป็นที่แพร่หลาย รวมถึงการสนับสนุนสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน เช่น วัด แหล่งตกปลา ร้านอาหารที่เป็น signature ให้เป็นที่รู้จักกับสังคมภายนอกมากขึ้นซึ่งรายได้สู่คนในชุมชน

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 400 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 600 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 200 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 50
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.72

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศณ เกียรติก้อง
2. อาจารย์ ดร.โยชิตา เจริญศิริ
3. อาจารย์ ดร.วิศภ ตรีสุวรรณ
4. อาจารย์ ดร.ประวิทย์ รัชชัย
5. อาจารย์ ดร.ภัทรเวช ธาราเวชรักษ์

น้ำพริกนรกสีทอง และน้ำพริกปลาย่างสีทอง

ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปีงบประมาณ 2564 ที่ผ่านมา ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการดำเนิน โครงการเพื่อพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ที่มีส่วนร่วมของ คนในชุมชน เกิดกิจกรรมการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์ สินค้าชุมชนตราพริกแกงสีทอง และพริกเผาสีทอง เพื่อเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ 2565 มหาวิทยาลัยได้เข้าไปดำเนินงานผ่านกิจกรรมทบทวน ศักยภาพตำบลและยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และเตรียมความพร้อมสู่วัยเกษียณ และมหาวิทยาลัย ได้ทำการวิเคราะห์ SOAR Analysis เพื่อประกอบการ จัดทำแผนเชิงนโยบายการขับเคลื่อนแพลตฟอร์ม การพัฒนาชุมชนอัจฉริยะในตำบลไผ่พระ จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา ดังนี้ 1) ออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ ได้แก่ พริกแกงสีทองก้อนอบแห้ง จากเดิมเป็นกระปุก พริกแกงสีทอง 2) ออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ใหม่ ได้แก่ พริกเผาสีทองใส่หลอดบีบ จากเดิมเป็นกระปุกพริกเผาสีทอง

ในปีงบประมาณ 2566 นี้ จึงเกิดประเด็นการพัฒนา ชุมชนผ่านโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับ รายได้ให้กับคนในชุมชนฐานรากของพื้นที่ตำบลไผ่พระ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

1) ยกระดับคุณภาพความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ เพื่อเพิ่ม มูลค่าสินค้า (ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม) โดยมีน้ำพริกนรก และน้ำพริกปลาย่าง เป็นสินค้าที่จะมีวางจำหน่ายตามฤดูกาล เนื่องจากในชุมชนมีปลาในช่วงฤดูฝนจึงเหมาะแก่การนำมาทำ เป็นน้ำพริกปลาย่าง ตลอดจนเป็นการเพิ่มความหลากหลาย และเพิ่มมูลค่าของชุมชน 2) การส่งเสริมการจัดการขยะ ในชุมชน (ด้านสิ่งแวดล้อม) การทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุ การทำน้ำพริกนรกและน้ำพริกปลาย่าง เพื่อการจัดการขยะ ของผลิตภัณฑ์พริกแกงสีทอง เพื่อเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายในชุมชน

กิจกรรมที่ 1 ยกระดับคุณภาพความหลากหลายของผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

กระบวนการ

มีกลุ่มเป้าหมายประชาชนในพื้นที่ที่ว่างจากการทำการเกษตรและกลุ่มแม่บ้าน จำนวน 30 คน การดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ที่มีส่วนร่วมของคนในชุมชน เกิดกิจกรรมการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนพริกแกงสีทองและพริกเผาสีทอง เพื่อเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงเกิดกิจกรรมการอบรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์พริกแกงสีทอง เพื่อเพิ่มมูลค่าและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ (ของเดิมพริกแกง พริกเผา พริกแกงก้อนอบแห้ง พริกเผาใส่หลอดบีบ เพิ่มความหลากหลายเป็นน้ำพริกนรกและน้ำพริกปลาทูย่าง)

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มพริกแกงสีทองตำบลไม้พระ องค์การบริหารส่วนตำบลไม้พระ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางไทร และสำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร

ผลผลิต

ได้ผลิตภัณฑ์น้ำพริกนรกสีทองและน้ำพริกปลาทูย่างสีทอง มีการนำเทคโนโลยีการใช้สื่อออนไลน์มาช่วยในเรื่องการจำหน่ายที่หลากหลายช่องทาง และการใช้เทคนิคในการทำน้ำพริกนรกและปลาทูย่าง โดยเลือกวัตถุดิบที่สดสะอาด ออร์แกนิก โดยมีเคล็ดลับในการทำน้ำพริกคือไม่มีส่วนผสมของน้ำเปล่าและปลาที่ย่างโดยใช้เตาถ่าน

กิจกรรมที่ 2 การส่งเสริมการจัดการขยะในชุมชน

กระบวนการ

มีกลุ่มเป้าหมายประชาชนในพื้นที่ที่ว่างจากการทำการเกษตรและกลุ่มแม่บ้าน จำนวน 30 คน การดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนเชิงพื้นที่ที่มีส่วนร่วมของคนในชุมชน เกิดกิจกรรมการผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนตราพริกแกงสีทองและพริกเผาสีทอง เพื่อเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงเกิดกิจกรรมการอบรมการทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุการทำน้ำพริกนรกและน้ำพริกปลาทูอย่าง (การจัดการขยะของผลิตภัณฑ์พริกแกงสีทองเพื่อเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน)

ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มพริกแกงสีทองตำบลไผ่พระ องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่พระ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางไทร และสำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร

ผลลัพธ์

ได้น้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุการทำน้ำพริกนรกสีทองและน้ำพริกปลาทูสีทอง เพื่อเป็นการจัดการขยะของผลิตภัณฑ์พริกแกงสีทอง เพื่อเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 18,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 25,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 7,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 38.89
- ผลตอบแทนทางสังคม SROI 1.84

ผลตอบแทนหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

ปัจจุบันกลุ่มทำผลิตภัณฑ์น้ำพริกภายใต้ตราสินค้าสีทองนั้น มีความหลากหลายทางผลิตภัณฑ์ ได้แก่ พริกแกงสีทอง พริกเผาสีทอง พริกแกงก้อนอบแห้งสีทอง พริกเผาใส่หลอดบีบสีทอง และปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ น้ำพริกนรกสีทองและน้ำพริกปลาทูสีทอง มีการรวมกลุ่มจากคนในชุมชนที่ว่างจากการทำการเกษตรและกลุ่มแม่บ้านที่ว่างงานมารวมตัวกันมากขึ้น เสียงสะท้อนจากการดำเนินโครงการของคนในชุมชนตำบลไผ่พระ มีความสุข สนุก และมีความกระตือรือร้นที่จะได้ร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างยั่งยืนที่แท้จริง

สื่อกับผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ชนัญชิตา อรุณแซ
2. อาจารย์ ดร.พรนภา เตียสุธิกุล
3. อาจารย์เฉลิมพงษ์ จันท์สุชา

ผลิตภัณฑ์ชุมชนสร้างสรรค์ตำบลท่าเกษม

ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลท่าเกษม ประชาชนในเขต ตำบลท่าเกษม ได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ การทอผ้าขาวม้า วิธีการทอเสื่อจากต้นกก ฯลฯ ภาษาล้าน ส่วนมากร้อยละ 90% พูดภาษาอีสาน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ได้เล็งเห็นปัญหาดังกล่าว ประกอบกับการทบทวนศักยภาพชุมชนในการขับเคลื่อนโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการภายใต้กรอบแนวคิดโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) เกิดกิจกรรมการพัฒนาเชิงพื้นที่ขึ้น จากการดำเนินงานชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน พบว่าชุมชนมีปัญหาเรื่องรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย และมีความต้องการที่จะพัฒนาอาชีพ และต่อยอดผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่เดิมในชุมชน ให้สามารถสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น แต่ยังคงขาดองค์ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ให้น่าสนใจ และทักษะการผลิต ไม่มีแหล่งวัตถุดิบในชุมชน ทำให้จัดหาจากภายนอก ขาดทักษะการทำช่องทางการตลาดที่ทันสมัย เข้าถึงลูกค้าได้ง่ายและตรงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งจากการดำเนินโครงการทบทวนและวิเคราะห์ศักยภาพและวางแผนพัฒนาศักยภาพชุมชน ทำให้ได้แนวทางในการพัฒนากลุ่มอาชีพและองค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม ได้มีแผนงาน ในการที่จะนำไปพัฒนาชุมชนต่อ

กิจกรรมที่ 1

อบรมเชิงปฏิบัติการออกแบบผลิตภัณฑ์กล่องทิชชูจากเสื่อกก

• กระบวนการ

- 1) ประชุมกลุ่มในการเลือกผลิตภัณฑ์
- 2) ร่วมออกแบบผลิตภัณฑ์
- 3) พัฒนาด้านแบบ
- 4) ประสานงานกลุ่มเครือข่ายเพื่อร่วมโครงการ
- 5) ดำเนินกิจกรรม 6) ติดตามผล 7) ทดลองตลาด

• ภาคี่เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โรงเรียนบ้านทุ่งพระ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าเกษม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน ร้านค้าภายนอกชุมชนและภายในชุมชน

• ผลผลิต

- ผลิตภัณฑ์ จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ คือ กล่องทิชชูจากเสื่อกก
- ได้ช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์ จำนวน 1 ช่องทาง

กิจกรรมที่ 2

อบรมเชิงปฏิบัติการสร้างทักษะการย่อมนสิกกด้วยสิธรรมชาติ

• กระบวนการ

ในการดำเนินโครงการในครั้งนี้ คณะทำงานและกลุ่มใช้กระบวนการสนทนากลุ่มแบบมีส่วนร่วม เป็นหลักในการร่วมกันคิดต่อยอดจากผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่ม เพื่อยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ และให้สามารถตอบตัวชี้วัดทั้ง 3 มิติ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

• ภาคี่เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว องค์การบริหารส่วนตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โรงเรียนบ้านทุ่งพระ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าเกษม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน ร้านค้าภายนอกชุมชนและภายในชุมชน

• ผลผลิต

- นวัตกรรมการย่อมนสิกกจากวัฒนธรรมชาติ

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 3,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 4,035 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,035 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 34.5
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.11

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ผลตอบแทนและเสียงสะท้อนจากการดำเนินโครงการในด้านของหน่วยงานในพื้นที่ที่มองว่าเป็นโครงการที่ดีที่มหาวิทยาลัยในพื้นที่ให้ความสำคัญในการร่วมพัฒนาชุมชนด้วยมหาวิทยาลัยมีองค์ความรู้ต่างๆ จึงควรจะนำความรู้เหล่านั้นมาช่วยในการพัฒนาชุมชนควบคู่ไปกับหน่วยงานในพื้นที่ ส่วนในมุมมองของกลุ่มที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของโครงการ ได้เล็งเห็นถึงโอกาสที่จะได้นำองค์ความรู้ต่างๆ มาพัฒนาผลิตภัณฑ์และมีโอกาสได้มีเครือข่ายต่างๆ เข้ามาช่วยเหลือในด้านต่างๆ และได้แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการที่มีแนวคิดใหม่ๆ หรือมีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างในผลิตภัณฑ์สินค้าหรือที่มีอยู่แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์สินค้าจะต้องมีผลผลิตให้ผู้บริโภคหรือลูกค้าเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในตัวผลิตภัณฑ์สินค้าให้มากที่สุด

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์กิริฉัตร วันช่วย
2. อาจารย์ไชยวัฒน์ สมสองศรี

การพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตด้วยศักยภาพ และทุนทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ตำบลบ้านแก้ง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

ในปี 2562 - 2563 ผู้จัดการพื้นที่และคณะทำงานได้มีการดำเนินลงพื้นที่สำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนกลุ่มอาชีพพื้นที่เป้าหมายบ้านคลองหมากนัต ซึ่งความต้องการในการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ ได้แก่ น้ำพริกไข่แดง น้ำต้มสมุนไพร และเครื่องจักสานไม้ไผ่ ในปี 2564 ผู้จัดการพื้นที่และคณะทำงานได้มีการต่อยอด ดำเนินการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์และขยายพื้นที่เป็นภาพรวมระดับตำบลบ้านแก้ง ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยกระดับ ได้แก่ เครื่องจักสานไม้ไผ่ที่มีการพัฒนาขนาดของเส้นไม้ไผ่ให้มีความบางและละเอียดเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพ ของผลิตภัณฑ์ที่สวยงามยิ่งขึ้นอีกทั้งต่อยอดพัฒนาหมวกไม้ไผ่ที่มีขนาดและลักษณะที่หลากหลาย และน้ำส้มควั่นไม้ ให้มีคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ผู้จัดการพื้นที่และคณะทำงานได้มีการยกระดับคณะทำงานภาคประชาชนสู่การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลบ้านแก้ง เพื่อขับเคลื่อนการทำงานพัฒนาในเชิงพื้นที่และมุ่งเน้นสร้างการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปี 2565 ผู้จัดการพื้นที่และคณะทำงานมุ่งเน้นการเพิ่มช่องทางการตลาดในรูปแบบออนไลน์ควบคู่กับการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์กระเป๋าจักสานไม้ไผ่ที่มีความสวยงามเพิ่มมากขึ้น ในปี 2566 ผู้จัดการพื้นที่และคณะทำงานทราบปัญหาของผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ พบปัญหาของมอด เชื้อราและอายุการใช้งานของไม้ไผ่ไม่ยาวนาน ส่งผลต่อผลิตภัณฑ์ที่ได้ทำไว้และวัตถุดิบที่มีการซื้อเก็บสต็อกไว้ได้รับความเสียหาย ทำให้ต้นทุนเพิ่มสูงขึ้นอีก นอกจากนี้กลุ่มลูกค้ามีความต้องการด้านสีสันทันเป็นธรรมชาติ ทางกลุ่มมีแนวคิดการยกระดับเพิ่มสีสันทันของไม้ไผ่ด้วยสีสกัดจากธรรมชาติ และต้องการลดรายจ่ายจากการซื้อน้ำส้มควั่นไม้ ผู้จัดการพื้นที่และคณะทำงานจึงมีแนวทางการผลิตน้ำส้มควั่นไม้ควบคู่กับการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและความขัดแย้งภายในชุมชนจากการเผาถ่านและผลพลอยได้น้ำส้มควั่นไม้ โดยการสร้างเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูงในพื้นที่ที่จะช่วยลดรายจ่ายต้นทุนการผลิตของเครื่องจักสานไม้ไผ่และลดปัญหามลพิษทางอากาศและความขัดแย้งภายในชุมชน

กิจกรรมที่ 1

กิจกรรมการสร้างเตาเผาถ่าน ประสิทธิภาพสูง

• กระบวนการ

ผู้วิจัยและคณะได้ออกแบบกระบวนการพัฒนาเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูงมี 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชน ศึกษากลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ศึกษากระบวนการเผาถ่านแบบดั้งเดิม ปัญหาและความต้องการ
- ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาแนวทางแก้ไข วิเคราะห์ปัญหาผลกระทบด้านสุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม ออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหา
- ขั้นตอนที่ 3 อบรมถ่ายทอดความรู้ด้านนวัตกรรม ถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมเตาเผาถ่าน ประสิทธิภาพสูงแก่กลุ่มเป้าหมาย
- ขั้นตอนที่ 4 อบรมทักษะการสร้างนวัตกรรม ฝึกทักษะด้านช่างฝีมือในการผลิตเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูง
- ขั้นตอนที่ 5 ทดสอบประสิทธิภาพเตา ทดสอบประสิทธิภาพของเตาเผาถ่านโดยให้กลุ่มเป้าหมายและชุมชนได้เรียนรู้การใช้เตา
- ขั้นตอนที่ 6 ประชุมสรุปและส่งมอบผลิตภัณฑ์เตาเผาถ่าน ประสิทธิภาพสูงให้กลุ่มเป้าหมายได้ใช้และเก็บข้อมูลต่อไป

• ผลผลิต

ถ่านคุณภาพสูง น้ำส้มควันไม้ องค์ความรู้และทักษะทำเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูง นวัตกรรมและนวัตกรรมชุมชนด้านเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูง

กิจกรรมที่ 2

กิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมวกไม้ไผ่จากสารสกัดธรรมชาติ

• กระบวนการ

ผู้วิจัยและคณะได้ออกแบบการพัฒนาและยกระดับกลุ่มเป้าหมายเครื่องจักสานไม้ไผ่ สามารถแบ่ง 5 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชนศึกษา กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ศึกษากระบวนการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ ปัญหาและความต้องการ
- ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาแนวทางแก้ไขวิเคราะห์ปัญหาผลกระทบด้านสุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม ออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยี ในการแก้ไขปัญหา
- ขั้นตอนที่ 3 อบรมถ่ายทอดความรู้สูตรเคลือบกันเชื้อราและมอด และสูตรการเพิ่มสีสันทันด้วยวัตถุดิบธรรมชาติ แก่กลุ่มเป้าหมาย
- ขั้นตอนที่ 4 อบรมทักษะการใช้วัตถุดิบ ฝึกทักษะกระบวนการใช้การเคลือบกันเชื้อราและมอด และการเพิ่มสีด้วยวัตถุดิบธรรมชาติ
- ขั้นตอนที่ 5 ทดสอบการเคลือบสี สรุป ทดสอบการเคลือบสีต่างๆ จากวัตถุดิบจากธรรมชาติโดยให้กลุ่มเป้าหมายและชุมชนได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติการเคลือบกันมอด เชื้อรา แก่ผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่และส่งมอบสูตรนวัตกรรม เพื่อให้ประชาชนได้ใช้และเก็บข้อมูลต่อไป

• ผลผลิต

หมวกไม้ไผ่จากสารสกัดธรรมชาติ นวัตกรรมสูตรเคลือบกันมอดเชื้อราและสีจากธรรมชาติ นวัตกรรมชุมชนด้านเครื่องจักสานไม้ไผ่

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานพลังงานจังหวัดสระแก้ว, สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว, วิสาหกิจชุมชน ทำนาพัฒนา องค์การสาธารณประโยชน์, หน่วยอารักขาพันธุ์พืช, องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก้ง ประชาชนในพื้นที่บ้านคลองอารางและบ้านคลองหมากนัด ตำบลบ้านแก้ง, กลุ่มโคกหนองนาโมเดล อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 7,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 9,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 2,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 28.57
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 4.83

ผลตอบแทนหรือ เสี่ยงสะท้อนจากชุมชน

การพัฒนาแก้ไขปัญหาคือความเป็นอยู่ต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาระดับอาชีพ เพื่อให้เขาได้เรียนรู้และแก้ไขปัญหาคด้วยตนเองอย่างเช่น ครั้งนี้ที่แก้ไขระดับพัฒนาและถ่ายทอดความรู้สูตรสีกัดธรรมชาติสำหรับการย้อมเครื่องจักสานไม้ไผ่ กระบวนการย้อมสี ยกระดับเตาเผา ถ่านประสิทธิภาพสูง ลดมลพิษทางอากาศ และการผลิตน้ำส้มควินไม้ สำหรับเกษตรกรอินทรีย์ ช่วยแก้ไขปัญหาคชุมชนฐานรากอย่างแท้จริง

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.เทอดเกียรติ แก้วพวง
2. อาจารย์พรรณี พิมพ์โพธิ์
3. อาจารย์ ดร.จารุพันธ์ ไชยนาม
4. อาจารย์ฉัตรชัย แสนขวัญแก้ว
5. อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรีปิยะพงษ์ ยงเพชร

ผลิตภัณฑ์ชุมชน สุโรค สร้างรายได้ ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ลงพื้นที่ดำเนินกิจกรรมในตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ตั้งแต่ พ.ศ. 2564 โดยการยกระดับกลุ่มดอกไม้จันทน์ จากการจัดกิจกรรมพัฒนาและอบรมด้านสมุนไพร เพื่อการแปรรูปสมุนไพรเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ การอบรมเพาะเห็ดนางฟ้า การอบรมบัญชีครัวเรือน การอบรมพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าและตราสินค้า การส่งเสริมการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การจัดตั้งร้านค้าของชุมชนและกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน ตลอดจนการส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดเป็นชุมชนน่าอยู่น่ามอง ใน พ.ศ. 2565 คณะสาธารณสุขศาสตร์ ได้จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เรื่องการใช้สมุนไพร และการทำน้ำต้มสมุนไพรสำหรับผู้สูงอายุและอบรมเชิงปฏิบัติการนวดเพื่อสุขภาพเบื้องต้นสำหรับผู้สูงอายุ และทำเทียนหอมผ่อนคลายสำหรับผู้สูงอายุ ผลการดำเนินโครงการ คือ ผู้สูงอายุ ผู้ดูแล และเด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แก่ กิจกรรมนวดผ่อนคลาย สำหรับผู้สูงอายุ กิจกรรมทำเทียนหอมโรมา และกิจกรรมทำน้ำต้มสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ซึ่งทำให้ลดช่องว่างระหว่างวัย กระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุและเด็กมากขึ้น และใน พ.ศ. 2566 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่โดยการนำความต้องการของชุมชนในการเพิ่มความหลากหลายของสินค้าโดยการนำสมุนไพรในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่สามารถจำหน่ายคู่กับสินค้าเดิมของชุมชน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์สเปรย์แอลกอฮอล์ที่พัฒนาเป็นสูตรนอมมิว ลดอาการผิวแห้งที่เกิดจากการใช้สเปรย์แอลกอฮอล์ในการล้างมือรวมถึงการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน

กิจกรรมที่ 1

การปรับปรุงบรรจุภัณฑ์และ เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์สเปรย์แอลกอฮอล์ สูตรนอมผิว แพจเกจพรีเมียม

• กระบวนการ

คณะดำเนินโครงการ ได้มีการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มอาชีพดอกไม้จันทน์ หมู่ 11 บ้านหนองเสม็ด และกลุ่มเป้าหมายประชาชนในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมการระดมออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องความพึงพอใจในการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ลูกค้าต้องการและนำความคิดเห็นมาร่วมกันออกแบบสเปรย์แอลกอฮอล์สูตรนอมผิว และร่วมกันปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ที่มีรูปแบบที่เป็นแพจเกจแบบพรีเมียม ให้ความน่าสนใจและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรมเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสเปรย์แอลกอฮอล์สูตรนอมผิว โดยคณะผู้ดำเนินโครงการร่วมกับกลุ่มเป้าหมายมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องช่องทางการจัดจำหน่ายสเปรย์แอลกอฮอล์สูตรนอมผิว การขยายช่องทางการจัดจำหน่าย ทั้งแบบวางขายหน้าร้านและการขายแบบออนไลน์ และมีการกำหนดช่องทางการจัดจำหน่ายสเปรย์แอลกอฮอล์สูตรนอมผิวร่วมกัน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว กลุ่มอาชีพดอกไม้จันทน์ หมู่ 11 บ้านหนองเสม็ด

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์สเปรย์แอลกอฮอล์สูตรนอมผิว

กิจกรรมที่ 2

การทำผลิตภัณฑ์ของชำร่วยยาหม่องน้ำ โดยใช้สมุนไพรในชุมชน

• กระบวนการ

คณะดำเนินโครงการ ได้มีการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มอาชีพดอกไม้จันทน์ หมู่ 11 บ้านหนองเสม็ด และกลุ่มเป้าหมายประชาชนในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ ในพื้นที่ตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ร่วมกับอาจารย์ผู้รับผิดชอบพื้นที่ โดยการประชุมเรื่องการออกแบบบรรจุภัณฑ์ของชำร่วยยาหม่องน้ำ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องการใส่บรรจุภัณฑ์ที่ลูกค้าต้องการ ร่วมกันกำหนดช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ การออกแบบสติ๊กเกอร์ตราสินค้าของชำร่วยยาหม่องน้ำให้สอดคล้องกับลักษณะความต้องการของลูกค้า โดยการจำหน่ายผ่านทางตัวแทนของกลุ่มอาชีพทำดอกไม้จันทน์เพื่อเป็นของชำร่วยในพิธีทางศาสนา รวมถึงการจัดจำหน่ายทั่วไป โดยการฝากวางขายที่ร้านค้าของชุมชน มีการร่วมกิจกรรมปฏิบัติการทำของชำร่วยยาหม่องน้ำ โดยคณะผู้ดำเนินโครงการร่วมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเตรียมวัสดุสำหรับทำของชำร่วยยาหม่องน้ำ การร่วมกันทำยาหม่องน้ำ บรรจุใส่ขวดแก้วลูกกลิ้ง ดิสสติ๊กเกอร์สินค้า ตรวจสอบคุณภาพและความเรียบร้อยเพื่อเตรียมวางจำหน่าย

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว กลุ่มอาชีพ
ดอกไม้จันทร์ หมู่ 11 บ้านหนองเสม็ด

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ชาเห็ดหลินจือพร้อมซอง

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 9,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 12,500 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 3,500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 38.89
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.15

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ธธิรา เวียงปฎิ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิชชา ยันติ
3. อาจารย์จันทรรัตน์ จาริกสกุลชัย
4. อาจารย์ ดร.รัฐพล ศิลปะรัศมี
5. อาจารย์สลิลรดา รัตน์พลที

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนตำบลสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว รู้สึกขอบคุณที่มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ลงพื้นที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทำให้ประชาชนได้รับความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชาหม่องน้ำ และมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายเป็นของชำร่วยร่วมกับดอกไม้จันทร์ รวมทั้งยังมีรายได้จากการจำหน่ายสเปรย์แอลกอฮอล์สูตรถนนอมผิว ใจแล้วมือไม่แห้ง มีกลิ่นหอมและพกพาสะดวกน่าใช้ จึงอยากให้มีการดำเนินโครงการแบบนี้อีกต่อไป

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เขาดงกรรจ์ด้วย BCG Model ตำบลเขาดงกรรจ์ อำเภอเขาดงกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว

พื้นที่ตำบลเขาดงกรรจ์ อำเภอเขาดงกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว เป็นหนึ่งในพื้นที่เป้าหมายตามทิศทางการพัฒนาของประเทศและนโยบายของมหาวิทยาลัยฯ ด้วยเหตุนี้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้จัดทำโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนและท้องถิ่น โดยในปีงบประมาณ 2562 กิจกรรมการออกแบบผลิตภัณฑ์กระดาษเย็บกระดาษเป็นชุดกระดาษเย็บกระดาษตามคอลเลคชั่น จำนวน 2 ขนาดประกอบด้วย กระดาษเย็บกระดาษขนาดใหญ่ และกระดาษเย็บกระดาษคอมพิวเตอร์หรือเอกสารปีงบประมาณ 2563 กิจกรรมการพัฒนาสายพานการผลิตผ้าทอ ได้แก่ 1) กิจกรรมต้นน้ำ คือ การจัดหาพันธุ์ต้นฝ้าย 2) กิจกรรมกลางน้ำ คือ การย้อมเส้นใยฝ้าย โดยใช้สีจากธรรมชาติ 3) กิจกรรมปลายน้ำ คือ การจับคู่สีลายผ้า ปีงบประมาณ 2564 แบ่งกิจกรรมออกเป็น 1) กิจกรรมต้นน้ำ คือ กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน และกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีมาตรฐาน 2) กิจกรรมกลางน้ำ คือ กิจกรรมการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวทางความปกติใหม่ (New Normal) และ กิจกรรมการยกระดับมาตรฐานสินค้าชุมชนและพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น 3) กิจกรรมปลายน้ำ คือ การออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้าและผลิตภัณฑ์ต้นแบบ เพื่อการท่องเที่ยว ปีงบประมาณ 2565 การพัฒนาต่อยอด

ตาม BCG Model เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจแบบองค์รวมที่จะพัฒนาเศรษฐกิจ 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ “G” กิจกรรมยกระดับเกษตรมูลค่าสูง พืชโกโก้ “B” และกิจกรรมการบริหารจัดการขยะชุมชน “C” และในปีงบประมาณ 2566 การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้าน BCG 2 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมการพัฒนาสายพานการผลิตผ้าขาวม้าสู่การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ 2) กิจกรรมการพัฒนาฐานกิจกรรมการเรียนรู้เส้นทางผลิตซ็อกโกแลต

กิจกรรมที่ 1

การพัฒนาสายป่านการผลิต ผ้าขาวม้าสู่การสร้างมูลค่า ผลิตภัณฑ์

• กระบวนการ

กิจกรรมที่ 1 การพัฒนาสายป่านการผลิตผ้าขาวม้าสู่การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ กลุ่มเป้าหมาย คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าบ้านพรสวรรค์ จำนวน 25 คน

• ภาครื้อข่ายที่เกี่ยวข้อง

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลเขาฉกรรจ์
- 2) เทศบาลตำบลเขาฉกรรจ์
- 3) อำเภอเขาฉกรรจ์
- 4) พัฒนาชุมชนเขาฉกรรจ์
- 5) ท้องเที่ยวเขาฉกรรจ์
- 6) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าบ้านพรสวรรค์

• ผลผลิต

- ผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ คือ ผ้าขาวม้า
- นวัตกรรม และองค์ความรู้ คือ พัฒนาสายป่านการผลิตผ้าขาวม้าผลิตภัณฑ์สู่การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์ มีกระบวนการดังนี้ กระบวนการต้นน้ำ คือ การเลือกใช้เส้นด้ายสำหรับการทอผ้าขาวม้า การออกแบบลายผ้าขาวม้าให้ร่วมสมัย และการจับคู่สีให้ดูอ่อนแบบ pastel กระบวนการกลางน้ำ คือ การย้อมสีเส้นด้ายจากสีธรรมชาติ การทำผ้าขาวม้าให้นุ่มด้วยกระบวนการทางธรรมชาติ ได้แก่ การหมักโคลน การทำน้ำยาปรับผ้านุ่ม รวมทั้งการทำสีสกรีนโลโก้ด้วยสีธรรมชาติ กระบวนการปลายน้ำ คือ การพิมพ์ลายไปไม้ eco printing ลงบนผืนผ้า การสกรีนโลโก้ด้วยสีธรรมชาติ

กิจกรรมที่ 2

การพัฒนาฐานกิจกรรม การเรียนรู้เส้นทาง การผลิตช็อกโกแลต

• กระบวนการ

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาฐานกิจกรรมการเรียนรู้เส้นทางการผลิตช็อกโกแลต กลุ่มเป้าหมาย คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอยู่เป็นสุขบ้านสันติสุข @เขาฉกรรจ์ จำนวน 25 คน

• ภาครื้อข่ายที่เกี่ยวข้อง

- 1) องค์การบริหารส่วนตำบลเขาฉกรรจ์
- 2) เทศบาลตำบลเขาฉกรรจ์
- 3) อำเภอเขาฉกรรจ์
- 4) พัฒนาชุมชนเขาฉกรรจ์
- 5) ท้องเที่ยวเขาฉกรรจ์
- 6) วิสาหกิจชุมชนอยู่เป็นสุขบ้านสันติสุข @เขาฉกรรจ์

• ผลผลิต

นวัตกรรม และองค์ความรู้ คือ พัฒนาระบบการเรียนรู้
เส้นทางการผลิตซ็อกโกแลต จำนวน 1 ฐานการเรียนรู้ มีการ
ดำเนินการดังนี้ กระบวนการต้นน้ำ คือ ปลูกต้นโกโก้
ปัจจุบันมีประมาณ 700 ต้น กระบวนการกลางน้ำ คือ
ดำเนินการแปรรูปผลิตภัณฑ์ซ็อกโกแลตเป็นแบบต่างๆ เช่น
ซ็อกโกแลตบาร์ ซ็อกโกแลตเม็ดแบบกระปุก ด้วยวิธีเส้นท
แบบไทยไทยด้วยกลิ่นไทยอวล ผ่านมาตรฐาน (GMP FDA/
GMP อย.) และกระบวนการปลายน้ำ คือ ดำเนินการจัด
จำหน่ายผ่านช่องทางต่างๆ

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 8,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 13,700 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 5,700 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 71.25
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.21

ผลตอบรับหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

เป็นการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์
ด้วยองค์ความรู้และวัตถุดิบในท้องถิ่น โดยวิถีทางธรรมชาติ
เป็นการตอบโจทย์การท่องเที่ยวอำเภอเขาฉกรรจ์ที่มีการสร้าง
sky walk เพื่อส่งเสริมอำเภอเขาฉกรรจ์ เป็น Land Mark
การท่องเที่ยวแห่งใหม่ สร้างรายได้ให้กับชุมชน สู้ความยั่งยืน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์นพพล จันทร์กระจ่างแจ้ง
2. อาจารย์ ดร.กาญจนา เวชบรรพต
3. อาจารย์ยุภาพร นอกเมือง
4. อาจารย์อนันต์ ลากุล
5. อาจารย์สลิสรดา รัตน์พลที

เส้นสาย ลายเสือกก

ตำบลพระเพลิง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

การดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่ตำบลพระเพลิง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ เริ่มในปีงบประมาณ 2564 การดำเนินการในพื้นที่ ได้แก่ (1) การพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ และการยกระดับ OTOP ให้กับผลิตภัณฑ์เสือกกบ้านพระเพลิง อบรมการออกแบบลายเสือกกได้ด้วยตนเอง จนเกิดเป็นลายเสือกกที่ไม่ซ้ำแบบใคร และผลิตภัณฑ์เสือกกบ้านพระเพลิง จนได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) จังหวัดสุรินทร์ (2) การจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการให้เข้มแข็งและยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพร มุ่งไปสู่เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ด้วยการผลิตลูกประคบสมุนไพร พร้อมบริการนวดแผนโบราณ นวดคลายกล้ามเนื้อ อบตัว อบผิว แบบร้อนด้วยสมุนไพร (3) การพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ และการยกระดับ OTOP ให้กับผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่บ้านพระเพลิง จนได้รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) จังหวัดสุรินทร์ (4) การเพาะพันธุ์ไม้ป่าเศรษฐกิจ ได้แก่ ต้นยาง ต้นสักทอง และการอบรมปฎิบัติการชีวภาพลดรายจ่ายสร้างรายได้สร้างอาชีพให้กับครัวเรือน

การดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่ปีงบประมาณ 2565 ได้ดำเนินการในพื้นที่ ได้แก่ (1) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เสือกกค้างคาวบ้านพระเพลิง เป็นไซทรงกระบอก มีสายคล้องไว้สำหรับถือ (2) การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพร เปิด-เท-คบ จบคลายกล้ามเนื้อ เป็นผลิตภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพรพร้อมใช้ สะดวกในการพกพา ลูกประคบสมุนไพรบรรจุไว้ในถ้วยร้อน

และในปีงบประมาณ 2566 การดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่ ได้แก่ การพัฒนาสีย้อมกกจากสีย้อมผ้าเป็นสีที่สกัดจากวัตถุดิบทางธรรมชาติ และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเสือกกมาเป็นเสือกกพับ

กิจกรรมการย้อมสีทอเสื่อกกจากธรรมชาติ พัฒนาผลิตภัณฑ์เสื่อพับ

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ชุมชน หมู่ที่ 1 ถึง หมู่ที่ 19 ตำบล พระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว ประมาณ 20 ครัวเรือน

กระบวนการหรือกิจกรรม (Input) ที่ดำเนินการ โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ ให้กับคนในชุมชนฐานรากของตำบลพระเพลิง อำเภอ เขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว มีการดำเนินกิจกรรมภายใต้ BCG Model ดังต่อไปนี้ คือ กิจกรรมการย้อมสีทอเสื่อกก จากธรรมชาติพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื่อพับ ซึ่งมีกิจกรรมย่อย 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ การย้อมสีทอเสื่อกกจากวัสดุธรรมชาติ และ 2) กิจกรรม การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสื่อพับ

• ภาครี้อย่างที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลพระเพลิง, โรงเรียนในพื้นที่, วัดในพื้นที่, กลุ่มอาชีพในตำบล, พัฒนาชุมชน อำเภอเขาฉกรรจ์, พัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว

• ผลผลิต

ด้านเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เสื่อกกพับ รายได้เดิม 2,400 บาทต่อเดือน รายได้ใหม่ 3,799 บาทต่อเดือน รายได้ที่เพิ่ม 1,399 บาทต่อเดือน คิดเป็น ร้อยละ 58.29 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ เกิดกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อุตสาหกรรมทอเสื่อกกบ้านพระเพลิง มีรายได้เพิ่มขึ้น

ด้านสังคม องค์ความรู้ที่เกิดขึ้น การใช้วัดอุทิศทาง ธรรมชาติมาย้อมสีกก ผลตอบแทนทางสังคม SROI 1.19 เกิดภาคีเครือข่าย 5 เครือข่าย ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ได้รับ องค์ความรู้ทางด้านการย้อมสีจากธรรมชาติ ได้รับองค์ความรู้ ทางด้านการเย็บผ้า เกิดเครือข่ายที่สนับสนุนเรื่องช่องทางการ จัดจำหน่ายสินค้าชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม นวัตกรรมชุมชน วิธีการย้อมสีกก จากวัสดุธรรมชาติ วัดอุทิศ กกที่ลดต้นทุนจากการใช้สีธรรมชาติ ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ เกิดการนำทรัพยากรทางธรรมชาติใน ตำบลมาใช้ให้เกิดรายได้ต่อชุมชน

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 2,400 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 3,799 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,399 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 58.29
- ผลตอบแทนทางสังคม SROI 1.19

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ชุมชนให้การตอบรับกับการดำเนินโครงการที่ดีมาก ทั้งในส่วนของ การดำเนินการจัดทำผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เสื่อกกทักที่ได้รับองค์ความรู้ที่เกิดขึ้น ได้แก่ การใช้วัตถุดิบทางธรรมชาติมาย้อมสีกก ได้สร้างนวัตกรรมชุมชน คือ วิธีการย้อมสีกกจากวัสดุธรรมชาติ

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์พัชรินทร์ ร่มโพธิ์ชื่น
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาพร ตัญจสวัสดิ์
3. อาจารย์อรรณพร ธนุเพ็ชร
4. อาจารย์ณนทิรา มะโนรินทร์
5. อาจารย์เทัญศรี ชิตบุตร

โคคลาน สำราญใจ

ตำบลโคคลาน อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

ปี 2564 ดำเนินการค้นหาอัตลักษณ์ชุมชน เพื่อค้นหาศักยภาพของตำบล ปี 2565 เตรียมความพร้อมผู้สูงอายุผู้วัยเกษียณ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุตผักสุขภาพและน้ำดื่มจากมัลเบอร์รี่ ปี 2566 ต่อยอดนำสุตผักสุขภาพและน้ำมัลเบอร์รี่พัฒนาเป็นสุตอาหาร เพื่อสุขภาพและพัฒนาวิสาหกิจ

ตั้งนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว จึงได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลโคคลาน อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชนเสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมั่นคงนำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยเน้นการพัฒนาในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ของตำบลอย่างบูรณาการ ดังนั้นในปี 2566 จึงเกิดโครงการในพื้นที่ จำนวน 2 กิจกรรม หลักๆ ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง

กิจกรรมที่ 1

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุดอาหารสุขภาพ ด้วยเกษตรชีววิถี

• กระบวนการ

เป็นการนำองค์ความรู้ด้านการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการเกษตร โดยการนำผักที่ปลูกในชุมชนมาจัดเป็นชุดอาหาร เพื่อสุขภาพแบบง่ายและเป็นสูตรเฉพาะในชุมชน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

วิสาหกิจชุมชนเกษตรปลอดภัยบ้านมะค่าปุม เกษตรกรในพื้นที่ตำบลโคคลาน องค์การบริหารส่วนตำบลโคคลาน เกษตรอำเภอดาพระยา พัฒนาชุมชนอำเภอดาพระยา

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ชุดอาหารเพื่อสุขภาพ และเกิดองค์ความรู้ด้านโภชนาการและการตลาด

กิจกรรมที่ 2

การพัฒนาวัสดุปลูกและวิธีปราบศัตรูพืช ด้วยเกษตรชีววิถี

• กระบวนการ

เป็นการนำองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และนวัตกรรมด้านการเกษตร มาใช้ในกระบวนการจัดทำวัสดุปลูก ภายใต้เชื้อปุ๋ยอินทรีย์เคมี และสารกำจัดแมลงศัตรูพืชสำหรับเกษตรปลอดภัย

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรปลอดภัยบ้านมะค่าปุม เกษตรกรในพื้นที่ตำบลโคคลาน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เกษตรอำเภอดาพระยา พัฒนาชุมชนอำเภอดาพระยา

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์วัสดุปลูก องค์ความรู้เรื่องวิธีปราบศัตรูพืช

• ผลลัพธ์

- ผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์
- รายได้เดิม 12,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 13,500 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 12.5
- ผลตอบแทนทางสังคม SROI 1.54

ชุมชนเกษตรปลอดภัย

Organic Chemical Fertilizer

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์บ้านคำใหญ่
ต.โคกจาน อ.สามชัย จ.ขอนแก่น
โทร...06-48870637

พัฒนาโดย...ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร (สบอ.) กรมส่งเสริมการเกษตร

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลโคกจาน อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และประชาชนในพื้นที่ ตำบลโคกจาน ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาทักษะและเพิ่มมูลค่าทางการเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีในการปราบศัตรูพืช และลดต้นทุนในการซื้อวัสดุปลูก โดยการผลิตใช้เองทำให้เกิดรายได้ในการทำเกษตรเพิ่มขึ้น

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์คณิต เรืองขจร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะ สงวนสิน
3. อาจารย์กิริฉัตร วันช่วย
4. อาจารย์ปทุมณานันท์ พันธุ์แก่น

ผลิตภัณฑ์โຈึกสำเร็จรูปเสริมโปรตีนจิ้งหรีด และกระยาสารทดแทนพืชอัดแท่ง ตรา “จิ้งหรีดแบรนด์ JIRID BRANDs” ตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

การพัฒนาเชิงพื้นที่ภายใต้แนวคิด BCG ของตำบลตาพระยา เกิดจากการดำเนินงานโครงการตั้งแต่ปี 2563 จนถึงปัจจุบัน โดยการบริหารจัดการของ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ อย่างน้อย 20 กิจกรรม ใน 5 โครงการ เกิดสินค้าชุมชนตรา “จิ้งหรีดแบรนด์ JIRID BRANDs” ที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบลตาพระยา อาทิ จิ้งหรีดสดจากสมาร์ตฟาร์ม ผงโปรตีนจากจิ้งหรีด จิ้งหรีดพริกทอดกรอบสมุนไพร ขนมดอกคำควนและขนมต้มเสริมโปรตีนจิ้งหรีด เสื้อกลายจิ้งหรีดและช่องทางการจำหน่ายสินค้า สามารถนำไปสู่ความเชื่อมโยงของโจทย์ การพัฒนาเชิงพื้นที่ภายใต้ BCG Model ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ซึ่งยังคงออกแบบกิจกรรมพัฒนาเชิงพื้นที่ที่เน้นเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมได้แก่ กิจกรรมการเพิ่มมูลค่าพืชเศรษฐกิจสู่การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ข้าวกระยาสารทดแทนและโຈึกสำเร็จรูปเสริมโปรตีนจิ้งหรีด และกิจกรรมยกระดับบรรจุภัณฑ์ข้าวสารและเทคนิคการป้องกันมอดด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านโดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายคนที่มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตกเกณฑ์เป้าหมาย จปฐ. ที่มีสัดส่วนคนยากจนมากได้แก่หมู่ที่ 17 บ้านร่มทองมีสัดส่วนคนจนมากที่สุด จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านร่มทอง บ้านเนินสะอาด บ้านป่าซอ่งบ้านปางกลางและบ้านกุดเวียน เพื่อให้คนในชุมชนมีทักษะอาชีพ เกิดรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิต

กิจกรรมที่ 1

กิจกรรมการเพิ่มมูลค่า
พืชเศรษฐกิจ สู่การแปรรูป
เป็นผลิตภัณฑ์ข้าวกระยาสารก
อัดแท่งและโจ๊กสำเร็จรูป
เสริมโปรตีนจิ้งหรีด

• กระบวนการ

การดำเนินโครงการอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ผ่านกลไกการลงมือปฏิบัติการร่วมกันทุกขั้นตอนของภาคีเครือข่ายและกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา คือ ประชาชนในพื้นที่ตำบลตาพระยา และกลุ่มคนที่มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนตกเกณฑ์เป้าหมาย จปฐ.

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

อบต.ตาพระยา นักพัฒนาชุมชน/วิศากรชุมชน อสม. กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มอาชีพ ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน สภาเด็กและเยาวชนตำบลตาพระยา

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ข้าวกระยาสารอัดแท่งและโจ๊กสำเร็จรูปเสริมโปรตีนจิ้งหรีด (รสหมู ไก่ เท็ดหอม) และเกิดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปอาหาร

กิจกรรมที่ 2

ยกระดับบรรจุภัณฑ์ข้าวสารและ
เทคนิคการป้องกันมอดด้วย
ภูมิปัญญาชาวบ้าน

• กระบวนการ

การดำเนินโครงการอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ผ่านกลไกการลงมือปฏิบัติการร่วมกันทุกขั้นตอนของภาคีเครือข่ายและกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา คือ ประชาชนในพื้นที่ตำบลตาพระยา และกลุ่มคนที่จัดจำหน่ายข้าวสารในชุมชน

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

อบต.ตาพระยา นักพัฒนาชุมชน / วิศากรชุมชน ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มอาชีพกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มอาชีพ กลุ่มคนที่จัดจำหน่ายข้าวสารในชุมชน

• ผลผลิต

บรรจุภัณฑ์ข้าวสารป้องกันมอด และเกิดองค์ความรู้การป้องกันมอดด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 6,256 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 8,310 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 2,054 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 32.83
- ผลตอบแทนทางสังคม SROI 1.49

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ผลตอบแทนและเสียงสะท้อนจากชุมชนที่เกิดความสนใจเรียงลำดับมากไปน้อยคือ มีความสนใจในการทำสูตรผงปรุงรสเสริมโปรตีนจิ้งหรีด 3 รสชาติ (ไก่ หมู เห็ดหอม) ที่เป็นส่วนผสมของการทำจิ๊กสำเร็จรูปเสริมโปรตีนจิ้งหรีดมากกว่าผลิตภัณฑ์อื่นๆ เนื่องจากผงปรุงรสสามารถทดแทนผงชูรสหรือผงปรุงรสตามท้องตลาดได้ ไม่มีผลเสียต่อสุขภาพและชุมชนต้องการพัฒนาเชิงพื้นที่ภายใต้ BCG แยกตามความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสิมา โทจันทร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณพัชร บัวฉุน
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุ่นเสนาหา
4. อาจารย์ณททัย โชติกลาง
5. อาจารย์ปรีชญา รุ่งวิกรัยการต์

โครงการแปรรูปสมุนไพรโกโก้ สู่ผลิตภัณฑ์สเปรย์กระดุกโกโก้ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต รายได้ให้ในชุมชนฐานราก

ตำบลทัพไทย อำเภอเมืองตาพระยา จังหวัดสระแก้ว

ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดทำโครงการฯ เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ในการนี้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปน้ำพริกเห็ดและการพัฒนาและส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์สเปรย์กระดุกโกโก้ โดยผลลัพธ์จากการดำเนินงานได้แก่ ได้ผลิตภัณฑ์ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดการจ้างงานของบัณฑิตและประชาชนในพื้นที่

ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องในการขยายเศรษฐกิจ ศูนย์ภาษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้เสนอกิจกรรมยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์สเปรย์กระดุกโกโก้ และกิจกรรมยกระดับบรรจุภัณฑ์ตราสินค้า และพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์ เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตฯ และยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชน ในด้านสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม แบบบูรณาการ

สมุนไพร กระตุกไก่อดำ

บรรเทาอาการปวดกล้ามเนื้อ
กล้ามเนื้ออักเสบ
แก้อาการฟกช้ำ
ลดอาการปวดตามข้อ

U2T for BCG

บริษัท สยามไฮโดร จำกัด
จังหวัดเชียงใหม่

กิจกรรมที่ 1

กิจกรรมอบรมยกระดับคุณภาพ ผลิตภัณฑ์สเปรย์กระตุกไก่อดำ

• กระบวนการ มี 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชน ศึกษากลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ศึกษากระบวนการเผาผ่านแบบดั้งเดิม ปัญหาและความต้องการ
- ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาแนวทางแก้ไข วิเคราะห์ปัญหาผลกระทบด้านสุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม ออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการแก้ไข ปัญหา
- ขั้นตอนที่ 3 อบรมถ่ายทอดนวัตกรรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ และนวัตกรรมสเปรย์กระตุกไก่อดำประสิทธิภาพสูง แก่กลุ่มเป้าหมาย
- ขั้นตอนที่ 4 อบรมทักษะการสร้างนวัตกรรม
- ขั้นตอนที่ 5 ทดสอบกลุ่มตลาดของสเปรย์กระตุกไก่อดำ
- ขั้นตอนที่ 6 ประชุมสรุปและส่งมอบประชุมสรุปผลผลิต นวัตกรรม และส่งมอบเพื่อให้ประชาชนได้ใช้ และเก็บข้อมูลต่อไป

• ผลผลิต

สูตรสเปรย์กระตุกไก่อดำ

กิจกรรมที่ 2

กิจกรรมอบรมยกระดับ บรรจุภัณฑ์ตราสินค้าและพัฒนา ช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์

• กระบวนการ มี 4 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชนศึกษา กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ศึกษากระบวนการผลิตสเปรย์กระตุกไก่อดำ ปัญหาและความต้องการ
- ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาแนวทางแก้ไขวิเคราะห์ปัญหาผลกระทบด้านสุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม ออกแบบนวัตกรรมและเทคโนโลยี ในการแก้ไขปัญหา
- ขั้นตอนที่ 3 อบรมถ่ายทอดพัฒนาช่องทางในการจัดจำหน่ายออนไลน์แก่กลุ่มเป้าหมาย
- ขั้นตอนที่ 4 นำสเปรย์กระตุกไก่อดำจำหน่ายช่องทางออนไลน์จริง

• ผลผลิต

วิดีโอคลิป จำนวน 2 หน่วย

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ชุมชนตำบลทัพไทย สถานีอนามัยตำบลทัพไทย และ
จังหวัดสระแก้ว

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 5,500 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 8,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 2,500 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 45.45
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 2.50

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

การพัฒนาแก้ไขปัญหาคือความเป็นอยู่ต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาระดับอาชีพ เพื่อให้เขาได้เรียนรู้และแก้ไขปัญหาคด้วยตนเอง อย่างเช่นครั้งนี้ที่แก้ไขยกระดับพัฒนาและถ่ายทอดความรู้สูตรสเปรย์กระดุกไก่ดำจากวัตถุดิบจากชุมชน ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ทำให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้ ช่วยแก้ไขปัญหามุมชนฐานรากอย่างแท้จริง

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร. ประวิทย์ ธงชัย
2. อาจารย์เทพมานพ ลิขิตวิเศษกุล
3. อาจารย์ธารินทร์ พิทักษ์พงศ์
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคณเณ เกียรติกิจ้อง
5. อาจารย์ ดร.เทอดเกียรติ แก้วพวง

ทัพราช สำราญสุข

ตำบลทัพราช อำเภотаพระยา จังหวัดสระแก้ว

ในปี 2562 ดำเนินการ 2 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 3 พัฒนาข้าวเกรียบจากเกล็ดปลาตะเพียน ที่เหลือจากการทำปลาต้ม เน้นกระบวนการ Zero waste หมู่ที่ 12 บ้านคลองยาง กระบวนการเลี้ยงจิ้งหรีดแบบครบวงจร การทำดอกไม้จันทน์ การเลี้ยงหนุนา ปี 2563 กระบวนการอบรมอาสาสมัครชุมชนเพื่อดูแลผู้สูงอายุ โดยใช้แนวคิดการลดช่องว่างระหว่างวัย ลดระยะห่างทางสังคม ดูแลกันและกัน ปี 2564 กิจกรรมยกระดับสินค้า OTOP พัฒนาผลิตภัณฑ์กระเป๋าสีเอือกก พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดชุมชน เตรียมความพร้อมจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ และศิลปะประดิษฐ์จากฟางข้าว ปี 2565 เตรียมความพร้อมผู้สูงอายุผู้วัยเกษียณ ยกกระดับกระเป๋าสีเอือกก พัฒนาแผนการท่องเที่ยว จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลทัพราช “โรงเรียนพัฒนชราวัย” โดยได้รับความอนุเคราะห์อาคารจากองค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช ปี 2566 ดำเนินการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ได้กรอกจากปลาต้ม ต่อยอดการพัฒนาจากโครงการปีที่ 1 และพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่เป็น เมล่อนอ่อนดอง เนื่องจากในพื้นที่มีการปลูกเมล่อนจำนวนมาก และตัดลูกที่ไม่สมบูรณ์จากต้น นำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว จึงได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลทัพราช อำเภотаพระยา จังหวัดสระแก้ว เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสมสามารถดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่าเสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยเน้นการพัฒนาในมิติด้านสังคมเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของตำบลอย่างบูรณาการ ดังนั้นในปี 2566 จึงเกิดโครงการในพื้นที่ จำนวน 2 กิจกรรมหลักๆ ซึ่งเป็นไปตามความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง

กิจกรรมที่ 1

อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ไส้กรอกจากปลาต้ม

• กระบวนการ

เป็นการนำองค์ความรู้ด้านอาหารและโภชนาการ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมไส้กรอกเทียมคอลลาเจน ในการผลิตโดยนำปลาต้มขนาดไม่ได้มาตรฐาน หรือ ปลาต้มที่จำหน่ายไม่หมด มาดำเนินการแปรรูปเป็น ไส้กรอก โดยมีสูตรเฉพาะของชุมชน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มวิชาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ปลาตะเพียนละลุ ภาควิชากรในพื้นที่ตำบลทัพราช องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช กำนันตำบลทัพราช ภาควิชาอำเภอตาพระยา พัฒนาชุมชนอำเภอตาพระยา

• ผลผลิต

เกิดองค์ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน คือไส้กรอกปลาต้ม

กิจกรรมที่ 2

อบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนา ผลิตภัณฑ์แมล่อนอ่อนดอง

• กระบวนการ

เป็นการนำองค์ความรู้ด้านอาหารและโภชนาการ ในการผลิตโดยกระบวนการนำแมล่อนอ่อนเหลือทิ้ง มาทำเป็น ผลิตภัณฑ์ใหม่ คือ แมล่อนอ่อนดอง ใช้แทนแตงกวาดอง และ หัวไชโป๊ ซึ่งมีราคาในท้องตลาดค่อนข้างสูง

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มวิชาหกิจชุมชนปลาต้มไร่กำง ภาควิชากรในพื้นที่ ตำบลทัพราช องค์การบริหารส่วนตำบลทัพราช กำนันตำบลทัพราช ภาควิชาอำเภอตาพระยา พัฒนาชุมชนอำเภอตาพระยา

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ชุมชน แมล่อนอ่อนดอง องค์ความรู้ที่เกิดขึ้น องค์ความรู้ด้านอาหารและโภชนาการ องค์ความรู้ด้านการตลาด

• ผลลัพธ์

- ผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์
- รายได้เดิม 15,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 17,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 2,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 13.33
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.13

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์คณิต เรืองขจร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะ สงวนสิน
3. อาจารย์ปทุมณานันท์ พันธุ์แก่น

ผลตอบแทนหรือ เสียสละก่อนจากชุมชน

โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และประชาชนในพื้นที่ตำบลทัพราชประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถพัฒนาทักษะและสมรรถนะการดำเนินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมได้เป็นอย่างดี

การพัฒนากระบวนการผลิต และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไหมอีรี ตำบลท่งเสด็จ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี

การดำเนินงานในพื้นที่ตำบลท่งเสด็จ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี เริ่มดำเนินโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ได้ดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยงไหมอีรีในพื้นที่ ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในชื่อ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงไหมอีรีและแปรรูปผลิตจากรังไหมอีรี มีจำนวนสมาชิก จำนวน 15 คน ทำให้มีรายได้จากขายรังไหมอีรี 2,000 บาท/เดือน และในปี พ.ศ. 2564-2565 ได้ส่งเสริมด้านการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเลี้ยงไหมให้มีขนาดรังไหมใหญ่ขึ้น และ การต่อพันธุ์ไหม นอกจากนี้ยังมีการเสริมเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเศษเหลือทิ้งจากกระบวนการเลี้ยงไหมอีรี จำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เส้นบะหมี่จากดักแด้ไหมอีรี ผลิตภัณฑ์ผงโรยข้าวจากดักแด้ไหมอีรี ซ็อกโกแลตดักแด้และปุ๋ยน้ำอินทรีย์จากมูลไหมอีรี โดยผลิตภัณฑ์โดดเด่นที่สร้างชื่อเสียงและได้รางวัลที่ 1 ระดับประเทศ U2T for BCG Hackathon 2022 คือ “เส้นบะหมี่อบแห้งจากโปรตีนดักแด้ไหมอีรี” เป็นผลิตภัณฑ์โปรตีนทางเลือกจากแมลงนอกจากนี้เรายังได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงไหมอีรีแบบครบวงจร ตำบลท่งเสด็จ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้สร้างอาชีพและแหล่งท่องเที่ยวให้คนในชุมชน นอกจากนี้ยังมีส่งเสริมและจัดทำเพจเพื่อเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายและประชาสัมพันธ์ตลาดออนไลน์ จำนวน 2 ช่องทางได้แก่ เพจเฟสบุ๊ก (Page facebook) ในชื่อ U2T ตำบลท่งเสด็จ อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี และ Tiktok ในชื่อ Tabsadet.Eri ซึ่งมีผู้ติดตามปัจจุบันจำนวน 712 ราย มีผู้กดถูกใจ จำนวน 74,400 คน ส่งผลให้มียอดขายในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และยอดจากการแสดงสินค้าเพิ่มขึ้น ปี พ.ศ. 2566 จึงมีแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่โปรตีนทางเลือกจากแมลง โดยนำเอาดักแด้ไหมอีรีที่เป็นเศษเหลือทิ้งจากกระบวนการเลี้ยงไหมมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ Protein Bars และ Energy Balls และการให้องค์ความรู้ด้านการสาวไหมอีรี ซึ่งแต่เดิมชุมชนขายเฉพาะรังไหมเพื่อเพิ่มมูลค่ารังไหมมีมูลค่าเพิ่มขึ้น จึงพัฒนาต่อยอดทำเป็นเส้นไหมเพื่อส่งขาย ซึ่งสามารถนำมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และเกิดรายได้ให้กับชุมชนได้

กิจกรรมที่ 1

อบรมการสาวไหมอีรี่สีทอง ด้วยเครื่องสาวชนิด MC แบบใช้เท้าเหยียบ

• กระบวนการ

ในการดำเนินงานเพื่อทำงานพัฒนาผลิตภัณฑ์การสาวไหมอีรี่สีทองด้วยเครื่องสาวชนิด MC แบบใช้เท้าเหยียบ โดยมีกระบวนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงาน การสำรวจความต้องการของชุมชน โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้น และพิจารณาเลือกกลุ่มเป้าหมาย การประสานงานและหารือร่วมกับภาคีเครือข่ายโครงการศิลปาชีพศึกษาพัฒนาไหมไทย พื้นบ้านไหมดาหลา และแมลงทับกรมหม่อนไหมสระแก้ว เพื่อเชิญวิทยากรผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการสาวไหมอีรี่สีทองด้วยเครื่องสาวชนิด MC แบบใช้เท้าเหยียบและการย้อมสีธรรมชาติ เพื่อจำหน่ายเป็นเส้นไหมอีรี่ที่มีมูลค่าสูง และจัดอบรมกิจกรรมการสาวไหมอีรี่สีทองด้วยเครื่องสาวชนิด MC แบบใช้เท้าเหยียบและการย้อมสีธรรมชาติให้กับกลุ่มผู้เลี้ยงไหมอีรี่ และผู้ที่สนใจ

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ผู้นำชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือประชาชนทั่วไปที่สนใจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากไหมอีรี่โดยการสาวไหมอีรี่สีทองด้วยเครื่องสาวชนิด MC แบบใช้เท้าเหยียบและการย้อมสีธรรมชาติ จำนวน 25 คน

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลทัพเสด็จ โครงการศิลปาชีพศึกษาพัฒนาไหมไทย พื้นบ้านไหมดาหลาและแมลงทับ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอตาพระยา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงไหมอีรี่และแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไหมอีรี่ ตำบลทัพเสด็จ

• ผลผลิต เส้นไหมอีรี่ย้อมสีธรรมชาติ

กิจกรรมที่ 2

อบรมการทำผลิตภัณฑ์ Protein Bar - Energy Ball ที่มีผงดักแด้ไหมอีรี่ เป็นส่วนประกอบ

• กระบวนการ

ในการดำเนินงานเพื่อทำงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีกระบวนการดำเนินงาน การสำรวจความต้องการของชุมชน โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้น และพิจารณาเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะมาร่วมดำเนินงาน ประสานงานเพื่อจัดเตรียมสถานที่และวัสดุอุปกรณ์สำหรับอบรม ร่วมกับคนในชุมชน และผู้ที่สนใจ และประชากรกลุ่มตัวอย่าง ผู้นำชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือประชาชนทั่วไปที่สนใจ การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์ Protein Bars - Energy Balls ที่มีผงดักแด้ไหมอีรี่ เป็นส่วนประกอบ จำนวน 35 คน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลทัพเสด็จ โครงการ ศิลปอาชีพศึกษาพัฒนาไหมไทย ที่บ้านไหมคาทาลาและแมลงทับ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอตาพระยา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงไหมอีรี่และแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไหมอีรี่ ตำบลทัพเสด็จ

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ Protein Bars - Energy Balls ที่มีผงดักแด้ไหมอีรี่ เป็นส่วนประกอบ

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 2,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 3,100 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,100 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 55
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 4.22

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ชุมชนตำบลทัพเสด็จ กลุ่มผู้นำในชุมชนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนให้ความสนใจกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ความร่วมมือกับทางมหาวิทยาลัยมากขึ้น เห็นประโยชน์ที่ทางมหาวิทยาลัยเข้าไปพัฒนาชุมชน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.จารุพันธ์ ไชยนาม
2. อาจารย์พรณี ทิมภักดิ์
3. อาจารย์ฉัตรชัย เสนขวิญแก้ว
4. อาจารย์เพ็ญศรี ชิตบุศร

“ผลิตภัณฑ์ไข่เยี่ยวม้าชุมชนตาหลังใน” ต้นแบบการพัฒนาพื้นที่เพื่อการสร้างมูลค่าทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

ตำบลตาหลังใน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลสร้างรากแก้วให้ประเทศแบบบูรณาการ 1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย ปีพุทธศักราช 2564 ณ ตำบลตาหลังใน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินการตามเป้าประสงค์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อการพัฒนาศักยภาพกำลังคนองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ร่วมกับพัฒนาสัมมาชีพและสร้างรายได้สู่ชุมชน ซึ่งพัฒนาจากพื้นฐานและผลิตภัณฑ์ศักยภาพตำบลของตำบลให้เกิดการใช้ทรัพยากรชุมชนอย่างคุ้มค่า จากกิจกรรมการแปรรูปผลผลิตแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผลผลิตทางการเกษตรของตาหลังใน ได้แก่ แดงกวาดอง กิมจิผักกาดขาว พริกทอด และมันหนีบ และการพัฒนาผงปราบศัตรูพืชที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งความสำเร็จของโครงการฯ บรรลุถึง 3 เป้าหมาย ได้แก่ ด้านพัฒนาคุณภาพกลุ่มเปราะบาง ด้านการสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ และด้านวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ดำเนินการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องจากโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและเตรียมความพร้อมสู่วัยเกษียณ โดยเน้นบทบาทในด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญา และประสบการณ์ที่มีอยู่ไปสู่คนรุ่นหลัง ซึ่งการจัดกิจกรรมอบรมการทำผลิตภัณฑ์ยาหม่องคลายเส้นให้กับผู้สูงอายุ และอบรมการนวดผ่อนคลายสำหรับผู้สูงอายุ

ตำบลตาหลังใน มีจุดเด่นด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรบุคคล และเอกลักษณ์ด้านวัฒนธรรม ชุมชนมีความต้องการนำทรัพยากรทางการเกษตรไปแปรรูปใช้ประโยชน์หรือส่งเสริมการนำองค์ความรู้ด้านการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ใหม่ โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่เดิมมาต่อยอดให้เกิดการหมุนเวียนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักการเศรษฐกิจชีวภาพ (BCG) โดยสืบเนื่องจากโครงการพัฒนาสมรรถนะกำลังคนขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและชุมชนนวัตกรรมเชิงพื้นที่ที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่ทางคณะทำงานทีมตำบลตาหลังในได้จัดทำกรอบรูปให้ความรู้ด้านการทำไข่เค็มกลั่นสมุนไพร เพื่อสร้างรายได้ โดยการนำไข่เป็ดไล่ทุ่งของตำบลตาหลังใน มาแปรรูปเป็นไข่เค็มกลั่นสมุนไพรจากเศษผักสวนครัวที่มีกลิ่นน้ำมันหอมระเหย และยังสร้างแนวทางการพัฒนาชุมชนอัจฉริยะ Smart Ecology สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ และ Smart Economy เศรษฐกิจอัจฉริยะ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และการรักษาสิ่งแวดล้อมด้านการจัดการของเสียทางชุมชนจึงมีความต้องการนำผลผลิตไข่เป็ดที่เลี้ยงตามครัวเรือนอย่างต่ำ 10 ตัว มาแปรรูปถนอมอาหารเป็นไข่เยี่ยวม้าเพื่อต่อยอดการขายและการสร้างการจดจำชุมชนในแนวทางการสร้างความเข้มแข็งต่อการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการขาย

กิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไข่เยี่ยวม้า

• กระบวนการ

จากการทบทวนความต้องการของชุมชนและวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนร่วมกับตัวแทนผู้นำชุมชนและตัวแทนครัวเรือนไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ สรุปได้ว่า ความต้องการด้านองค์ความรู้ด้านการทำผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างรายได้ในชุมชน ได้แก่ การทำไข่เยี่ยวม้า ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเป็นคนในชุมชนตาหลังในที่มีความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรชุมชนและต้องการเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างรายได้ชุมชนจากการนำไข่เป็ดไล่ทุ่งผลผลิตของชุมชนมาทำไข่เยี่ยวม้า เพื่อการขายและเรียนรู้การสร้างการตลาดออนไลน์และการสร้างรูปแบบการขายการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์อย่างมีหลักการ

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลตาหลังใน
พัฒนาชุมชนจังหวัดสระแก้ว เกษตรจังหวัดสระแก้ว
เป็นภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาตำบล อสม. ตำบลตาหลังใน
และ ผู้ใหญ่บ้าน

• ผลผลิต

- ผลิตก้อนไข่ไข่เยี่ยวม้าจากชุมชนตาหลังใน
- องค์ความรู้ด้านการทำไข่เยี่ยวม้า
- องค์ความรู้ด้านการตลาดออนไลน์เพื่อการสร้างรายได้

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 1,500 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 1,650 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่มขึ้น 150 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 10
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.03

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ชุมชนเกิดต้นแบบการพัฒนาพื้นที่สร้างมูลค่า
ทางสังคมเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เกิดทักษะทำงาน
ร่วมกันของคนในชุมชน และเกิดการพัฒนามให้มีสมรรถนะ
ในการจัดการทรัพยากรเพื่อสร้างรายได้

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัทมาภรณ์ เจริญนนท์
2. อาจารย์จุฑาวรรณ นวลจันทร์คง
3. อาจารย์นันทิภา แก้วสีลาวรรณ
4. อาจารย์สิโรรัตน์ จันทงาม
5. อาจารย์เฉลิมพงษ์ จันทร์สุชา

ชุมชนท่องเที่ยวทางน้ำ ยลวิถีเกษตรปลอดภัย

ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นหนึ่งหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ ที่สอดคล้องกับแนวทางของรัฐบาลที่กำหนด ยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีกระทรวง การอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ BCG Economy เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และ เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยเน้นการพัฒนาในมิติด้าน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมคณะเทคโนโลยีการเกษตรได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

โดยในปี พ.ศ. 2566 ได้ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สู่ตำบล แห่งการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม โดยการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำของชุมชน เพื่อให้มีศักยภาพที่ดีขึ้น เพื่อการสร้างรายได้แก่ชุมชน และเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตผักผลไม้สมุนไพรปลอดภัย

กิจกรรมที่ 1

ถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการ ท่องเที่ยวทางน้ำแก่ชุมชนตำบล ทุ่งมหาเจริญ

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนในพื้นที่ ตำบลทุ่งมหาเจริญ
อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 30 คน

กระบวนการ/กิจกรรม : อบรมเรื่อง แนวทาง
การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ น้ำตกแก่งสะเดา
ตำบลทุ่งมหาเจริญ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยวิทยากร
คุณมัทธนา คำวิชัย เจ้าของไร่ “ณ ชายแดน” ตำบลทับพริก
อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ผู้ใหญ่บ้าน โรงเรียน วัด อบต. อบจ. สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคจันทบุรี การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว สำนักงาน
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นครนายก และ วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานเพื่อความยั่งยืน “ ไร่ ณ ชายแดน ”

• ผลผลิต

1. ประชาชนในพื้นที่เกิดทักษะด้านการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วยเศรษฐกิจ BCG
2. เครือข่ายการดำเนินงานโครงการและเกิดการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพตำบล
3. แผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ จำนวน 1 แผน
4. จัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตผักผลไม้สมุนไพรปลอดภัยและการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 1 กลุ่ม

กิจกรรมที่ 2

พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ทางน้ำของชุมชนตำบลทุ่งมหาเจริญ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนในพื้นที่ ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 30 คน

กระบวนการ : อบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำ น้ำตกแก่งสะเดา
ตำบลทุ่งมหาเจริญ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ”

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ผู้ใหญ่บ้าน โรงเรียน วัด อบต. อบจ. สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคจังหวัดสุราษฎร์ธานี การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสระแก้ว สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นครนายก และ วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานเพื่อความยั่งยืน “ไร่ ณ ชายแดน”

• ผลผลิต

1. ได้พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำของชุมชน น้ำตกแก่งสะเดา จำนวน 1 แห่ง
2. สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำของชุมชนดีขึ้น

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 6,500 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 8,580 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 2,080 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 32
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.78

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

การดำเนินโครงการระยะที่ 5 ปี พ.ศ. 2566 ได้ผลตอบแทนจากประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 100 โดยวัดจากตัวชี้วัดผู้เข้าร่วมโครงการที่กำหนดไว้เกินร้อยละที่กำหนดไว้ ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ร่วมแรงร่วมใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ภายในและภายนอกพื้นที่ของชุมชน โดยผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการในครั้งนี้อยู่ในระดับดีมาก ประชาชน และหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ตำบลทุ่งมหาเจริญ ได้ให้การชื่นชมมหาวิทยาลัยที่เข้ามาดำเนินการในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ในโอกาสต่อไปต้องการให้มหาวิทยาลัยฯ เข้ามาพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยเฉพาะด้านการสร้างเศรษฐกิจให้เกิดการหมุนเวียนภายในชุมชน การขับเคลื่อนฟื้นฟูระบบการท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดความต่อเนื่อง โดยการนำศักยภาพของพื้นที่การท่องเที่ยวทางน้ำ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้เชื่อมโยงกับด้านการเกษตร และวิถีชีวิตวัฒนธรรมของคนในชุมชน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ธวัชชัย มูลตลาด
2. อาจารย์ศิริวิมล ศรีมีทรัพย์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมมภา สุขลิ้ม
4. อาจารย์วราวุฒิ คำพานิช

กิจกรรมการำน้ำพริกสมุนไพร ชำ ตะไคร้ ตำบลโคกสูง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

การดำเนินโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลโคกสูง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว ในอดีตคณะทำงานได้ดำเนินกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมวิเคราะห์ศักยภาพ ปัญหาของตำบล ร่วมกับผู้บริหารเทศบาลตำบลโคกสูง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พบว่าในพื้นที่มีปัญหาเกี่ยวกับรายได้ของครัวเรือน ปัญหาการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร และปัญหาสุขภาพของประชาชน 2) กิจกรรมการฝึกอบรมการทำสมุนไพรแช่เท้าให้กับผู้สูงอายุในตำบลโคกสูง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว โดยผู้สูงอายุมีความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพรและได้ฝึกการทำสมุนไพรแช่เท้าโดยวิทยากรจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโคกสูง และได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วในปี 2565 ปัจจุบันคณะทำงานได้ดำเนินกิจกรรมการทำน้ำพริกสมุนไพร น้ำพริกข่า น้ำพริกตะไคร้ สืบเนื่องจากชุมชนมีต้นทุนของสมุนไพรที่มีการปลูกทุกครัวเรือน จึงนำพริก ข่า ตะไคร้ ที่มีปลูกทุกบ้านมาเป็นต้นทุนหลักในการแปรรูปทำน้ำพริก เพื่อเสริมรายได้ให้แก่ชุมชนโดยดำเนินการเป็น 3 กิจกรรม ได้แก่ การประชุมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำน้ำพริก กิจกรรมที่ 2 จะเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการการทำน้ำพริกสมุนไพร ข่า ตะไคร้ และกิจกรรมที่ 3 จะเป็นการทำแพ็คเกจจิ้งและตราผลิตภัณฑ์ น้ำพริกสมุนไพร ข่า ตะไคร้

กิจกรรมที่ 1

กิจกรรมประชุมการมีส่วนร่วมของชุมชนทำน้ำพริกสมุนไพร ข่า ตะไคร้

• กระบวนการ

โครงการได้มีการจัดกิจกรรมโดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก รวมทั้งการสนทนากลุ่ม การลงสำรวจพื้นที่ภายในชุมชน เพื่อค้นหาปัญหาความต้องการ พบว่า ชุมชนไม่มีสินค้า OTOP ที่จะสร้างรายได้ให้กับประชาชน ไม่มีการจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ประชาชนในพื้นที่ไม่มีน้ำทำการเกษตร และแผนการพัฒนาในอนาคตชุมชนต้องการให้มีการพัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพเสริม รวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ โดยเฉพาะการสร้างรายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสูง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มผู้สูงอายุ

• ผลผลิต

พบว่า ชุมชนไม่มีสินค้า OTOP ที่จะสร้างรายได้ให้
กับประชาชน ไม่มีการจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ประชาชน
ในพื้นที่ไม่มีน้ำทำการเกษตร และแผนการพัฒนาในอนาคต
ชุมชนต้องการให้มีการพัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนมี
อาชีพเสริม รวมกลุ่มอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ โดยเฉพาะ
การสร้างรายได้ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ

กิจกรรมที่ 2

กิจกรรม อบรมเชิงปฏิบัติการ การทำน้ำพริกสมุนไพร ช่า ตะไคร้

• กระบวนการ

วิทยากรดำเนินการบรรยายและสาธิตการอบรม
เชิงปฏิบัติการการทำน้ำพริกสมุนไพร ช่า ตะไคร้ โดยมี
กลุ่มเป้าหมายคือผู้นำหมู่บ้านของตำบลโคกสูงจำนวน 50 คน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสูง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มผู้สูงอายุ
วิทยากรนางสาวนันทฎา สิงห์นาง

• ผลผลิต

น้ำพริกสมุนไพร น้ำพริกช่า น้ำพริกตะไคร้,
อาชีพเสริม, รายได้พิเศษ

กิจกรรมที่ 3

กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการทำตราสินค้า แพ็คเกจจิ้งน้ำพริกสมุนไพร ช่า ตะไคร้

• กระบวนการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระญา ปราบปราม กล่าวเปิดการอบรม ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์โครงการ และเป้าหมายของกิจกรรมพร้อมกับแนะนำทีม อบรมเชิงปฏิบัติการการทำตราสินค้า แพ็คเกจจิ้งน้ำพริกสมุนไพร

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสูง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) กลุ่มผู้สูงอายุ วิทยากรนายจิระศักดิ์ เฮงศรีสมบัติ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบตราสินค้าและผลิตภัณฑ์

• ผลผลิต

ตราสินค้าแพ็คเกจจิ้งน้ำพริกสมุนไพร ช่า ตะไคร้

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 2,230 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 2,550 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 320 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 14.35
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.11

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนในชุมชนให้ความสนใจในกิจกรรมและเห็นว่ากิจกรรมมีประโยชน์ตรงกับปัญหาและความต้องการ และสามารถนำความรู้จากการจัดกิจกรรมไปใช้ในการทำน้ำพริกขายมีรายได้พิเศษจากการทำน้ำพริกสมุนไพร ช่า ตะไคร้ เพื่อเป็นอาชีพเสริมรายได้ โดยอาศัยวัตถุดิบจากชุมชน ซึ่งชุมชนมีพืชสมุนไพรแต่ไม่รู้กรรมวิธีการทำน้ำพริกสมุนไพร ช่า ตะไคร้ ซึ่งเป็นเรื่องแปลกใหม่ และมีแนวทางที่จะทำเป็นอาชีพเสริมในกลุ่มผู้สูงอายุได้

ชื่อกับผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระญา ปราบปราม
2. อาจารย์วิเชียร พุทธศรี
3. อาจารย์ฉัตรชัย แสนขวัญแก้ว
4. อาจารย์สลิลลดา รัตน์พลที

การพัฒนาผลิตภัณฑ์น้ำพริกเห็ดกรอบและ วัสดุปลูกพืชจากก้อนเห็ดเก่า

ตำบลโนนหมากมุ่น อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

การดำเนินงานในพื้นที่ตำบลโนนหมากมุ่น อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2563 ได้ดำเนินการเพาะเห็ดนางฟ้าในพื้นที่ ซึ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่ที่รวมกลุ่มเพาะเห็ด จำนวน 20 คน มีรายได้เพิ่มขึ้น 1,260 บาท/เดือน และในปี พ.ศ. 2564 - 2565 ได้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดจำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ แหนมเห็ด ยอเห็ด และลูกชิ้นเห็ด นอกจากนี้ยังได้มีการสร้างและส่งเสริมช่องทางการตลาดออนไลน์ โดยจัดทำเพจเฟสบุ๊ก ชื่อ U2T โนนหมากมุ่น จังหวัดสระแก้ว ขึ้นเพื่อเป็นช่องทางการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ มีการประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านเพจเฟสบุ๊ก (facebook Ads) ซึ่งมีผู้ติดตามปัจจุบัน จำนวน 95 ราย เพิ่มขึ้นจากเดิมจำนวน 90 ราย ส่งผลให้มียอดขายในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น 1,505 บาท/เดือน ในปี พ.ศ. 2566 คณะผู้ดำเนินงานจึงมีแนวคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่จากเห็ดนางฟ้า ได้แก่ น้ำพริกเห็ดกรอบ และการนำเอาเศษเหลือจากก้อนเห็ดเก่ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยทำเป็นวัสดุปลูกพืช เนื่องจากในชุมชนมีการผลิตเห็ดสดอย่างต่อเนื่องและเศษเหลือทิ้งจากการเก็บผลผลิตจากเห็ดคือ ก้อนเห็ดที่เหลือทิ้งจำนวนมากจากการเพาะเห็ด ซึ่งสามารถนำมาทำประโยชน์และเกิดรายได้ให้กับชุมชนได้

กิจกรรมที่ 1

อบรมแปรรูปน้ำพริกเห็ดกรอบ

• กระบวนการ

ในการดำเนินงานเพื่อทำงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีกระบวนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงาน

- การสำรวจความต้องการของชุมชน โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้น และพิจารณาเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะมาร่วมดำเนินงาน

- กระบวนการออกแบบและสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สร้างแนวทางการออกแบบ ทำการออกแบบร่าง และประสานงานกับชุมชนเพื่อผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์

- จัดอบรมแปรรูปน้ำพริกเห็ดกรอบร่วมกับคนในชุมชน และผู้ที่สนใจ

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ผู้นำชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือประชาชนทั่วไป ที่สนใจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเห็ดนางฟ้าสด จำนวน 30 คน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานภาควิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานเกษตรอำเภอโคกสูง กศน.ตำบลโนนหมากมุ่น พัฒนาชุมชนอำเภอโคกสูง และประชาชนในพื้นที่ตำบลโนนหมากมุ่น อำเภอโคกสูง

• ผลผลิต ผลิตภัณฑ์น้ำพริกเห็ดกรอบ

กิจกรรมที่ 2

อบรมการผลิตวัสดุปลูกพืชจากก้อนเห็ดเก่า

• กระบวนการ

ในการดำเนินงานเพื่อทำงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีกระบวนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงาน

- การสำรวจความต้องการของชุมชน โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้น และพิจารณาเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะมาร่วมดำเนินงาน

- กระบวนการออกแบบและสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สร้างแนวทางการออกแบบ ทำการออกแบบร่าง และประสานงานกับชุมชนเพื่อผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์

- จัดการผลิตวัสดุปลูกพืชจากก้อนเห็ดเก่า ร่วมกับคนในชุมชน และผู้ที่สนใจ

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ผู้นำชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือประชาชนทั่วไป ที่สนใจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์การผลิตวัสดุปลูกพืชจากก้อนเห็ดเก่า จำนวน 30 คน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานภาควิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานเกษตรอำเภอโคกสูง กศน.ตำบลโนนหมากมุ่น พัฒนาชุมชนอำเภอโคกสูง และประชาชนในพื้นที่ตำบลโนนหมากมุ่น อำเภอโคกสูง

• ผลผลิต ผลิตภัณฑ์วัสดุปลูกพืชจากก้อนเห็ดเก่า

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 1,260 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 1,505 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 245 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 19.44
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.01

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนในชุมชนอยากให้มีการจัดฝึกอบรมหรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับอาชีพเพื่อพัฒนาคนในชุมชนให้มีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น และยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจนจิรา นามิ
2. อาจารย์ปณัฑ์ สุขสร้อย
3. อาจารย์ณัฐกานต์ พิสุทธิพิบูลวงศ์
4. อาจารย์กฤติมา สระโพธิ์ทอง
5. อาจารย์เพ็ญศรี ชิตบุตร

เทียนหอมสมุนไพร ไล่ยุง

ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว

ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว เป็นอีกหนึ่งตำบลที่ได้รับการพัฒนาท้องถิ่นโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จาก พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมามีการจัดทำโครงการสำรวจ และประเมินศักยภาพ สภาพปัญหา และความต้องการ

ในการพัฒนาชุมชน และกิจกรรมยกระดับคุณภาพผู้สูงอายุใน ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว โดยการให้ความรู้ในการดูแลโรคข้อเข่าเสื่อม และนำสมุนไพรท้องถิ่น ได้แก่ ฟ้าทะลายโจร ชิง ไพล ยาห้าราก มาใช้ บรรเทาอาการของข้อเข่าเสื่อม อันเป็นการประยุกต์ใช้สมุนไพรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ และสามารถดูแลตนเองด้วยการออกกำลังกายอย่างถูกวิธีและเหมาะสมช่วงวัยได้ เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในชุมชน ถัดมาได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG (U2T for BCG) เพื่อพัฒนาสูตร บรรจุกัมภ์ และช่องทางการจัดจำหน่ายลูกประคบหน้าแดง จากข้าวหอมอินทรีย์ และข้าวแต่น ราชขอสกล้วย

ในปีปัจจุบัน พ.ศ.2566 ได้มีการจัดโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคน ในชุมชนฐานราก โดยมีการนำสมุนไพรตะไคร้หอมในชุมชนมาสกัด เพื่อทำเทียนหอมสมุนไพรไล่ยุง ปลอดภัย พิษ ในครั้งนี้

กิจกรรมที่ 1

อบรมปฏิบัติการสกัดน้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอม ด้วยวิธีอย่างง่าย

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 20 คน

กระบวนการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานรากของตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว มีการดำเนินกิจกรรมภายใต้ BCG Model คือ การสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและความต้องการของชุมชนจากการสอบถามตัวแทนประชาชนและตัวแทนหน่วยงานในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองม่วง และจัดให้มีการจัดประชุมกลุ่ม เพื่อเตรียมการดำเนินงานโครงการ และเตรียมขั้นตอนในการสกัดน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมด้วยวิธีการอย่างง่าย โดยใช้วิธีการที่ไม่ซับซ้อน ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่ในครัวเรือน ทาได้ง่ายและสะดวกต่อการดำเนินการ

• ภาวการณ์ที่เกี่ยวข้อ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองม่วง, ประชาชนในตำบลหนองม่วง

• ผลผลิต

น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอม ที่เป็นวัตถุดิบสารตั้งต้นในการนำไปผลิตเทียนหอมไฉ่ยง

กิจกรรมที่ 2

การทำเทียนหอมสมุนไพรไฉ่ยง ปลอดภัย

• กระบวนการ

กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองม่วง อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว จำนวน 20 คน

กระบวนการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ โดยจัดการประชุม วางแผนในการกำหนดรูปแบบและขนาดของผลิตภัณฑ์เทียนหอม และรูปแบบบรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์เทียนหอม และจัดกิจกรรมอบรมปฏิบัติการวิธีการทำเทียนหอมไฉ่ยง ปลอดภัย โดยใช้วัสดุที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและใช้น้ำมันหอมระเหยตะไคร้หอมที่สกัดได้จากกิจกรรมที่ 1 มาเป็นส่วนผสม ทั้งนี้จะช่วยลดต้นทุนในการผลิตเทียนหอมไฉ่ยงได้ เนื่องจากชาวบ้านสามารถสกัดน้ำมันหอมระเหยได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ ได้มีการประชุมกลุ่มเพื่อดำเนินการในการวางแผนการตลาดที่จะจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และหากกลุ่มลูกค้า เช่น การใช้ผลิตภัณฑ์เทียนหอมเป็นของขวัญในงานมงคลต่างๆ ในพื้นที่

• ภาวการณ์ที่เกี่ยวข้อ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองม่วง, ประชาชนในตำบลหนองม่วง

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์เทียนหอมสมุนไพรไฉ่ยง ปลอดภัย

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 3,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 3,300 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 300 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 10
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.60

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ชุมชนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม จนเกิดการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพประชาชนในตำบลหนองม่วง ให้เกิดทักษะด้านการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วยเศรษฐกิจ BCG โดยคำนึงหลักความปลอดภัยในสุขภาพของผู้บริโภค ที่เลือกใช้วัตถุดิบหลักที่ปลอดภัย

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ ดร.เมอลินธุ์ สิริเศรษฐ์ภพ
2. อาจารย์อัมภาวุฒิ โยธาสุภาพ
3. อาจารย์ ดร.อนงค์นาฏ ผ่านสถิน
4. อาจารย์ชนินันท์ ประเสริฐไทย
5. อาจารย์เพ็ญศรี ชิตบุตร

การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากใบหม่อนตำบลหนองแวง

ตำบลหนองแวง อำเภอกอสุ่ง จังหวัดสระแก้ว

ภาพปัจจุบันของพื้นที่ด้านปัญหาพบว่ามีปัญหาและความต้องการของประชาชนที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชนในช่วงของการเลือกตั้ง ปัญหายาเสพติด การทะเลาะวิวาทในกลุ่มวัยรุ่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการไม่มีอาชีพที่มั่นคง ปัญหาหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมระบบ นอกจากนี้ยังพบความต้องการของประชาชนที่สำคัญ คือ ความต้องการมีรายได้ ที่มั่นคง/การส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้มีรายได้อย่างต่อเนื่อง โดยโครงการเดิมของมหาวิทยาลัยเคยมีการส่งเสริมการทำผักตัดอวบแห้ง การทำเม็คมะม่วงหิมพานต์อบสมุนไพร และการทำชาใบหม่อนในชุมชนมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมแทบทุกครัวเรือน และพบว่าชุมชนในพื้นที่มีการนำประโยชน์จากใบหม่อนใช้ เพื่อเลี้ยงไหมเพียงอย่างเดียว และเคยนำใบหม่อนสดมาทำชาเพื่อสุขภาพ แต่ยังคงขาดพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์และการตลาดในการดำเนินโครงการครั้งนี้จึงทำการทดลองทำใบหม่อนอัดก้อน เพื่อใช้ในครัวเรือน และชาใบหม่อนพร้อมบรรจุภัณฑ์ โดยเริ่มโครงการทั้ง 3 กิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ 1

กิจกรรมประชุมการมีส่วนร่วมของชุมชนทำเครื่องปรุงรสใบหม่อนอัดก้อน

• กระบวนการ

ดำเนินกระบวนการจัดประชุมโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระญา ปราบปรัม และคณะกรรมการ ประชุมการมีส่วนร่วมของชุมชนทำเครื่องปรุงรสใบหม่อนอัดก้อน เพื่อวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ใบหม่อนของชุมชน โดยการเสนอความคิดเห็น ตั้งประเด็นคำถาม และเสนอแนวทางการสร้างรายได้และอาชีพจากใบหม่อน และได้ข้อตกลงทำผลิตภัณฑ์ชาใบหม่อนเพิ่มจากใบหม่อนอัดก้อน

• ภาครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองแวง ผู้นำหมู่บ้านตำบลหนองแวง ทุกหมู่บ้าน วัดหนองแวง

• ผลผลิต

อภิปรายผลการประชุมการมีส่วนร่วมของชุมชนทำเครื่องปรุงรสใบหม่อนอัดก้อน แหล่งใบหม่อน ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 2

กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำเครื่องปรุงใบหม่อนอัดก้อน

• กระบวนการ

ผู้นำหมู่บ้านของตำบลหนองแวง จำนวน 50 คน โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระญา ปราบปราม กล่าวเปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการทำเครื่องปรุงใบหม่อนอัดก้อน วัตถุประสงค์โครงการ และเป้าหมายของกิจกรรม พร้อมกับแนะนำวิทยากร ดำเนินการบรรยายและสาธิตอบรมการทำเครื่องปรุงใบหม่อนอัดก้อน และการทำชาใบหม่อน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง วัฒนองแวง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองแวง ผู้นำหมู่บ้าน นางศิริลักษณ์ เพ็ชรศรี วิทยากรเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม

• ผลผลิต ใบหม่อนอัดก้อน ชาใบหม่อน อาชีพเสริม รายได้พิเศษ

กิจกรรมที่ 3

อบรมเชิงปฏิบัติการการทำตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ชาใบหม่อนและเครื่องปรุงรสใบหม่อนอัดก้อน

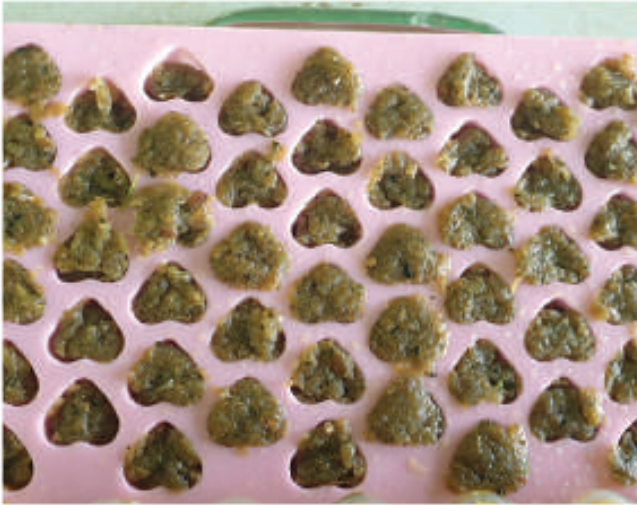
• กระบวนการ

ผู้นำหมู่บ้านของตำบลหนองแวง จำนวน 50 คน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระญา ปราบปราม กล่าวเปิดการอบรม วัตถุประสงค์โครงการ และเป้าหมายของกิจกรรม พร้อมกับแนะนำ อบรมเชิงปฏิบัติการการทำตราสินค้า บรรจุภัณฑ์ชาใบหม่อนและเครื่องปรุงรสใบหม่อนอัดก้อน โดยบรรยายและสาธิตการออกแบบบรรจุภัณฑ์

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง วัฒนองแวง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองแวง ผู้นำหมู่บ้าน วิทยากร นายจิระศักดิ์ เสงศรีสมบัติ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบตราสินค้า

• ผลผลิต ตราสินค้า ชาใบหม่อนและเครื่องปรุงรสใบหม่อนอัดก้อน

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 12,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 15,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 3,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 25
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.41

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

เป็นอาชีพเสริมรายได้และใช้พื้นที่ท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์และมีมูลค่าที่เพิ่มขึ้น และผู้นำชุมชนคาดหวังกับบทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนที่จะสามารถแก้ไขปัญหาร่วมกับชุมชนท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระฤกา ปรามปราม
2. อาจารย์วิเชียร พุทธศรี
3. อาจารย์ไชยวัฒน์ สมสองงค์

การอบรมเชิงปฏิบัติการใช้พลังงานเพื่อการเกษตร เพื่อลดต้นทุนการใช้แก๊สภายในครัวเรือน

ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

การดำเนินงานพื้นที่ ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562-2565 โดยมีการดำเนินงานพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ชมรมแพทย์แผนไทย ดังต่อไปนี้ ในปีงบประมาณ 2562 ได้ดำเนินการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร (ฟ้าทะลายโจร) แก่กลุ่มและผู้สนใจ ปีงบประมาณ 2563 ได้โรงเรียน ตากสมุนไพร จำนวน 1 โรงเรียน เพื่อตากวัตถุดิบสมุนไพร ปีงบประมาณ 2564 ได้เครื่องสับสมุนไพร และเครื่องล้างสมุนไพร โดยความร่วมมือกับอาจารย์จากวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี และในปีงบประมาณ 2565 ได้ผลิตถังหมักปุ๋ย ที่ใช้ในครัวเรือน จากการดำเนินงานที่ผ่านมา กลุ่มวิสาหกิจชมรมแพทย์แผนไทยยังไม่สามารถขยายผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มผลิตได้ เนื่องจากยังติดเงื่อนไขไม่ผ่านมาตรฐาน อย.

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้จัดการพื้นที่ คณะทำงาน และวิสาหกิจชุมชน ได้ขอให้จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดตั้งโรงผลิตและการขึ้นทะเบียนตำรับยา และการนำเศษสมุนไพรที่ตกเกรดมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ทีมงานเลยจะทดลองการทำไบโอแก๊สที่ใช้สมุนไพรตกเกรดเพื่อใช้ภายในครัวเรือน

กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ใช้พลังงานเพื่อการเกษตร

• กระบวนการ

ในการดำเนินงานเพื่อทำงานพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีกระบวนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงาน

- การสำรวจความต้องการของชุมชน โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้น และพิจารณาเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะมาร่วมดำเนินงาน

- กระบวนการออกแบบและสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สร้างแนวทางการออกแบบ ทำการออกแบบร่าง และประสานงานกับชุมชน เพื่อผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์

- การอบรมเชิงปฏิบัติการใช้พลังงานเพื่อการเกษตร ในชุมชน กลุ่มเกษตรกร และผู้สนใจ

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ผู้นำชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือประชาชนทั่วไป ที่สนใจ การใช้พลังงานเพื่อการเกษตร จำนวน 15 คน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานภาควิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานเกษตรอำเภอ กศน.ตำบล พัฒนาชุมชน อบต. และประชาชนในพื้นที่ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์

• ผลผลิต

ถึงหมักแก๊สชีวภาพ

• ผลลัพธ์

- รายจ่ายเดิม 2,500 บาท/เดือน
- รายจ่ายใหม่ 2,221.25 บาท/เดือน
- รายจ่ายที่ลดลง 278.75 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 11.15
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.36

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนในชุมชนอยากให้มีการจัดฝึกอบรมหรือการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทำพลังงานทดแทน เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่สามารถนำมาใช้ในครัวเรือนได้ และยังช่วยลดต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนได้จริง และยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ฉัตรชัย เสนขวิญแก้ว
2. อาจารย์รังสรรค์ ลีเปี้ยว
3. อาจารย์ปรีชญ่า รุ่งวิกรัยกานต์

ระบบผลิตน้ำดื่มชุมชน ตำบลคลองโก่เถื่อน

ตำบลคลองโก่เถื่อน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

จากการดำเนินโครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ พัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตำบลคลองโก่เถื่อน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว งานที่ได้ดำเนินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ถึงปี พ.ศ. 2565

จะเห็นได้ว่ามีการพัฒนาพื้นที่ตำบลคลองโก่เถื่อน ทั้งหมด 2 ด้านหลัก ๆ ได้แก่ 1. การยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและการช่วยเหลือผู้ป่วยในชุมชน 2. การยกระดับคุณภาพชุมชนด้านการพัฒนาระบบธนาคารน้ำใต้ดินและระบบผลิตน้ำดื่มชุมชน โดยในปี พ.ศ. 2561 และ ปี พ.ศ. 2562 ได้ดำเนินการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและการช่วยเหลือผู้ป่วยโดยสร้างต้นแบบการช่วยเหลือผู้ป่วยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จนกระทั่งผู้ป่วยสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ในปี พ.ศ. 2563 ได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาระบบธนาคารน้ำใต้ดิน เพื่อช่วยเกษตรกรในช่วงฤดูแล้งในปี พ.ศ. 2564 ได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนานวัตกรรมระบบผลิตน้ำดื่มชุมชนสำหรับหมู่บ้านทับทิมสยาม 05 และกิจกรรมการส่งเสริมศูนย์สุขภาพชุมชนในปี พ.ศ. 2565 ได้ดำเนินกิจกรรมการขยายผลนวัตกรรมระบบผลิตน้ำดื่มชุมชนสู่หมู่บ้านเขาตังกอก และกิจกรรมตะกร้าสานพลาสติกสำหรับผู้สูงอายุ ต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2565 ได้มีการติดตามผลการดำเนินงาน การขยายผลนวัตกรรมระบบผลิตน้ำดื่มชุมชนสู่หมู่บ้านเขาตังกอกอย่างต่อเนื่อง พบว่าระบบการผลิตน้ำดื่มมีปัญหาการอุดตันของไส้กรองน้ำบ่อย รวมถึงปัญหาการบริหารจัดการระบบผลิตน้ำดื่ม ดังนั้นในปี พ.ศ. 2566 คณะทำงานและผู้นำชุมชนได้เล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงได้ดำเนินกิจกรรมการสร้างองค์ความรู้ การดูแลระบบผลิตน้ำดื่ม รวมถึงการบริหารจัดการระบบผลิตน้ำดื่มชุมชนนำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืนและก่อให้เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการชุมชนได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายครัวเรือนของชุมชน สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เศรษฐกิจฐานรากในชุมชนรวมถึงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน โดยมีการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม เพื่อสร้างผู้นำชุมชนที่เข้มแข็งและปลูกฝังจิตอาสาให้กับคนในชุมชน

กิจกรรมที่ 1

การบำรุงรักษาและพัฒนา ระบบผลิตน้ำดื่มชุมชน หมู่บ้านเขาตาวิอก

• กระบวนการ

1. การประชุมกับผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนหมู่บ้านเขาตาวิอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมกับหาแนวทางการป้องกันรวมถึงการบำรุงรักษาที่ยั่งยืน
2. การตรวจสอบและซ่อมบำรุงระบบผลิตน้ำดื่มของชุมชน เพื่อให้ดำเนินการได้ปกติ
3. การวางแผนการจำหน่ายน้ำดื่มภายในชุมชนหมู่บ้านเขาตาวิอก
4. การวางแผนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องกรองน้ำดื่มอย่างต่อเนื่อง
5. การติดตามตรวจสอบผลสำเร็จจากการดำเนินงาน

• ภาครีเกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อี้น, หน่วยงานทหารและกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลคลองไก่อี้น อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดสระแก้ว

• ผลผลิต

1. องค์ความรู้การซ่อมบำรุงระบบผลิตน้ำดื่ม
2. ผลิตภัณฑ์น้ำดื่มชุมชน

กิจกรรมที่ 2

การส่งเสริมการบริหารจัดการ ระบบผลิตน้ำดื่มชุมชน หมู่บ้านเขาตาวิอก

• กระบวนการ

1. การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตน้ำดื่ม ได้แก่ กระบวนการกรองน้ำดื่ม คุณสมบัติของไส้กรองน้ำและการดูแลรักษาแก่ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนหมู่บ้านเขาตาวิอก
2. การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบผลิตและจำหน่ายน้ำดื่มภายในชุมชนหมู่บ้านเขาตาวิอก
3. การติดตามตรวจสอบผลสำเร็จจากการดำเนินงาน

• ภาครีเกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อี้น, หน่วยงานทหารและกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลคลองไก่อี้น อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดสระแก้ว

• ผลผลิต

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบผลิตน้ำดื่มสำหรับชุมชน
2. องค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบผลิตและจำหน่ายน้ำดื่มสำหรับชุมชน

ผลตอบรับหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

นายน้อย สุขทอง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 บ้านเขาตาจ็อก ตำบลคลองไถ่เถื่อน อำเภอคลองทาด จังหวัดสระแก้ว ให้ความขอบคุณทางมหาวิทยาลัยที่นำนวัตกรรมระบบผลิตน้ำดื่มชุมชน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ของคนในชุมชนและยังมีความต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยคอยเป็นที่เสียงด้านการให้ความรู้ การแก้ไขปัญหาและการใช้งานระบบผลิตน้ำดื่มชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต

• ผลลัพธ์

- รายจ่ายเดิม 9,733 บาท/เดือน
- รายจ่ายใหม่ 6,730 บาท/เดือน
- รายจ่ายที่ลดลง 3,003 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 30.85
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 2.56

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์วีระพงศ์ ทองสา
2. อาจารย์กมลรินทร์ ทวีศรี
3. อาจารย์ศิลปะชัย กลิ่นไกล
4. อาจารย์เทวกุล จันทร์ขามป้อม
5. อาจารย์ปุดณานันท์ พันธุ์แก่น

ชัยมะกรูดเมืองสมุนไพร : ชุมชนแห่งความสุข

ตำบลชัยมะกรูด อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

พื้นที่ตำบลชัยมะกรูด อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว ตำบลชัยมะกรูด มีเนื้อที่ประมาณ 34,375 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ถึง 90% จึงยกให้เป็นพื้นที่ยกระดับให้เป็นตำบลพอเพียง มีเป้าหมายที่จะเป็นพื้นที่การทำเกษตรปลอดภัย ทุกรูปแบบ การพัฒนาเกษตรปลอดภัยที่ผ่านมาชุมชนได้ทำกันอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ในขณะที่องค์ความรู้ในการส่งเสริมมุมมองหรือองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ ยังมีน้อยมาก ทั้งที่พื้นที่ของตำบลชัยมะกรูด เหมาะสมแก่การทำ การเกษตรอินทรีย์ หากชุมชนชัยมะกรูด สามารถทำเกษตรอินทรีย์ นำไปสู่การปลูกสมุนไพร พร้อมทั้งแปรรูปสมุนไพรได้อย่างครบวงจร อนาคตพื้นที่ชุมชนชัยมะกรูดจะเป็นชุมชนแห่งความสุขที่ครอบคลุม ทั้ง 4 ด้าน อันประกอบด้วย สุขภาพดี รายได้ดี คนดี และ สิ่งแวดล้อมดี ได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมที่ 1

อบรมการปลูกพืชสมุนไพรและ การทำเกษตรในระบบอินทรีย์

- **กระบวนการ**

จัดอบรมกิจกรรมเชิงปฏิบัติ เริ่มตั้งแต่ต้นน้ำคือ การสร้างองค์ความรู้ให้กับชุมชน

- **ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง**

วัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปสมุนไพรทับทิมสยาม 05 และศูนย์ฝึกและพัฒนา อาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว ซึ่งถือได้ว่าเป็น พี่เลี้ยงในการทำเกษตรอินทรีย์ รวมไปถึงกลุ่มวิสาหกิจวิถีสมาณะที่เป็นพี่เลี้ยงในการแปรรูปสมุนไพรอีกด้วย

- **ผลลัพธ์**

องค์ความรู้ใหม่ 1 องค์ความรู้ ในการทำเกษตรอินทรีย์เป็นผลผลิตที่จะมาแทนเกษตรปลอดภัยในชุมชนในอนาคต ซึ่งถือได้ว่าเป็นการยกระดับการพัฒนาทางการเกษตรในมิติสิ่งแวดล้อม (Environment)

กิจกรรมที่ 2

อบรมการแปรรูปสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร (แชมพูสระผมและครีมอาบน้ำ)

- **กระบวนการ**

ต่อยอดจากกิจกรรมที่ 1 กระบวนการอบรมกิจกรรมเชิงปฏิบัติกลางน้ำคือการนำศักยภาพจากองค์ความรู้ขึ้นมาแปรรูป รวมทั้งนำมาใช้และออกจำหน่ายซึ่งเป็นกระบวนการสุดท้ายคือปลายน้ำ

- **ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง**

วัฒนธรรมจังหวัดสระแก้ว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปสมุนไพรทับทิมสยาม 05 และศูนย์ฝึกและพัฒนา อาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสระแก้ว ซึ่งถือได้ว่าเป็นพี่เลี้ยงในการทำเกษตรอินทรีย์ รวมไปถึงกลุ่มวิสาหกิจวิถีสมาณะที่เป็นพี่เลี้ยงในการแปรรูปสมุนไพรอีกด้วย

• ผลผลิต

การนำสมุนไพรของชุมชนซึ่งถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีอยู่แล้วนำมาแปรรูปให้เกิดสิ่งใหม่ ผลิตภัณฑ์แชมพูสระผมและครีมอาบน้ำจากสมุนไพร เป็นผลผลิตเริ่มต้นที่เน้นในมิติเศรษฐกิจ (Economic) อย่างไรก็ตามการรวมกลุ่มกันอย่างสามัคคีและมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในข้างต้นก่อให้เกิดความเข้มแข็งอย่างมีนัยในผลผลิตแห่งมิติของสังคม (Social) อีกด้วย

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 2,496 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 4,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,504 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 60.26
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.77

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

“โครงการของมหาวิทยาลัยเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เห็นความจริงใจ องค์กรความรู้ที่ได้ก็สร้างให้เห็นทั้งรายได้สังคมที่เชื่อมโยงกัน และสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่เริ่มมองเห็นที่มีในชุมชน นำออกมาพัฒนาอย่างน่าประหลาดใจไม่น้อยและที่สำคัญในทุกโครงการที่เกิดขึ้นสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้จริง ชุมชนพร้อมให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมด้วยเห็นความตั้งใจของมหาวิทยาลัยฯ ที่ให้กับชุมชน”

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์วุฒิวัฒน์ อนันต์พุฒิเมธ
2. อาจารย์วนาลี เพ็ชรรื่น
3. อาจารย์พรรณณี ทิมพ์โพธิ์
4. อาจารย์สลิลลดา รัตน์พลที

ข้าวเกรียบมันเทศตำบลเบญจขร

ตำบลเบญจขร อำเภอกลองหาด จังหวัดสระแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้เข้ามาดำเนินงานในพื้นที่ตำบลเบญจขร อำเภอกลองหาด จังหวัดสระแก้ว เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์เพื่อการยกระดับคุณภาพมาตรฐานชีวิตของชุมชน ท้องถิ่น และพื้นที่ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยฯ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ ที่สอดคล้องกับแนวทางของรัฐบาลที่กำหนด ยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เกิดการดำเนินโครงการในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ BCG Economy เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยเน้นการพัฒนาในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของตำบลนั้นๆ อย่างบูรณาการ

พื้นที่ตำบลเบญจขรเป็นพื้นที่ของการปลูกมันเทศ (สีม่วงและสีส้ม) เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีมันตกเกรดไม่สามารถจำหน่ายได้หรือได้ในราคาที่ต่ำจำเป็นต้องทิ้ง มหาวิทยาลัยฯ จึงเข้าไปพัฒนา เพื่อนำมันเทศตกเกรดมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ดังนี้ โครงการระยะที่ 1 ปีพุทธศักราช 2564 ได้ดำเนินการจัดทำนวัตกรรมเครื่องบดมันม่วง และผงจากมันม่วง และโครงการระยะที่ 2 ปีพุทธศักราช 2565 ได้ดำเนินการจัดทำขนมมันม่วง เพื่อสำหรับการทำชุดอาหารว่าง

ซึ่งในปี 2566 คณะทำงาน และผู้นำชุมชนเล็งเห็นว่าเพื่อให้เกิดการต่อยอด และเกิดการพัฒนาให้ครอบคลุมในพื้นที่มากยิ่งขึ้น จึงผลักดันและขยายผลให้เกิดการรวมกลุ่มของชุมชนคนเพื่อแปรรูปมันแคโรท (สีม่วงและสีส้ม) ให้มีกระบวนการผลิตที่ง่าย ชุมชนสามารถผลิตได้โดยใช้เทคโนโลยีไม่ซับซ้อน สามารถเก็บได้นาน ขนส่งได้ และพร้อมจัดจำหน่าย จึงเป็นที่มาของการส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบมันแคโรท (สีม่วงและสีส้ม) แบบแห้งและพร้อมรับประทาน จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ (ผลิตภัณฑ์ละ 3 รสชาติ)

กิจกรรมที่ 1

อบรมเชิงปฏิบัติการ การแปรรูปข้าวเกรียบจากมันแครอก (สีม่วง และสีส้ม) แบบแห้ง และพร้อมรับประทาน

• กระบวนการ

มีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1

โดยการศึกษาบริบทชุมชนกลุ่มผู้ปลูกมันพื้นผ่านการสอบถามข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลเบญจขจร

ขั้นตอนที่ 2

ร่วมกันวิเคราะห์การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และเลือกผลิตภัณฑ์ที่ต้องการการแปรรูปให้เหมาะสมกับวัตถุดิบทางการเกษตรที่มีในพื้นที่นั้นคือมันเทศ (สีม่วงและสีส้ม) ซึ่งเป็นการแปรรูปข้าวเกรียบที่มีรูปแบบการผลิตที่ง่ายและไม่ซับซ้อน ชุมชนสามารถเรียนรู้ พัฒนา ต่อยอดเพื่อจัดจำหน่ายได้ รวมทั้งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เก็บรักษาได้นาน

ขั้นตอนที่ 3

คณะทำงานทำการศึกษา และพัฒนาสูตร

ขั้นตอนที่ 4

ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชุมชน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลเบญจขจร และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอคลองหาด

• ผลผลิต

ข้าวเกรียบแบบพร้อมรับประทาน และแบบแห้งสำหรับนำไปทอด อย่างละ 3 สูตร คือ สูตรมันเทศสีม่วง, สูตรมันเทศสีส้ม และสูตรมันเทศรวม (สีส้มและสีม่วง)

กิจกรรมที่ 2

อบรมเชิงปฏิบัติการ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ และตราสินค้า

• กระบวนการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

คณะทำงานและชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ และเลือกบรรจุภัณฑ์ให้ตรงกับผลิตภัณฑ์ คือข้าวเกรียบพร้อมรับประทานและแบบแห้งสำหรับทอด

ขั้นตอนที่ 2

ร่วมกันออกแบบตราสินค้า

ขั้นตอนที่ 3

ร่วมกันวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต ปริมาณสินค้า และราคาที่จะจัดจำหน่าย

ขั้นตอนที่ 4

ประชุมเพื่อหารือในการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ปลูกและแปรรูปมันเทศตำบลเบญจขจร และจัดทำรายงานการประชุม เพื่อนำสู่กระบวนการยื่นจดวิสาหกิจชุมชนต่อไป

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลเบญจขจร และสำนักงาน
เกษตรอำเภอคลองหาด

• ผลผลิต

บรรจุภัณฑ์ และตราสินค้าข้าวเกรียบมันเทศแบบแห้ง
และพร้อมรับประทาน

• ผลลัพธ์

- รายจ่ายเดิม 10,000 บาท/เดือน
- รายจ่ายใหม่ 11,000 บาท/เดือน
- รายได้เพิ่มขึ้น 1,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 10
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.03

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

นางสาวทัศนีย์ สิงหะ นายกององค์การบริหารส่วนตำบลเบญจขจร “ในพื้นที่ตำบลเบญจขจรส่วนใหญ่ทำอาชีพการเกษตรและที่มีความโดดเด่นนั้นก็คือ ปลูกมันเทศที่มีหลากหลายสี เช่น สีส้ม สีม่วง และสีขาว ซึ่งมีมันเทศที่ตกเกรดเป็นจำนวนมากหนึ่งที่ไม่สามารถจำหน่ายได้หรือได้ในราคาต่ำ ดังนั้นการให้ความรู้ในเรื่องการแปรรูปมันเทศเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ กับชุมชนก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้เกษตรกรสามารถสร้างอาชีพ และสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับตนเอง”

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ปทุมณานันท์ พันธุ์แก่น
2. อาจารย์วราวุฒิ คำพานิช
3. อาจารย์เทีญศรี ชิตบุตร
4. อาจารย์เฉลิมพงษ์ จันทร์สุชา
5. อาจารย์ ดร.เทอดเกียรติ แก้วพวง
6. อาจารย์ไชยวัฒน์ สมสอางค์
7. อาจารย์สลิลรดา รัตน์พลที
8. อาจารย์ปรีชญา รุ่งวิกรัยกานต์

การแปรรูปกระท้อนและเห็ดหลินจือสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชนตามโมเดล BCG

ตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ลงพื้นที่หมู่ 6 บ้านใหม่ไทยพัฒนา ตำบลหนองตะเคียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ภายใต้โครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน ในปี 2562 เริ่มจากการสำรวจชุมชนเพื่อให้ได้ข้อมูลปฐมภูมิ ในรูปแบบของการเก็บแบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มย่อย ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ ทำให้ทราบถึงศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ จึงได้ดำเนินกิจกรรมในการส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ โดยนำสมุนไพรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ได้แก่ ไพล ขมิ้นชัน มาแปรรูปเป็นยาหม่องไพล น้ำมันไพล ใส้ในครว้เรือนและจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม ต่อมาในปี 2563 ได้ขยายฐานการค้าเนินโครงการในรูปแบบตำบลภายใต้โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนและท้องถิ่นฯ ได้มีการรวมกลุ่มอาชีพมากขึ้น รวมทั้งมีการจดทะเบียนเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรขึ้น ในหมู่ 6 บ้านใหม่ไทยพัฒนา มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ได้แก่ สบู่ไพลผสมขมิ้นชัน สบู่รังไหม ในส่วนของหมู่ 1 และ หมู่ 10 ได้มีการรวมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกระท้อนอินทรีย์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์สบู่จากสมุนไพร แยมกระท้อนและบารัมกระท้อน ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์เด่น และสร้างรายได้อย่างมาก ต่อมาในปี 2564 ได้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และตราสินค้า เพื่อเตรียมยกระดับสินค้า ได้แก่ ยาหม่องไพล น้ำมันไพล สบู่ไพลผสมขมิ้นชัน และได้เพิ่มผลิตภัณฑ์สบู่เหลวอาบน้ำจากไพลผสมน้ำผึ้ง มีสรรพคุณบำรุงผิว มีการปรับบรรจุภัณฑ์กล่องบารัมกระท้อนให้สวยงาม และส่งเสริมการเพาะปลูกเห็ดนางฟ้า

และเห็ดหลินจือ หมู่ 5 บ้านกองแก้ววนพคุณ นอกจากนี้ยังได้มีการปรับปรุงห้องในศูนย์การเรียนรู้ เพื่อเป็นสถานที่ผลิตเครื่องสำอางที่ได้มาตรฐานจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว และในปี 2565 ได้ยื่นเอกสารเข้าสู่กระบวนการจดทะเบียนเป็นสถานที่ผลิตเครื่องสำอางมาตรฐานจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว อีกทั้งยังทำงานร่วมกับกลุ่ม Young Smart Farmer ในพื้นที่ได้ร่วมกันคิดวิธีแก้ไขปัญหาคผลผลิตส่งออกไม่ได้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 จึงได้มีการนำส่วนต่างๆ ของกระท้อน และกระท้อนที่ตกเกรด ข้า หรือสุกเกินไปมาแปรรูป เพื่อให้ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและขุดเจยรายได้ที่หายไป และส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพาะเห็ดด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดหลินจือ เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการด้าน BCG ในพื้นที่ ด้วยองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

กิจกรรมที่ 1

การปรับปรุงสูตรและบรรจุภัณฑ์ ซากกระท้อนและกระท้อนหยี

• กระบวนการ

คณะดำเนินโครงการ ได้มีการวางแผนในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม Young Smart Farmer ในพื้นที่หมู่ 1 บ้านวังรี ซึ่งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ไรต์ดีต่อใจ ปลูกกระท้อนอินทรีย์เพื่อการส่งออกสู่ตลาดภายในประเทศ และตลาดต่างประเทศ และประชาชนในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม จัดกิจกรรมการปรับปรุงสูตรและบรรจุภัณฑ์ ซากกระท้อนและกระท้อนหยี โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่องผลตอบรับในการบริโภคซากกระท้อนและกระท้อนหยี ในปีที่ผ่านมา และนำความคิดเห็นมาร่วมกันปรับปรุงพัฒนา สูตรผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ และร่วมกันออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้มีสีสันที่สวยงาม ดึงดูดความสนใจ

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะเคียนบอน
วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ไรต์ดีต่อใจ

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ซากกระท้อน และผลิตภัณฑ์
กระท้อนหยี

กิจกรรมที่ 2

การส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพาะเห็ด ด้วยการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากเห็ดหลินจือ

• กระบวนการ

คณะดำเนินโครงการ ได้ดำเนินกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ดบ้านกองแก้วนพคุณ หมู่ 5 ซึ่งเป็นกลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า เห็ดขอน และเห็ดหลินจือ โดยมีการนำเห็ดหลินจือมาแปรรูปเป็นชาพร้อมชง โดยการคัดเลือกเห็ดหลินจือที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด นำไปหั่นให้มีขนาดพอเหมาะ อบในเตา และนำไปปั่นให้ละเอียด นำบรรจุใส่ซองชาพร้อมชง เพิ่มความสะดวกสบายต่อการบริโภค เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น และใส่บรรจุภัณฑ์ที่ดึงดูดสายตาและพร้อมวางจำหน่าย ยังช่องทางร้านค้าและทางออนไลน์ มีการออกแบบบรรจุภัณฑ์และตราสินค้าชาเห็ดหลินจือที่สะอาดตา สีสันสวยงามและน่าจดจำ ซึ่งสามารถเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์เห็ดหลินจือและเป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้ผู้บริโภคสามารถบริโภคชาเห็ดหลินจือที่มีสรรพคุณในการบำรุงสุขภาพ

• ภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะเตียนบอน
กลุ่มเพาะเลี้ยงเห็ดบ้านกองแก้วพุด

• ผลผลิต ชาเห็ดทลินจือพร้อมซอง

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 15,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 25,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 10,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 66.66
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.01

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ประชาชนตำบลหนองตะเตียนบอน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีความยินดีและตั้งใจที่ทางมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการมีรายได้ของคนในชุมชน ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน รวมถึงได้รับความรู้ใหม่ๆ ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพิ่มมูลค่าของวัตถุดิบที่มีในชุมชน รวมทั้งยังได้วัตถุดิบ วัสดุต่างๆ เป็นทุนเริ่มต้นของกลุ่มอาชีพ ทำให้ประชาชนสามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้และมีอาชีพเสริม จึงอยากให้มหาวิทยาลัยลงพื้นที่ดำเนินกิจกรรมเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ธรริธา เวียงปฎิ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นัชชา ยันติ
3. อาจารย์จันทรรัตน์ จาริกสกุลชัย
4. อาจารย์ ดร.รัฐพล ศิลปะรัศมี
5. อาจารย์ปรีชญา รุ่งวิกรัยกานต์

กระเป๋าสีและหมวก จากการผลิตผ้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco Print)

ตำบลคลองน้ำใส อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ตำบลคลองน้ำใส ตั้งอยู่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ดำเนินงานภายใต้โครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ที่มีการเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2562 - 2563 ได้พัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้การสร้างอาชีพ ภายใต้ชื่อโครงการ “กบขี้ม ไก่ขี้ม” ตำบลคลองน้ำใส ส่งเสริมการสร้างรายได้จากการเลี้ยงกบ และทำอาหารไก่ที่มีส่วนผสม

ของใบไผ่ โดยได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 2 ปี และ เพื่อเป็นการขยายกลุ่มการทำงานและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนใหม่ๆ ขึ้น ในปีที่ 3 ปีงบประมาณ 2564 ได้มีการส่งเสริมและดำเนินการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนอาหารไก่จากใบไผ่ นอกจากนี้มีการสำรวจศึกษาข้อมูลและความต้องการร่วมกับผู้นำชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำใสเพิ่มเติม พบว่า ประชาชนและผู้นำชุมชนมีความสนใจ เรื่องการประกอบอาชีพเสริมสร้างรายได้จากการนำกากมะพร้าวเหลือใช้ภายในชุมชนสู่การสร้างนวัตกรรมสินค้าชุมชน โดยการผลิตสินค้าจากการย้อมสีผ้าจากกากมะพร้าว เป็นผลิตภัณฑ์หน้ากากผ้าถุงผ้าใส่แก้วกาแฟ และกระเป๋าผ้า ด้วยวิธีการมัดย้อมผ้าจากสีกากมะพร้าว (ผ้าย้อมสีกากมะพร้าว) ดังนั้นในปีที่ 4 ปีงบประมาณ 2565 ของการดำเนินโครงการ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและนำไปสู่การประกอบอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยใช้เครื่องมือ การวิเคราะห์ SWOT ของชุมชนทบทวนแผนโดยการใช้ Business Model Canvas และสังเคราะห์เป็นกิจกรรม ดังต่อไปนี้ กิจกรรมการต่อยอดการย้อมสีกากมะพร้าวจากปีงบประมาณ 2564 ได้เกิดการพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่จากการย้อมสีผ้าจากกากมะพร้าว เป็นผลิตภัณฑ์เสื้อ หรือกระเป๋าและเพิ่มเติมลวดลายขอ อันเป็นลวดลายพระราชทานแก่กลุ่มทอผ้าในจังหวัดต่างๆ นำมาเป็นต้นแบบ พัฒนาต่อยอดตามวิถีท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้เพื่อให้ประชาชนในตำบลคลองน้ำใสสามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนสามารถเข้าใจตนเองและบริหารจัดการชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ เป็นชุมชนพึ่งพาตนเอง สร้างรายได้จากการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ของชุมชนโดยกิจกรรมที่ 2 เป็นการนำกลุ่มทอผ้าคลองน้ำใส เดิมทำการทอผ้าขาวม้าเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น และภายในตำบลคลองน้ำใส มีการปลูกใบไผ่ทุกครัวเรือนจึงนำมาคิดค้นและพัฒนาต่อยอดทำผลิตภัณฑ์ลูกประคบสมุนไพรรวมสูตรผสมใบไผ่ที่เป็นพืชท้องถิ่น และห่อลูกประคบด้วยผ้าขาวม้าที่ทอจากกลุ่มทอผ้าคลองน้ำใส เพื่อให้ชุมชน

สามารถบริหารพื้นที่ได้เต็มศักยภาพ ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายของการบริหารจัดการชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนและประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการสร้างความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองน้ำใส ผู้นำชุมชนของทุกหมู่บ้าน ร่วมกันออกแบบแพคเกจโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ 2 วัน 1 คืน แผนที่การท่องเที่ยว และใช้การถ่ายวิดีโอประชาสัมพันธ์ผ่านช่อง WARA พาหลง โดย You tuber ในการประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์วงกว้างแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายต่อไป (บรรยากาศกลุ่มทอผ้าสตรีคลองน้ำใส)

ตั้งนั้นในปีงบประมาณ 2566 มุ่งเน้นจัดกิจกรรมให้มีความสอดคล้องในมิติด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยมีการนำภูมิปัญญาและการเรียนรู้กระบวนการพิมพ์ผ้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยใช้วิธีการพิมพ์ผ้าด้วยใบไม้ การถ่ายยอนสี และโครงสร้างจากใบไม้ สู่ผ้าที่ผลิตจากเส้นใยธรรมชาติ โดยใช้วิธีการทำมือ (Eco print) เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคม และนำไปสู่การสร้างผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่าและคุณค่าของผลิตภัณฑ์เป็นกระเป๋าและหมวก เพิ่มยอดขายผลิตภัณฑ์ให้กับกลุ่มทอผ้าสตรีบ้านคลองน้ำใส เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน

กิจกรรมการพิมพ์ผ้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

• กระบวนการ

กระบวนการดำเนินโครงการเริ่มจาก

1. สนทนากลุ่มแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ช่องทางการติดต่อกลุ่มไลน์ในการติดต่อขอยอดจากผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่ม เพื่อยกระดับเรื่องของรายได้ ตอบโจทย์ใน 3 มิติ เศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม

2. อบรมเชิงปฏิบัติการต่อยอดกลุ่มทอผ้าคลอนน้ำใส โดยการสอนเรื่องของพิมพ์ลายผ้าด้วยใบไม้ (Eco print) ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมอุปกรณ์ การเก็บใบไม้ เทคนิคการทำให้ใบไม้ออกสี เทคนิคการทမ်းสี กรณีใบไม้ไม่ออกสีรวมถึงการตัดเย็บ จนสำเร็จเป็นกระเป๋าและหมวกกลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มทอผ้าคลอนน้ำใส

• ภาครื้อข่ายที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มทอผ้าคลอนน้ำใส จำนวน 25 คน และองค์การบริหารส่วนตำบลคลอนน้ำใส

• ผลผลิต

ผลิตภัณฑ์ชุมชน จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ กระเป๋าและหมวก นวัตกรรม องค์ความรู้ เทคนิคการพิมพ์ผ้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco Print)

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 15,900 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 22,200 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่ม 6,300 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 39.62
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 2.67

ผลตอบรับหรือเสียงสะท้อนจากชุมชน

กลุ่มทอผ้าคลอนน้ำใสให้ความสนใจเข้าร่วมตลอดระยะเวลาในโครงการเป็นอย่างดี และมีการฝึกปฏิบัติต่อยอดกับผลิตภัณฑ์อื่น เช่น ผ้าคลุมไหล่ และเสื่อยัด นอกจากนี้ ปัจจุบันทางกลุ่มทอผ้าอยู่ระหว่างดำเนินการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) โดยทำเป็นผ้าคลุมไหล่ และนำมาทำเป็นลวดลาย Eco print

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์พัชราภรณ์ จันทร์มาภู
2. อาจารย์ ดร.นภาพร สิงห์นวล
3. อาจารย์เฉลิมพงษ์ จันทร์สุชา

โครงการส่งเสริมการผลิตมูลไส้เดือน และน้ำหมักมูลไส้เดือน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและรายได้ชุมชนฐานราก ตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สระแก้ว จึงได้จัดทำโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลท่าข้าม อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อให้คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการชีวิตตนเองได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม สามารถดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มคุณค่าและมูลค่า เสริมเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน เสริมสร้างและพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชน และการจัดการชุมชนตามแนวทางการพัฒนาสังคมในรูปแบบการรวมกลุ่มทางสังคม สร้างผู้นำชุมชน และปลูกฝังจิตอาสาให้กับประชาชน เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง นำไปสู่การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชนได้อย่างยั่งยืน จากการดำเนินงานในพื้นที่ในปี 2565 คณะดำเนินงานได้ลงพื้นที่ตำบลท่าข้าม ในการจัดทำโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG ซึ่งคณะดำเนินการได้จัดทำโครงการร่วมกับชุมชนจนเกิดเป็น 2 ผลิตภัณฑ์ โดยผลิตภัณฑ์ที่ 1 คือ เครื่องดื่ม “ฟินครึ่ง” เป็นน้ำหมักจากผลไม้ที่ได้แนวคิดมาจากคนในชุมชนมีการทำข้าวหมากและสาโทบริโภคกันเอง และผลิตภัณฑ์ที่ 2 ได้แก่ ปุยอัดเม็ด “ดินดี” จากการที่คนในตำบลประกอบอาชีพเกษตรและมีการเลี้ยงวัวเป็นส่วนใหญ่ จึงได้มีแนวคิดที่จะนำมูลวัวในพื้นที่มาใช้ประโยชน์และเป็นการเพิ่มมูลค่ามากขึ้น และในปี 2566 นี้ ทางคณะดำเนินงานจึงนำแนวคิดการใช้ประโยชน์จากมูลวัวมาต่อยอดให้กับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านโสนน้อย เป็นการส่งเสริมการเลี้ยงไส้เดือน เพื่อนำผลผลิตที่ได้มาใช้ประโยชน์ภายในและยังสามารถจำหน่ายภายในชุมชน รวมถึงส่งขายให้ร้านต้นไม้และการขายผ่านช่องทางออนไลน์ได้อีกด้วย

กิจกรรมส่งเสริมการผลิต มูลไส้เดือนและน้ำหมักมูลไส้เดือน

• กระบวนการ

จากการดำเนินโครงการโดยเริ่มจากการพูดคุย สอบถามความต้องการของคนในชุมชนรวมถึงผู้นำชุมชน ในเรื่องของการพัฒนาทักษะอาชีพของคนในชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่และการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน และได้สรุปหัวข้อการดำเนินงานเป็นการส่งเสริมการเลี้ยงไส้เดือน เพื่อผลิตมูลไส้เดือนและน้ำหมักมูลไส้เดือน ซึ่งคนในชุมชนมีอาชีพเลี้ยงวัวและปลูกผักขาย องค์กรความรู้จากการอบรมการเลี้ยงไส้เดือน จึงเหมาะสมที่จะมีการถ่ายทอดให้กับชุมชน เนื่องจากเป็นการใช้สิ่งของเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม โดยมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับคนในชุมชน ในหัวข้อเรื่อง ขั้นตอนการดูแลไส้เดือน การเลี้ยง การเก็บเกี่ยวมูลไส้เดือน การเปลี่ยนอาหาร การทำน้ำหมักมูลไส้เดือน การใช้ประโยชน์ รวมถึงการจำหน่ายมูลไส้เดือนและน้ำหมักมูลไส้เดือน พร้อมทั้งมีการทำแบบทดสอบเพื่อเป็นการวัดองค์ความรู้ที่เพิ่มขึ้นและติดตามการทำกิจกรรมหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หมู่ 2 บ้านโสนน้อย ตำบลท่าข้าม และผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2

• ผลผลิต

- องค์กรความรู้เรื่องการเลี้ยงไส้เดือน เป็นการให้ประโยชน์จากเศษวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรมาเป็นอาหารในการเลี้ยงไส้เดือน เพื่อให้ได้ผลผลิตเป็นมูลไส้เดือน
- องค์กรความรู้เรื่องการบรรจุมูลไส้เดือน และน้ำหมักมูลไส้เดือนเพื่อจำหน่าย และการจำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 1,750 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 2,800 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,050 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 60
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 2.97

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ผลตอบรับของชุมชนจากการลงพื้นที่ พัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ของคนในชุมชนฐานราก ตำบลท่าข้าม จากการถ่ายทอดองค์ความรู้การส่งเสริมการเลี้ยงไส้เดือน เพื่อผลิตมูลไส้เดือนและน้ำหมักมูลไส้เดือน เป็นองค์ความรู้ที่ชุมชนสนใจ เนื่องจากคนในชุมชนมีอาชีพทำการเกษตร และสนใจในการใช้เศษขยะอินทรีย์ เช่น มูลวัว ที่มีกลิ่นเหม็นทั่วไปในพื้นที่มาใช้ประโยชน์ในการเป็นอาหารของไส้เดือน และได้ใช้ประโยชน์จากมูลไส้เดือน มาเป็นธาตุอาหารในการเพาะปลูกผัก อีกทั้งยังจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ณัฐกานต์ พิสุทธิพิบูลวงศ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจนจิรา นามิ
3. อาจารย์ปณัฏ สุขสร้อย
4. อาจารย์กฤติมา สระโพธิ์ทอง
5. อาจารย์ ดร.เทอดเกียรติ แก้วพวง

กระเป๋ามัดย้อมกับไม้กวาดแฟนซี

ตำบลบ้านด่าน อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ตำบลบ้านด่าน เป็นชุมชนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ในตำบลมีทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ชุมชนมีศักยภาพในด้านผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคีและมีความร่วมมือ ในการที่จะทำกิจกรรมหรืองานต่างๆ ของหมู่บ้านร่วมกัน ดังนั้นจากความสำเร็จและความเข้มแข็งของชุมชน จะทำให้การดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชนตำบลบ้านด่าน บรรลุผลสำเร็จไปได้ด้วยดี จากการที่ชุมชนมีกลุ่มอาชีพเป็นทุนเดิม จะทำให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของตำบลได้ ซึ่งคณะจัดทำโครงการได้มีการดำเนินกิจกรรมโครงการร่วมกับชุมชน ตำบลบ้านด่าน ตั้งแต่ปี 2565 โดยมีกิจกรรมการร่วมประชุมหาศักยภาพของชุมชน มีการใช้เครื่องมือ SWOT วิเคราะห์ชุมชน ทบทวนศักยภาพตำบล มีการใช้ BMC สั้นเคราะห์ออกมาเป็นกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำดอกไม้จันทน์ร่วมกับผู้สูงอายุ และกิจกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์หอยกระป๋อง และไม้กวาดแฟนซีในชื่อ

แบรนด์ชื่อบ้านด่าน ต่อมาในปี 2566 ได้มีการต่อยอดผลิตภัณฑ์ไม้กวาดแฟนซี เป็นกิจกรรมการยกระดับกระบวนการผลิตไม้กวาดแฟนซี เพื่อให้ได้แบบใหม่และการติดสีที่ดียิ่งขึ้น และผลิตภัณฑ์ที่ 2 คือการพัฒนากระเป๋า ซึ่งเดิมกลุ่มสตรีศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น บ้านต้น-บ้านสุขมงคล มีการดำเนินอยู่แล้ว จึงได้นำองค์ความรู้ไปเพิ่มมูลค่ากระเป๋า และร่วมออกแบบทรงกระเป๋า จึงได้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้ามัดย้อมจากสีธรรมชาติเพิ่มขึ้นจากเดิม สามารถให้ชุมชนได้มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมการยกระดับคุณภาพชีวิต ชุมชนในการผลิตกระเป๋าผ้ามัดย้อม และยกระดับการผลิตไม้กวาดแฟนซี

• กระบวนการ

กระบวนการดำเนินโครงการและโจทย์ในการดำเนินโครงการ คือ การพัฒนายกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนฐานราก ตำบลบ้านด่าน อำเภอรัฐประเทพ จังหวัดสระแก้ว ให้ตอบโจทย์ 3 ด้าน ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ดำเนินโครงการในกิจกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. คณะดำเนินงานได้หารือ สนทนาหารือร่วมกับกลุ่มสตรีของศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น บ้านต้น-สุขมงคล แบบมีส่วนร่วมในการเพิ่มมูลค่าคิดต่อยอดจากผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่มเพื่อเป็นการยกระดับเรื่องของรายได้ เพื่อให้ตอบโจทย์ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2. จัดอบรมกิจกรรมเชิงปฏิบัติในการต่อยอดกลุ่มสตรี บ้านต้น-สุขมงคล โดยการสอนเรื่องการออกแบบกระเป๋า การถักไม้กวาด และการย้อมสีผ้าและดอกหญ้า ตั้งแต่เริ่มขั้นตอนการเตรียมอุปกรณ์ เทคนิคการย้อมสี รวมถึงการตัดเย็บจนสำเร็จ

ภายใต้กิจกรรม การอบรมการผลิตกระเป๋าผ้ามัดย้อมด้วยสีธรรมชาติ และออกแบบตราสินค้า และกิจกรรมการอบรมการยกระดับกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ไม้กวาดแฟนซี และการส่งเสริมการจัดจำหน่ายช่องทางออนไลน์

• ภาครื้อข่ายที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มสตรี ศูนย์วัฒนธรรมเรียนรู้ท้องถิ่น บ้านต้น-บ้านสุขมงคล ประชาชนที่สนใจ และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านด่าน จำนวน 30 คน

• ผลผลิต

1. ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้ามัดย้อม
2. ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดแฟนซี

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 3,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 5,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 2,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 66.67
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.11

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

กลุ่มชุมชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ได้รับองค์ความรู้ การฝึกทักษะ และเทคนิค ด้านการย้อมสี การตัดเย็บ กระเป๋า การออกแบบทรงกระเป๋า และการถักไม้กวาด โดยเฉพาะกลุ่มสตรี ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น บ้านต้น-บ้านสุขมงคล

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์กฤติมา สระโพธิ์ทอง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจนจิรา นามิ
3. อาจารย์ณัฐกานต์ พิสุทธิพิบูลวงศ์
4. อาจารย์ปณัฏ สุขสร้อย
5. อาจารย์เฉลิมพงษ์ จันทร์สุชา

โครงการแก้ไขปัญหาระบบการผลิตเส้นขนมจีนและ การใช้ประโยชน์ด้วยเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูง ตำบลบ้านใหม่หนองไทร อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

โครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้เตาเผาถ่านและผลิตน้ำส้มควันไม้ เดิมโครงการนี้ได้พัฒนา “เตารักษ์โลก” ที่สามารถใช้งานเชื้อเพลิงได้อย่างเต็มประสิทธิภาพโดยสามารถนำความร้อนจากการเผาถ่านไปหุงต้มผลิตภัณฑ์เส้นขนมจีน และนำความร้อนจากแก๊สชีววมวลไปให้ความร้อนกับตู้อบพลังงานแสงอาทิตย์และความร้อนที่ระบายจากเตาเผาถ่าน ในการพัฒนาขั้นถัดมาคือการเพิ่มประสิทธิภาพของเตาให้สอดคล้องกับ BCG Economy โดยสามารถเพิ่มชุดกลั่นน้ำส้มควันไม้ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ผลพลอยได้ (By Product) ซึ่งโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยการใช้เทคโนโลยีและวัตถุดิบที่มีประสิทธิภาพสูงเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตโดยการใช้เทคโนโลยีสีเขียวที่ช่วยลดการใช้พลังงานและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อสร้างคุณค่าและโอกาสทางธุรกิจโดยการนำเอาเทคโนโลยีและวัตถุดิบที่มีคุณค่าสูงมาใช้ในการผลิตสินค้าสร้างโอกาสในการขายผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างโอกาสในการพัฒนาภูมิภาคโดยการ

ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าในภูมิภาคเพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคและสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชนโดยให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีและไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชน โดยศึกษาจำนวนผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจการเผาถ่านที่มีอยู่แล้วในชุมชน ขั้นตอนที่ 2 จากการศึกษาประสิทธิภาพของเตาเผาถ่านแบบดั้งเดิมพบมีการปล่อยผลผลิตพลอยได้คือน้ำส้มควันไม้ให้เข้าสู่บรรยากาศ จากนั้นได้พัฒนาเตาเผาถ่านที่สามารถผลิตน้ำส้มควันไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนที่ 3 อบรมถ่ายทอดนวัตกรรม ถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรมเตาเผาถ่าน และชุดกลั่นน้ำส้มควันไม้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

กิจกรรมการสร้างเตาเผาถ่าน ประสิทธิภาพสูง

• กระบวนการ

ผู้วิจัยและคณะได้ออกแบบกระบวนการพัฒนาเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูง มี 3 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชน โดยศึกษาจำนวนผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจการเผาถ่านที่มีอยู่แล้วในชุมชน
- ขั้นตอนที่ 2 จากการศึกษาประสิทธิภาพของเตาเผาถ่านแบบดั้งเดิมพบมีการปล่อยผลผลิตพลอยได้คือน้ำส้มควันไม้ให้เข้าสู่บรรยากาศ จากนั้นได้พัฒนาเตาเผาถ่านที่สามารถผลิตน้ำส้มควันไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ขั้นตอนที่ 3 อบรมถ่ายทอดความรู้และนวัตกรรมเตาเผาถ่าน และชุดกลั่นน้ำส้มควันไม้ให้แก่กลุ่มเป้าหมาย

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานพลังงานจังหวัดสระแก้ว, สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว, วิสาหกิจชุมชนทำนาพัฒนา องค์การสาธารณประโยชน์

• ผลผลิต

ถ่านคุณภาพสูง น้ำส้มควันไม้ องค์ความรู้และทักษะทำเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูง นวัตกรรมและนวัตกรรมชุมชนด้านเตาเผาถ่านประสิทธิภาพสูง

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 4,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 5,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 25
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.15

ผลตอบรับหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

การพัฒนาเตาเผาถ่านและชุดกลั่นน้ำส้มควันไม้ ทำให้ชุมชนได้รับความรู้และได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งไม่เคยได้รับมาก่อน คือน้ำส้มควันไม้ เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริมเพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายถ่านตามปกติ หรือถ้าหากไม่จำหน่ายก็สามารถนำมาใช้ในไร่สวนของตนเองได้ โดยลดการซื้อผลิตภัณฑ์ยาฆ่าแมลงหรือผลิตภัณฑ์ทางเคมีอื่นๆ ที่ใช้ในบ้าน

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์พรรณี พิมพ์โพธิ์
2. อาจารย์ ดร.จารุพันธ์ ไชยนาม
3. อาจารย์วุฒิวัฒน์ อนันต์พุฒิเมธ
4. อาจารย์รังสรรค์ สีเบี้ยว
5. อาจารย์ ดร.เทอดเกียรติ แก้วพวง

ผลิตภัณฑ์ชุมชนจากสมุนไพรตำบลป่าไร่

ตำบลป่าไร่ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ตำบลป่าไร่ เป็นตำบลหนึ่งที่อยู่ในอำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว สภาพบริบทของพื้นที่นั้นมีลักษณะภูมิประเทศราบเรียบ มีการทำการเกษตร การทำนา ปลุกพืชไร่ และไม้ผล ทำให้ประชาชนในพื้นที่ตำบลป่าไร่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ได้แก่ การปลูกอ้อย ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด ยูคาลิปตัส ปาล์ม การเลี้ยงสัตว์และการค้าขาย และอาศัยยุทธศาสตร์การเป็นเมืองหน้าด่านด้านทิศตะวันออกที่มีพรมแดนติดกับประเทศกัมพูชา อย่างไรก็ตามการพัฒนานวัตกรรมของชุมชนยังมีปัญหาสำคัญ เพราะยังมีกลุ่มสังคมผู้สูงอายุในอำเภอป่าไร่ และอำเภออื่นๆ รวมทั้งต้องสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมากขึ้น โดยปี 2565 ได้ส่งเสริมองค์ความรู้ความเข้าใจการทำไม้กวาดดอกแหมะและส่งเสริมความรู้เรื่องยาหม่องสมุนไพร สำหรับผู้สูงอายุในโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และการเตรียมความพร้อมสู่วัยเกษียณ แนวทางการพัฒนาด้านแก้ไขปัญหาคความยากจนและกระจายรายได้ถือเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการพัฒนาด้านประชาชนมีคุณภาพของตำบลป่าไร่ ดังนั้นกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนจึงเป็นเศรษฐกิจทั้งจากการค้าขายและการเกษตรเศรษฐกิจพอเพียงตามตัวชี้วัดข้อแรกคือประชาชนในพื้นที่เกิดทักษะด้านการประกอบอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับชุมชนด้วยเศรษฐกิจ BCG ดังนั้นโครงการการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนประชากรกลุ่มผู้สูงอายุของตำบลป่าไร่ ให้ได้พัฒนาทักษะอาชีพจะช่วยแก้ปัญหาคความยากจนแก่ประชากรกลุ่มผู้สูงอายุให้มีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น อันก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อชุมชนได้ทางหนึ่ง นอกจากการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายให้กับชุมชนแล้ว การสร้างภาคีเครือข่าย เพื่อเป็นทุนทางสังคมในต่อยอด เพื่อดำเนินโครงการเพื่อการพัฒนาเป็นความสำเร็จของการพัฒนาชุมชนทั้งด้านการพาณิชย์ การท่องเที่ยว การเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ยังช่วยพัฒนาฟื้นฟูผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปขึ้นเองได้ เช่น ยาตมสมุนไพร ซึ่งเป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากพืชและสมุนไพรที่มีในท้องถิ่น บูรณาการในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถ พร้อมกับยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชน

กิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ยาตมสมุนไพร

• กระบวนการ

1. คณะดำเนินงานได้หารือ สนทนาร่วมกับกลุ่มผู้สูงอายุและนักพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลป่าไร่ อำเภออรุณประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อเป็นการยกระดับเรื่องของรายได้ และให้สามารถตอบตัวชี้วัดทั้ง 3 มิติ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. จัดอบรมกิจกรรมเชิงปฏิบัติในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาตมสมุนไพร ตั้งแต่การอบรมความรู้เรื่องยาตมสมุนไพร ตลอดจนการทำยาตมสมุนไพรทั้ง 2 กลิ่น ให้แก่ชุมชน

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

- ภาครัฐ** : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ เทศบาลตำบลป่าไร่
- เอกชน** : ผู้ประกอบการร้านอาหารในพื้นที่ตำบลป่าไร่
- ภาคประชาชน** : ผู้แทนจากตำบลป่าไร่ หมู่ที่ 1 – หมู่ที่ 9
และกลุ่มผู้สูงอายุ

• ผลผลิต

1. กลุ่มผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลป่าไร่ ร่วมกิจกรรมทำยาตมสมุนไพรและอบรมความรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่ายาตมสมุนไพรด้วยบรรจุภัณฑ์และการตลาดออนไลน์ให้แก่ชุมชนจำนวน 30 คน
2. พัฒนายกระดับทักษะอาชีพการทำสมุนไพรและความรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่ายาตมสมุนไพรด้วยบรรจุภัณฑ์และการตลาดออนไลน์ให้แก่ชุมชน
3. ยาตมสมุนไพร จำนวน 2 กลิ่น ได้แก่ กลิ่นต้นตำรับ และกลิ่นส้ม

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 3,500 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 4,500 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 28.57
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.07

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

กลุ่มประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการมีความสุขสนุกร่วมกับการฝึกทักษะอาชีพการทำยาต้มสมุนไพรขึ้นได้เอง และรับรู้เรื่องการเพิ่มมูลค่ายาต้มสมุนไพรด้วยบรรจุภัณฑ์และการตลาดออนไลน์ เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์และนำออกขายสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ทำให้มีสุขภาพกายและจิตใจที่ดีขึ้นจากการรวมกลุ่มสนทนาของช่วงวัยที่ใกล้เคียงกัน นับว่าเป็นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการด้าน BCG ในพื้นที่ด้วยองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ให้กับคนในชุมชนในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แบบบูรณาการ นอกจากนี้ ชุมชนป่าไร่ ต่างเห็นประโยชน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในฐานะเป็นองค์กรประสาน สร้างความสัมพันธ์ และติดต่อแสวงหาความร่วมมือจากเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนป่าไร่ด้วยกันอย่างมีความสุข ทำให้ได้เครือข่ายการดำเนินงานโครงการ และเกิดการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพตำบลอีกด้วย

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์วนาลี เพ็ชรรื่น
2. อาจารย์กীরฉัตร วันช่วย
3. อาจารย์วุฒิวัฒน์ อนันต์ทุฒิเมธ
4. อาจารย์ไชยวัฒน์ สมสงาศ์

สร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ด้วยผลิตภัณฑ์ “น้ำยาล้างผัก” และ “เทียนหอมกระบอกไม้ไผ่”

ตำบลเมืองไผ่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ตำบลเมืองไผ่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว มาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ซึ่งในปี พ.ศ. 2566 ได้เล็งเห็นถึงศักยภาพของกลุ่มอาชีพจักสานที่มีอยู่เดิม เพื่อที่จะต่อยอดและเชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพอื่นๆ ในพื้นที่ จึงได้ค้นพบกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนธุรกิจเพื่อสังคมครอบครัว คนพิการ ที่ดำเนินการรวมกลุ่มอาชีพกันประกอบอาชีพเกษตรกรรมและจัดทำผลิตภัณฑ์สำหรับใช้ในครัวเรือนและจัดจำหน่าย เพื่อเสริมสร้างอาชีพรอง ลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้

กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนา ผลิตภัณฑ์ชุมชนตำบลเมืองไผ่ (น้ำยาล้างผัก และเทียนหอม กระบอกไม้ไผ่)

• กระบวนการ

จากการดำเนินงานในพื้นที่ตำบลเมืองไผ่ อำเภอรัฐประเศ จังหวัดสระแก้ว มาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 ซึ่งในปี พ.ศ. 2566 ได้เชื่อมโยงกับกลุ่มอาชีพจักสานที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านจักสานไม้ไผ่ รวมไปถึงเชื่อมโยงกับโคกหนองนาโมเดลต้นแบบ หมู่ที่ 2 ที่มีการปลูกต้นไม้ในพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นพืชประจำท้องถิ่นที่สื่อถึงความเป็นมาของชื่อตำบลเมืองไผ่ ต่อมาได้ลงพื้นที่ศึกษาสำรวจบริบทชุมชนและค้นหาศักยภาพของพื้นที่ จึงค้นพบการรวมตัวของคนในชุมชนที่มีความเป็นระบบกลุ่มอาชีพที่มีศักยภาพ คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนธุรกิจเพื่อสังคมครอบครัวคนพิการ หมู่ที่ 7 มีการจัดสรรแบ่งพื้นที่ 16 ไร่ ทำการเกษตรอินทรีย์ การเลี้ยงไก่ไข่ การทำผลิตภัณฑ์ชุมชน (พรมเช็ดเท้า) ซึ่งมีความต้องการอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ และลดรายจ่ายภายในครัวเรือน

• ภาครื้อข่ายที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองไผ่ สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอรัฐประเศ จังหวัดสระแก้ว วิสาหกิจชุมชนธุรกิจเพื่อสังคมครอบครัวคนพิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสระแก้ว เครือข่ายโอท็อป จังหวัดสระแก้ว และศูนย์พัฒนาการเมืองภาคพลเมือง สถาบันพระปกเกล้า จังหวัดสระแก้ว

• ผลผลิต

ผลผลิตในการดำเนินกิจกรรมของโครงการยกระดับพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ ให้กับชุมชน ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ซึ่งมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ น้ำยาล้างผัก และเทียนหอมกระบอกไม้ไผ่

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 5,500 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 6,500 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 1,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 18.18
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.15

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนธุรกิจเพื่อสังคมครอบครัวคนพิการ ขอขอบคุณทางมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ได้เข้ามาพัฒนาทักษะและสร้างอาชีพให้กับครอบครัวคนพิการ ถือได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปพัฒนาสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ลดรายจ่าย มีอาชีพเสริมได้

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์วรารุณี คำพานุช
2. อาจารย์ปทุมณานันท์ พันธุ์แก่น
3. อาจารย์ไชยวัฒน์ สมสอางค์
4. อาจารย์เฉลิมพงษ์ จันทร์สุชา
5. อาจารย์เพ็ญศรี ชิตบุตร
6. อาจารย์สลิลรดา รัตน์พลที
7. อาจารย์ปรีชญา รุ่งวิกรัยกานต์
8. อาจารย์ ดร.เทอดเกียรติ แก้วพวง

การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวหอมมะลิหอมหันทราย ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มอบนโยบายให้ทีมีวิจัยลงพื้นที่เพื่อพัฒนาชุมชนให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน และมั่นคง ทีมีวิจัยจึงได้มีการประชุมปรึกษาหาแนวทางในการพัฒนาร่วมกับชุมชน จากการจัดสนทนากลุ่มกับกลุ่มผู้นำชุมชนตำบลหันทรายและตัวแทนชุมชน ได้ข้อสรุปว่า ตำบลหันทราย มีอาชีพหลักคือการปลูกข้าวหอมมะลิจำหน่ายในพื้นที่ภาคกลางและภาคอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง โดยชาวนาชายข้าว 2 วิธี วิธีที่ 1 คือ ชาวนาชายข้าวให้ผู้บริโภค โดยตรงในหลายจังหวัดในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือตอนล่าง โดยมีค่าใช้จ่ายในการเหมารด เพื่อเดินทางเร่งขาย และวิธีที่ 2 ขายให้พ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับซื้อในชุมชน โดยทั้งสองวิธีชาวนาชายข้าวได้ในราคาที่ถูกต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน ด้วยเหตุนี้จึงมีความต้องการรวมกลุ่ม เพื่อให้สามารถจัดการพัฒนาการปลูกข้าวและค้าข้าวได้อย่างเป็นระบบ โดยจัดการแก้ปัญหา เพื่อให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพ สามารถต่อรองราคาให้ดีขึ้นได้

โดยทำการพัฒนาในเรื่องการรวมกลุ่มผู้ค้าข้าวในชุมชน และพัฒนาในด้านบรรจุภัณฑ์ ตราผลิตภัณฑ์และช่องทางการจัดจำหน่าย เพื่อให้คนในชุมชน สามารถบริหารจัดการได้อย่างสมดุลและมีความเหมาะสม โดยร่วมกับชุมชนดำเนินกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1

ประชุมหารือร่วมกันกับ กลุ่มผู้ค้าข้าวและเครือข่าย ที่เกี่ยวข้อง

• กระบวนการ

ประสานไปทางผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจการค้าข้าวทั้งเกษตรกรผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย กลุ่มโรงสีข้าว ผู้บริโภครวมทั้งหน่วยงานจากทางภาครัฐ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย เพื่อประชุมให้ทราบถึงข้อมูล ปัญหาและแนวทางในการจัดตั้งกลุ่มผู้ค้าข้าว

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย เกษตรตำบลหันทราย รองปลัดอำเภอหันทราย รองประธานสภา กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในหมู่ 2 บ้านหนองบัว ตำบลหันทราย ภาคประชาชน ได้แก่ ตัวแทนของชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน

• ผลผลิต

ทราบถึงกระบวนการในการผลิตข้าวในอดีตที่ผ่านมา และการจัดจำหน่ายข้าวในชุมชนหันทรายที่ยังไม่เป็นระบบ ได้รู้ถึงปัญหาและอุปสรรคในการปลูกข้าวของกลุ่มเกษตรกรชาวนา รวมถึงปัญหาในเรื่องการจัดการลดความชื้นของข้าวสาร ลานตากข้าวที่น้อย ไม่เพียงพอต่อปริมาณข้าวที่ผลิตได้ในแต่ละปี ปัญหาด้านการจัดการคุณภาพพันธุ์ข้าวที่มีการปนของเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ต้องการ

กิจกรรมที่ 2

อบรมเรื่องการออกแบบ บรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า และช่องทางการจัดจำหน่าย

• กระบวนการ

ได้ประสานวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการในการปลูกข้าวหอมมะลิที่เป็นออร์แกนิก การพัฒนาพันธุ์ข้าว การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายรวมทั้งการสร้างตราสินค้า

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย เกษตรตำบลหันทราย รองปลัดอำเภอหันทราย รองประธานสภา กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในหมู่ 2 บ้านหนองบัว ตำบลหันทรายภาคประชาชน ได้แก่ ตัวแทนของชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน

• ผลผลิต

ได้รับความรู้กระบวนการปลูกข้าวหอมมะลิที่เป็นออร์แกนิก การพัฒนาพันธุ์ข้าว การพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย การสร้างตราสินค้า และแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาพันธุ์ข้าวหอมมะลิของชุมชนหันทราย ได้เข้าร่วมในการทำนาข้าวอินทรีย์ และเกษตรกรแปลงใหญ่ ได้มีการร่วมกันคิดในเรื่องตราผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตำบลหันทราย

กิจกรรมที่ 3

การดูแลรักษาและ การจัดเก็บข้าวหอมมะลิที่ถูกวิธี

• กระบวนการ

ได้ประสานวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการในการดูแลรักษาและการจัดเก็บผลิตภัณฑ์ข้าวที่ถูกวิธี จากวิสาหกิจชุมชนนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุรินทร์ มาบรรยาย

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย เกษตรตำบลหันทราย รองปลัดอำเภอหันทราย รองประธานสภา กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ในหมู่ 2 บ้านหนองบัว ตำบลหันทราย ภาคประชาชนได้แก่ ตัวแทนของชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน

• ผลผลิต

ได้รับทราบถึงขั้นตอนในการจัดเก็บรักษาทั้งพันธุ์ข้าวและข้าวสารที่ถูกวิธีและให้ได้ตามมาตรฐาน รวมทั้งการคัดแยกเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ได้คุณภาพ การตรวจสอบหาเมล็ดพันธุ์ข้าวปนในพันธุ์ข้าวปลูกของชุมชนหันทราย เพื่อรักษามาตรฐานและเป็นการอนุรักษ์สายพันธุ์ข้าวหอมหันทราย

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 11,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 16,000 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 5,000 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 45.45
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.95

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

กลุ่มผู้นำในชุมชนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนให้ความสนใจและมีความต้องการที่จะจัดตั้งกลุ่มผู้ผลิตและค้าข้าวในชุมชนตำบลหันทราย ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อมีกระบวนการในการพัฒนาพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน กระบวนการปลูกและกระบวนการในการจัดการข้าวก่อนจัดจำหน่าย เช่น การตากข้าวเปลือกเพื่อลดความชื้น การสร้างตราผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ของชุมชน การกำหนดราคาขายข้าว การมีอำนาจในการต่อรองราคา รวมทั้งการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ธัชชัย อินทสุข
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวารี ศรีปุณะ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรี จินธรรม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา ภมรพล
5. อาจารย์ไวยวัฒน์ สมสองงค์

เปลี่ยนอรัญฯ จากเมืองท่าให้เป็นเมืองเที่ยว

ตำบลอรัญประเทศ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ตำบลอรัญประเทศนั้นมีพื้นที่เป็นลักษณะเมืองท่าติดชายแดน เนื่องด้วยชัยภูมิเช่นนี้ จึงทำให้มีผู้คนเดินทางมาที่อรัญประเทศมากมาย เพื่อหาซื้อสินค้าและเดินทางข้ามชายแดน คนในพื้นที่ส่วนใหญ่จึงใช้ประโยชน์จากเหตุนี้ทำการเลี้ยงชีพด้วยการค้าขายและอาชีพบริการต่าง ๆ แต่เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ขึ้นมา อันเป็นสาเหตุทำให้มีการปิดชายแดน คนในอรัญประเทศจึงเริ่มตระหนักว่าคงไม่สามารถพึ่งพาความเป็นเมืองท่าอีกไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนจึงได้เริ่มมีแนวคิดที่จะพัฒนาอรัญประเทศให้เป็นเมืองท่องเที่ยว คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้เข้ามาเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่ง ในการพยายามผลักดันให้คนภายนอกพื้นที่เห็นถึงข้อดีของอรัญประเทศ และทำให้อรัญประเทศเป็นเมืองท่องเที่ยว โดยในปีพุทธศักราช 2565 ได้ทำการลงพื้นที่ประชุมวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน รวมถึงอบรมการทำธูปโยแมงมุมแก่กลุ่มผู้สูงอายุ ในปีพุทธศักราช 2566 ได้ส่งเสริมการทำพินสุทตอกไม้และพวงกุญแจดอกแก้ว ซึ่งสร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน อีกทั้งได้สนับสนุนการสร้างแลนด์มาร์คแรงดึงดูดเมือง เพื่อการท่องเที่ยวของอรัญประเทศด้วยการทำสตรีทอาร์ต ซึ่งได้ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมในอัตลักษณ์ของอรัญประเทศออกมาอย่างสวยงาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารถึงข้อดีของอรัญประเทศผ่านศิลปะ

กิจกรรมที่ 1

อบรมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำ
สินค้าชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว
(พินสุทดอกไม้ และพวงกุญแจ
ดอกแก้ว)

• กระบวนการ

1. ทบทวนข้อมูลและวิเคราะห์สินค้าที่สามารถสร้างรายได้
เพิ่มให้กับคนในชุมชนรวมถึงมีเอกลักษณ์ที่สื่อถึง
ท้องถิ่นได้
2. รวบรวมองค์ความรู้ในการผลิตสินค้าและการจัดทา
วัตถุดิบ
3. ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการผลิตสินค้าแก่คนในชุมชน
รวมถึงช่องทางการติดต่อของตลาดสินค้า

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ภาครัฐ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์, เทศบาลเมือง
อัญญาประเทศ, โรงเรียนผู้สูงอายุ
ตำบลอัญญาประเทศ

ภาคประชาชน : ผู้สนใจจากตำบลอัญญาประเทศ,
เครือข่ายโอท็อปจังหวัดสระแก้ว

- **ผลลัพธ์** พินสุทดอกไม้ พวงกุญแจดอกแก้ว

กิจกรรมที่ 2

อบรมเชิงปฏิบัติการ
การสร้างแรงดึงดูดเมือง
เพื่อการท่องเที่ยว

• กระบวนการ

1. ทบทวนข้อมูลและทำประชาพิจารณ์ของคนในชุมชนสำหรับ
การจัดกิจกรรม
2. ขออนุญาตใช้พื้นที่ (กำแพงบ้านพักนายอำเภออัญญาประเทศ)
กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
3. รวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่นและ
ติดต่อศิลปิน เพื่อถ่ายทอดสู่งานศิลปะ
4. ดำเนินกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างแรงดึงดูด
เมืองเพื่อการท่องเที่ยว

• ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง

ภาครัฐ : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์, เทศบาลเมือง
อัญญาประเทศ, โรงเรียนผู้สูงอายุตำบล
อัญญาประเทศ

ภาคประชาชน : ผู้สนใจจากตำบลอัญญาประเทศ, ศิลปินอิสระ

• ผลผลิต

จุดเช็คอินแห่งใหม่สำหรับนักท่องเที่ยว อัญญา xstreetart

• ผลลัพธ์

- รายได้เดิม 30,000 บาท/เดือน
- รายได้ใหม่ 35,475 บาท/เดือน
- รายได้ที่เพิ่มขึ้น 5,475 บาท/เดือน
- คิดเป็นร้อยละ 18.25
- ค่าผลตอบแทนทางสังคม (SROI) 1.21

ผลตอบแทนหรือ เสียงสะท้อนจากชุมชน

ชุมชนอนุรักษ์ประเทศ เห็นประโยชน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในฐานะเป็นองค์กรประสาน และติดต่อแสวงหาความร่วมมือจากเครือข่ายอื่นๆ เพื่อพัฒนาชุมชน และมีความยินดีที่ภาครัฐมีนโยบายในการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ชื่อทีมผู้รับผิดชอบโครงการ

1. อาจารย์ธีรนาถ ไขยคุณ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำพล เทศดี
3. อาจารย์ธรรศ เสถียรนาม
4. อาจารย์ชัยชโย ชี้อตรง
5. อาจารย์วราวุฒิ คำพานุช

สำนักส่งเสริมการเรียนรู้และบริการวิชาการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
เลขที่ 1 หมู่ที่ 20 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 13180